





יעל בן־עמי

# בית לעצמה

כשהבית מתרוקן, הלב מבקש מקום  
חדש



## ארגזים אחרונים

הצליל של סרט ההדבקה הנמתח ונקרע הדהד במסדרון הצר של הדירה בגבעתיים. תמר עמדה בפתח החדר של יואב והביטה בו דוחף קפוצ'ון שחור עבה לתוך קיטבג ירוק שכבר היה מלא מעבר לקיבולת ההגיונית שלו. החדר נראה כמו אחרי פריצה. מגירות שולחן הכתיבה היו פתוחות, ערימות של ניירות וספרי לימוד ישנים נערמו בפינה ליד פח האשפה, ועל המיטה החשופה ממצעים היו מפוזרים כבלים, מטענים, זוג נעלי ספורט נוסף ושקית ניילון עם כלי רחצה. יואב רכן מעל התיק, ברכיו לוחצות על הבד העמוס, וניסה לסגור את הרוכסן בכוח. הוא היה בן תשע עשרה, גבוה, עם שיער קצת ארוך מדי שגלש על עיניו, והתנועות שלו שידרו תערובת של חוסר סבלנות והתרגשות שהוא ניסה להסתיר. תמר לא התערבה. היא ידעה שאם תציע לעזור באריזה הוא יגיד שהוא מסתדר, ואם תסדר בעצמה הוא לא ימצא שום דבר בבוקר. היא רק עמדה שם, ידיה שלובות, צופה בילד האחרון שלה מרוקן את החדר שבו ישן מאז שהיה בן שלוש, ומעביר את חייו לתוך תיק בד אחד.

גדי חלף על פניה במסדרון, מחזיק בידו כוס מים. הוא עצר לרגע והציץ לתוך החדר מעבר לכתפה של תמר. הוא לבש מכנסי טרנינג וחולצת טריקו אפורה, שערותיו מסורקות לאחור כפי שהיו תמיד אחרי המקלחת של הערב. הוא בחן את הבלגן בעיניים ענייניות, לגם מהמים ואמר ליואב לא לשכוח לארוז את המטען הנייד שהוא

קנה לו בשבוע שעבר. יואב מלמל משהו מבלי להרים את הראש, ממשיך להיאבק ברוכסן. גדי הנהן, פנה אל תמר ושאל באיזו שעה הם יוצאים מחר בבוקר. היא ענתה שבשש וחצי, כדי להקדים את הפקקים של איילון. גדי אמר שהוא כנראה ייצא לפני כן, יש לו פגישת מכירות באזור התעשייה של פתח תקווה על הבוקר והוא לא רוצה לאחר. הוא אמר ליואב ללכת לישון מוקדם, פנה והלך לכיוון חדר השינה שלהם. תמר שמעה את דלת החדר נסגרת ואת צליל הטלוויזיה שנדלקה מיד לאחר מכן, משדרת את מהדורת החדשות של הלילה. היא נשארה לעמוד בפתח החדר של יואב, מביטה בתיק שהצליח סוף סוף להיסגר.

הטלפון שלה רטט בכיס המכנסיים. היא הוציאה אותו וראתה את השם של נועה על המסך. היא ענתה והצמידה את המכשיר לאוזן, מתרחקת מעט מהחדר של יואב לכיוון המטבח. נועה דיברה בקצב מהיר, כפי שתמיד דיברה כשהייתה בין משימות. היא שאלה אם יואב כבר סיים לארוז, אם הוא זכר לקחת את המסמכים הרפואיים שלו, ואם תמר ביטלה את הוראת הקבע של חדר הכושר שלו כמו שסיכמו. תמר ענתה במשפטים קצרים. כן, הוא ארוז. כן, המסמכים בתיקיה. לא, היא עדיין לא ביטלה את חדר הכושר, היא תעשה את זה מחר. נועה אמרה שחבל על הכסף, שכל חודש שעובר בלי לבטל זה סתם תשלום לחברת האשראי, והציעה לשלוח לתמר קישור לטופס הביטול המקוון. תמר אמרה שאין צורך, היא יודעת איך לעשות את זה, ושאלה מה שלומה ומה שלום אמיר. נועה ענתה שהכול בסדר, שהם בדיוק סיימו לאכול ארוחת ערב, ושוב חזרה לנושא של יואב, מזכירה לתמר לוודא שהוא לוקח מספיק גרביים חמים. תמר הקשיבה לקול של בתה הבכורה, עורכת דין שמנהלת את חייה בסדר מופתי, והרגישה עייפות קלה מצטברת מאחורי עיניה. היא אמרה לה לילה טוב, ניתקה את השיחה והניחה את הטלפון על אי המטבח.

הדירה הייתה שקטה עכשיו, מלבד הקולות העמומים של

הטלוויזיה מחדר השינה והרשרוש הקל של שקיות פלסטיק מהחדר של יואב. תמר ניגשה לכיור, שטפה שתי כוסות שהושארו שם מארוחת הערב, והניחה אותן על מתקן הייבוש. היא העבירה סמרטוט לח על השיש, מסלקת פירורי לחם בלתי נראים. הפעולות האלה היו טבועות בה כל כך עמוק, עד שהיא ביצעה אותן מבלי לחשוב. שנים של ניהול המערכת הזו שנקראת בית. היא תמיד ידעה מתי חסר חלב, מי צריך תור לרופא שיניים, אילו חולצות צריכות כביסה עדינה, ואיפה נמצא המפתח הרזרבי של תיבת הדואר. היא הייתה מנהלת האדמיניסטרציה של המרפאה הפרטית, אבל התפקיד האמיתי שלה, זה ששאב את רוב כוחותיה וזמנה, היה ניהול המשפחה. ועכשיו, כשיואב עוזב מחר, המערכת הזו עמדה להשתנות. נועה כבר מזמן מחוץ לבית, נשואה ובונה את חייה. עידו בבאר שבע, שקוע בלימודי ההנדסה שלו, מגיע פעם בשלושה שבועות עם שק כביסה וממעט במילים. ויואב, הצעיר, המפוזר, זה שהשאיר נעליים בסלון וביקש חביתה בעשר בלילה, עוזב למסגרת משלו. תמר סחטה את הסמרטוט, תלתה אותו על קצה הברז, והביטה מהחלון אל הרחוב החשוך של גבעתיים. פנס הרחוב מול הבניין הטיל אור צהוב על המדרכה השבורה.

בבוקר, המטבח היה קר. תמר קמה בחמש וחצי, לבשה מכנסי ג'ינס וסוודר קל, וניגשה להכין קפה. היא שמה כפית שטוחה של קפה שחור בכוס זכוכית קטנה, מזוגה מים רותחים והניחה את הכוס על השיש. גדי יצא מחדר השינה כעבור רבע שעה, לבוש בחולצה מכופתרת ומכנסי בד, מחזיק את תיק העבודה שלו. הוא ניגש למקרר, הוציא בקבוק מים קטן, והכניס אותו לתיק. הוא אמר בוקר טוב קצר, בדק את השעון שלו, ואמר שהוא חייב לצאת כדי לא להיתקע בפקקים של צומת גהה. תמר הנהנה, לוקחת לגימה מהקפה החלש שלה. גדי ניגש לדלת הכניסה, לקח את המפתחות שלו מהקערה הקטנה שעל השידה, אמר לה למסור ליואב בהצלחה, ויצא. רעש

המעלית הישנה נשמע בחדר המדרגות, ואחריו טריקת דלת הכניסה של הבניין. תמר שטפה את כוס הזכוכית, הניחה אותה בכיור, והלכה להעיר את יואב. הוא כבר היה ער, יושב על קצה המיטה נטולת המצעים, בוהה בטלפון שלו. הקיטבג הירוק עמד ליד הדלת, תפוח וכבד.

הנסיעה לתחנת האיסוף הייתה שקטה. התנועה ברחובות גבעתיים כבר החלה להתעורר, מכוניות השתחלו בין משאיות פריקה של מכולות שכונתיות, ואוטובוסים עצרו בתחנות והעלו נוסעים מנומנמים. תמר נהגה בריכוז, מתמרנת את המכונית המשפחתית לכיוון דרך השלום. הרדיו פעל בעוצמה נמוכה, משדר מבוק חדשות של שבע בבוקר. יואב ישב במושב שלידה, הברדס של הקפוצ'ון משוך על ראשו, עיניו מופנות אל החלון. הוא לא דיבר, ותמר לא ניסתה לפתח שיחה. היא הכירה את השתיקות שלו, וידעה שכל ניסיון לשאול איך הוא מרגיש או אם הוא לחוץ רק יגרום לו להסתגר יותר. היא הסתפקה בנוכחות הפיזית, בנהיגה, בידיעה שהיא מביאה אותו בבטחה לנקודת ההתחלה החדשה שלו. כשהתקרבו לתחנה המרכזית, התנועה הפכה צפופה יותר. עשרות מכוניות עצרו בצד הדרך, פורקות צעירים עם תיקים גדולים. תמר מצאה מקום עצירה זמני מאחורי תחנת אוטובוס, שילבה להילוך סרק והביטה ביואב.

הוא פתח את חגורת הבטיחות, לקח את הטלפון שלו מהקונסולה המרכזית, ופתח את הדלת. הרעש של הרחוב פרץ פנימה – צפירות, מנועי דיזל, קולות של אנשים מדברים. יואב יצא מהמכונית, ניגש לדלת האחורית והוציא את הקיטבג הכבד. הוא העמיס אותו על כתף אחת, סגר את הדלת ורכן אל החלון הפתוח של תמר. הוא אמר שנדבר בערב, הנהן קלות, והסתובב ללכת. תמר אמרה לו לשמור על עצמו, אבל הוא כבר היה בדרכו, נבלע בתוך ההמון של צעירים דומים לו, לבושים בקפוצ'ונים ונושאים תיקים כבדים. היא נשארה לעמוד שם דקה נוספת, המנוע פועל, מביטה בו מתרחק עד שנעלם

מענינה. ואז היא שילבה להילוך, סובבה את ההגה, והשתלבה חזרה לתוך התנועה העירונית. הדרך חזרה לגבעתיים הייתה איטית יותר. הפקקים של הבוקר כבר היו בשיאם, ותמר מצאה את עצמה עוצרת בכל רמזור, מביטה בנהגים האחרים, באנשים הממהרים לעבודה, בחיים שממשיכים במסלולם הרגיל בזמן שהמסלול שלה עבר עכשיו שינוי עמוק שהיא עדיין לא הצליחה לנסח במילים.

היא מצאה חניה ברחוב המקביל לבניין שלהם, נעלה את המכונית והלכה ברגל. האוויר של הבוקר כבר התחיל להתחמם, נושא איתו ריח של אגוזים ושל מאפים מהקונדיטוריה הפינתית. היא נכנסה לבניין, פתחה את תיבת הדואר, הוציאה כמה עלונים של פיצריות וחשבון חשמל, ועלתה במעלית הקטנה לקומה השלישית. המעלית עצרה בחריקה מוכרת. תמר הוציאה את המפתח, הכניסה אותו למנעול, וסובבה פעמיים. הדלת נפתחה, והיא נכנסה פנימה. השקט שהיכה בה היה כמעט פיזי. זה לא היה שקט רגיל של בוקר, כשהילדים בבית הספר וגדי בעבודה. זה היה שקט אחר, סופי יותר. שקט של בית שאין בו יותר מי שיחזור אליו בצהריים, שאין בו מי שיזרוק ילקוט במסדרון או יפתח את המקרר וישאל מה יש לאכול. היא הניחה את המפתחות בקערה, את הדואר על השידה, והביטה סביבה. הסלון היה מסודר. הכריות על הספה היו מונחות במקומן, השטיח היה ישר, והשולחן היה נקי. הכול היה במקום, ובכל זאת, משהו הרגיש ריק לחלוטין.

תמר צעדה לכיוון המטבח. המקרר זמזם חרישית. היא הביטה בדלת המקרר, המכוסה במגנטים שאספו לאורך השנים. מגנט של אינסטלטור מראשון לציון, מגנט של פיצריה שכבר נסגרה, רשימת קניות ישנה, ותמונה של שלושת הילדים מטיול לצפון לפני עשר שנים. אחד המגנטים, זה של הפיצריה, היה עקום. היא הושיטה יד ויישרה אותו, מעבירה אצבע על הפלסטיק הדחוי. היא פתחה את המקרר. על המדף העליון היו קופסאות פלסטיק עם שאריות מארוחת

הערב של אתמול. במגירת הירקות היו עגבניות ומלפפונים. על דלת המקרר עמד קרטון חלב, בקבוק קטשופ, וצנצנת חרדל. מקרר של משפחה, מקרר שמיועד להאכיל חמישה אנשים, עכשיו עומד לשרת רק שניים. היא סגרה את הדלת, מרגישה את האטימה המגנטית נצמדת למקומה.

היא יצאה מהמטבח והלכה לאורך המסדרון אל החדר של יואב. הדלת הייתה פתוחה. החדר היה ריק. הבלגן של הלילה שעבר נעלם, נדחס כולו לתוך הקיטבג הירוק. שולחן הכתיבה היה ריק מניירות, המגירות היו סגורות, והפח היה מרוקן. על הכיסא שליד שולחן הכתיבה היו מונחים המצעים של יואב – סדין, ציפה וציפית, מקופלים בערימה מסודרת. תמר ניגשה לכיסא, הרימה את ערימת המצעים, והחזיקה אותה בשתי ידיה. הבד היה רך, דהוי מעט מכביסות רבות. היא עמדה שם, במרכז החדר הריק, והביטה במיטה החשופה. על קצה המזרון היה כתם ישן, זכר לכוס שוקו שנשפכה לפני שנים. היא הבינה פתאום שאין לה מושג מה לעשות עם המצעים האלה. הם כבר לא יחזרו למיטה הזו בזמן הקרוב. הם צריכים לעבור לארון המסדרון, למדף העליון, יחד עם שמיכות החורף והמצעים של מיטות היחיד של נועה ועידו שכבר נארוזו שם. היא הרגישה מועקה עולה בגרונה, תחושה של מחנק שהיא ניסתה להדחיק. העבודה שסביבה בנתה את ימיה, התפקיד שהגדיר אותה במשך כמעט שלושה עשורים, הלך ונעלם. איש לא הכין אותה לרגע שבו לא יצטרכו ממנה את אותם הדברים. איש לא אמר לה מה קורה כשהמפעל נסגר והמנהלת נשארת עם מפתחות ביד, בלי פועלים ובלי פס ייצור.

היא יצאה מהחדר, הלכה לארון המסדרון, פתחה את הדלתות והניחה את המצעים על המדף העליון. היא סגרה את הארון, חזרה למטבח, והתיישבה על אחד מכיסאות העץ סביב השולחן. היא הביטה בשעון הקיר. השעה הייתה שמונה וחצי בבוקר. יש לה עוד שעתיים עד שתצטרך לצאת למרפאה למשמרת הצהריים. שעתיים שלמות

של שקט בדירה הזו. היא קמה, ניגשה לתיק שלה שהיה מונח על כיסא אחר, והוציאה משם מחברת שורות כחולה ועט. היא חזרה לשולחן, הניחה את המחברת מולה, אבל לא פתחה אותה. היא פשוט ישבה שם, מביטה בכריכה הכחולה, מקשיבה לזמזום המקרר ולרעש התנועה הרחוק שעלה מהרחוב.

השעות חלפו. תמר הלכה למרפאה, עבדה את המשמרת שלה, ענתה לטלפונים, קבעה תורים, סידרה תיקים רפואיים, וחזרה הביתה בשעות הערב המוקדמות. גדי חזר קצת אחריה. הוא נכנס לדירה, הניח את התיק שלו, שאל אם יואב הגיע בסדר, ותמר ענתה שכן, הוא שלח הודעה קצרה שהכול בסדר. גדי הנהן, אמר שהיה לו יום ארוך בפתח תקווה, שניסה לסגור עסקה גדולה עם רשת בתי מרקחת אבל המשא ומתן נתקע על אחוזי ההנחה. הוא דיבר בזמן שניגש למטבח, פתח את המקרר, והוציא את אחת מקופסאות הפלסטיק. תמר ישבה בסלון, קוראת עיתון שלא באמת התרכזה בו, והקשיבה לו מחמם את האוכל במיקרוגל. הוא ישב לאכול ליד אי המטבח, גולש בטלפון שלו, ואז קם, שטף את הצלחת, והלך לחדר העבודה שלו כדי לעבור על מיילים אחרונים. שוב, ההתנהלות המוכרת, היעילה, זו שלא משאירה מקום לשאלות גדולות מדי.

בשעה עשר בלילה, הדירה חזרה לשקט המוחלט שלה. גדי התקלח והלך לישון, ואמר שהוא חייב לקום מוקדם שוב מחר. תמר נשארה במטבח. היא הפעילה את הקומקום החשמלי, הוציאה כוס זכוכית שקופה, והניחה בתוכה כמה עלי נענע טריים ששטפה קודם לכן. המים רתחו בקול בעבוע חזק. היא מזגה אותם לכוס, צופה בעלים הירוקים צפים על פני המים ומעלים אדים חמים בריח מנטה עדין. היא לקחה את הכוס והתיישרה ליד שולחן האוכל. האור במטבח היה מעומעם, רק מנורת הפלורסנט הקטנה שמעל השיש דלקה.

היא פתחה את המחברת הכחולה. הדפים הראשונים היו מלאים

ברשימות. רשימות קניות לסופרמרקט: חלב, לחם, ביצים, גבינה צהובה, ירקות. רשימות של הוצאות חודשיות: חשמל, ארנונה, ועד בית, תשלום למוסך. מספרי טלפון של בעלי מקצוע, תזכורות לקבוע תור לרופא עיניים לגדי, הערה לקנות מתנה ליום ההולדת של אמיר. חיים שלמים מתועדים בשורות קצרות, בעט כחול או שחור, בכתב יד מסודר וברור. היא דפדפה קדימה, עוברת על פני חודשים של ניהול שוטף, עד שהגיעה לדף ריק. הדף הלבן עם השורות התכולות נראה פתאום מאיים, נקי מדי, חסר מטרה.

תמר לקחה לגימה מתה הנענע. המים היו חמים מאוד, והיא הרגישה אותם יורדים בגרונה, מחממים את חזה. היא הניחה את הכוס, לקחה את העט, והביטה בדף הריק. היא חשבה על יואב, ישן עכשיו במיטה צבאית או בחדר זר, מוקף באנשים חדשים. היא חשבה על נועה, מנהלת את הדירה שלה בתל אביב ביעילות משפטית. היא חשבה על עידו, יושב מול מסך מחשב במעונות בבאר שבע. היא חשבה על גדי, ישן בחדר הסמוך, שקוע בעולם המכירות והיעדים שלו, מניח שהכול ימשיך להתנהל כפי שהתנהל תמיד, שתמר תמשיך להיות העוגן שמאפשר לו לרחף.

אבל העוגן נשאר בקרקעית, בזמן שהספינות כבר הפליגו. היא הביטה במגנטים העקומים על המקרר, במצעים המקופלים בארון, בכיסאות הריקים סביב השולחן. היא הבינה שהיא צריכה למצוא דרך חדשה למלא את הימים שלה, אבל כרגע, באותו לילה בגבעתיים, לא היה לה שום רעיון איך לעשות את זה. היא לא רצתה לארגן, היא לא רצתה לסדר, היא לא רצתה לתקן. היא הרגישה שהיא נשארה בלי תפקיד, בלי הגדרה, בלי מילים שיסבירו את מה שקורה לה בפנים. היא החזיקה את העט מעל הדף הריק, היססה לרגע, ואז הורידה את החוד אל הנייר. היא לא כתבה רשימת קניות, ולא תזכורת, ולא מספר טלפון. היא כתבה רק מילה אחת, בקצה העליון של הדף, וסגרה את המחברת. המילה הייתה "ריק".

## מפתח על השיש

אור הבוקר של גבעתיים הסתנן מבעד לתריסי הפלסטיק הישנים, משרטט פסים אפורים ודקים על רצפת הטרצו של הסלון. תמר עמדה במטבח, יחפה, והקשיבה לשקט. זה היה בוקר ראשון מזה עשרים ושבע שנים שלא היה בו אף ילד לארגן, אף תיק לבדוק, אף שאלה על שעות חזרה או על אוכל בקופסאות. יואב עזב אתמול, והשקט שהשאיר אחריו לא היה רק היעדר של רעש, אלא נוכחות פיזית כבדה שמילאה את החלל שבין הקירות. היא ניגשה לארון שמעל השיש, הוציאה את כוס הזכוכית הקטנה שלה, זו שתמיד השתמשה בה, והניחה בתוכה כפית שטוחה אחת של קפה שחור. היא לא אהבה קפה חזק, ולא אהבה ספלים גדולים מקרמיקה ששומרים על החום יותר מדי זמן. היא אהבה לראות את הצבע של המשקה דרך הזכוכית, להרגיש את החום עובר מיד אל כפות הידיים שלה, ולסיים את השתייה בשלוש או ארבע לגימות קצרות. הקומקום החשמלי רתח בקול בעבוע עמום, ותמר מזגה את המים, מסתכלת על האבקה הכהה שעולה אל פני השטח ויוצרת קצף דק ובהיר.

מהמסדרון הגיעו הקולות המוכרים של שגרת הבוקר. רחש המים במקלחת שפסק, זמזום מכונת הגילוח החשמלית, טריקת דלת הארון בחדר השינה. גדי התארגן לעבודה באותה יעילות מדודה שבה ניהל את מערך המכירות האזורי שלו בחברת הציוד הרפואי. כל פעולה שלו הייתה קצובה בזמן, מחושבת, חלק מתהליך שנועד

להביא אותו אל דלת הכניסה בשעה שבע ושלושים בדיוק, לבוש, מריח מאפטרשייב נקי, עם תיק העור בידו ומפתחות הרכב בכיסו. תמר לקחה את כוס הקפה שלה והתיישבה ליד שולחן העץ במטבח. היא העבירה אצבע על פני השולחן, מרגישה את החריצים הקטנים בעץ, זכר לשנים של ארוחות ערב משפחתיות, של שיעורי בית שנעשו שם, של ויכוחים על שעות חזרה ועל ציונים. עכשיו השולחן היה נקי לחלוטין, ריק מכל חפץ, ערוך רק עם הכוס הקטנה שלה. היא לגמה מהקפה החלש. המים היו חמים מאוד, והיא הרגישה אותם יורדים בגרונה, מחממים את החזה שלה בבוקר שהרגיש קריר למרות שהקיץ הישראלי כבר היה בעיצומו בחוץ. הרעש של משאית זבל שעברה ברחוב למטה הרעיד קלות את זוגיות החלון, מזכיר לה שהעולם בחוץ ממשיך בשלנו, אוסף את השאריות של אתמול ומתכוון ליום חדש.

צעדיו של גדי נשמעו במסדרון. הוא נכנס למטבח, לבוש בחולצת כפתורים תכולה מגוהצת למשעי ומכנסי בד כהים. תיק העור שלו היה תלוי על כתפו הימנית. הוא לא ניגש אל מכונת הקפה שעל השיש, ולא פתח את המקרר כדי להוציא את בקבוק המים הקרים שתמיד לקח איתו לדרך. הוא נעמד במרחק של מטר מהשולחן שבו ישבה תמר, מביט בה במבט ממוקד, ענייני, מבט שהיא הכירה היטב מהימים שבהם היה חוזר מפגישות משא ומתן קשות עם מנהלי רכש של בתי חולים. ידיו היו שלובות קלות לפני גופו, תנוחה של אדם שמתכוון למסור דיווח סטטוס שאין עליו עוררין. תמר הניחה את כוס הקפה על השולחן. היא לא שאלה אותו אם הוא רוצה לשתות, והוא לא שאל אותה איך עבר עליה הלילה הראשון בלי יואב בבית. האוויר במטבח הפך לפתע דחוס, כאילו משהו שאב ממנו את החמצן והשאיר רק את התאורה הפלורסנטית הקרה שמעל הכיור. "תמר", הוא אמר. הקול שלו היה יציב, נטול רעד, מופק מהגרונן החוצה במינון מדויק של עוצמה.

"כן," היא ענתה. היא לא זזה בכיסאה. ידיה נשארו מונחות על השולחן, משני צדי כוס הזכוכית.

"שכרתי דירה קטנה. בפתח תקווה, קרוב למשרד ולאזור התעשייה. אני מעביר לשם את הדברים שלי הבוקר."

הוא לא אמר "אני חושב לשכור", הוא לא אמר "אנחנו צריכים לדבר על המצב". הוא דיבר בזמן עבר, על פעולה שכבר הושלמה, על חוזה שכבר נחתם, על החלטה שכבר התקבלה ועכשיו רק מועברת לידיעתה כעדכון אדמיניסטרטיבי. תמר המשיכה להסתכל עליו. המוח שלה, שהיה רגיל לנהל יומנים, לתאם תורים במרפאה ולסנכרן את חייהם של חמישה אנשים שונים, התחיל לעבוד באופן אוטומטי, מפרק את המשפט שלו לגורמים מעשיים. כדי לשכור דירה בפתח תקווה הוא היה צריך לחפש אותה. הוא היה צריך לתאם סיור עם בעל הבית או עם מתווך. הוא היה צריך לנהל משא ומתן על המחיר, להביא צ'קים של ביטחון, אולי אפילו להחתים ערבים. כל זה דרש זמן, ימים או אפילו שבועות של תכנון מוקדם. כל זה קרה בזמן שהם ישבו באותו סלון, בזמן שהיא כיבסה את החולצות התכולות שלו, בזמן שהם ארוזו יחד את הקיטבג הירוק של יואב. הוא ידע שהוא הולך, והוא פשוט חיכה שהילד האחרון ייצא מהדלת כדי שהוא יוכל לצאת מיד אחריו, בלי שיצטרך להסביר, בלי שיצטרך להתמודד עם המבטים של הבנים או עם השאלות החדות של נועה.

"אני צריך קצת מרחק," גדי המשיך, עדיין עומד באותו מקום, לא מתקרב ולא נסוג. "מרחק כדי לחשוב. הדברים בינינו לא עובדים כבר הרבה זמן, את יודעת את זה בדיוק כמוני. אנחנו חיים כמו שני שותפים לדירה שמנהלים עסק משותף. העסק הזה סיים את התפקיד שלו אתמול כשיואב נסע. אני לא רוצה להמשיך להעמיד פנים שיש כאן משהו מעבר לזה. אני צריך אוויר, ואני צריך לבדוק מה אני רוצה הלאה."

תמר לא ענתה. היא שמעה את המילים שלו, אבל הן נשמעו

לה כמו טקסט ששונן מראש, כמו מצגת מכירות שהוא הכין בקפידה והתאמן עליה מול המראה. "מרחק כדי לחשוב". "לבדוק מה אני רוצה הלאה". אלו היו מילים של אדם שמגן על עצמו מפני אשמה, אדם שהופך נטישה לתהליך של התפתחות אישית כדי לא להרגיש רע עם עצמו. היא לא הרגישה דחף לצעוק עליו, ולא הרגישה דמעות עולות בעיניה. במקום זאת, היא הרגישה קור מוזר וצלול מתפשט בתוכה. היא הבינה פתאום את גודל ההונאה היומיומית. הוא לא קיבל החלטה פתאומית הבוקר. הוא תכנן את נתיב המילוט שלו בקפידה, ארגן את הלוגיסטיקה, סידר את המסמכים, ורק עכשיו, כשהכול היה מוכן ובטוח, הוא הציג לה את התוצאה הסופית. היא תהתה מתי הוא ארו. האם הוא הכניס בגדים לתיק כשהיא הייתה במרפאה אתמול אחר הצהריים? האם התיק שלו כבר מחכה בתא המטען של רכב הליסינג שלו?

"אני לא מנתק קשר", גדי אמר, משנה מעט את משקל גופו מרגל לרגל, הסימן היחיד לחוסר נוחות קל. "אנחנו נדבר על ההוצאות השוטפות. אני אמשיך להעביר את החלק שלי לחשבון המשותף בינתיים, עד שנשב ונסדר את הכול באופן רשמי. המשכנתה, החשבונות של הדירה, הביטוחים של הילדים, הכול ממשיך כרגיל. אני לא בורח משום אחריות כלכלית. אני פשוט לא יכול להישאר לגור כאן יותר."

"ארזת כבר", תמר אמרה. הקול שלה היה שקט, כמעט חסר גוון. זו לא הייתה שאלה, זו הייתה קביעת עובדה.

גדי הנהן פעם אחת, תנועה חדה וקצרה. "כן. לקחתי כמה דברים בסיסיים. בגדים, כלי רחצה, המסמכים האישיים שלי. אני אבוא לקחת עוד דברים בהמשך, כשלא תהיי בבית, כדי לא להפריע. אני חושב שזה עדיף לשנינו לא לייצר דרמות מיותרות. אנחנו אנשים מבוגרים, תמר. אנחנו יכולים לנהל את זה בצורה מתורבתת."

הוא השתמש במילה "מתורבתת" כאילו מדובר בפירוק של

שותפות עסקית שלא צלחה, כאילו עשרים ושבע שנות נישואים, שלושה ילדים, אלפי ארוחות, חופשות, מחלות, חובות ורגעים של שקט היו רק סעיפים בחוזה שעכשיו פג תוקפו. תמר הביטה בצווארון של החולצה שלו. היא זכרה שקנתה לו את החולצה הזו לפני חצי שנה, בקניון בגבעתיים, כי הוא אמר שהחולצות הישנות שלו כבר משופשות במרפקים. היא זכרה שגיהצה אותה אתמול בערב, עומדת מול קרש הגיהוץ בזמן שהוא ישב בחדר העבודה ועבר על מיילים. הוא נתן לה לגהץ את החולצה שהוא ילבש בבוקר שבו הוא עוזב את הבית. המחשבה הזו לא עוררה בה זעם, אלא תחושה עמוקה של עלבון אדמיניסטרטיבי. הוא השתמש בשירותיה עד הרגע האחרון ממש, מנצל את המערכת שהיא בנתה ותחזקה כדי להקל על היציאה שלו החוצה.

גדי הציץ בשעון היד שלו, שעון מתכת כבד עם לוח שחור. הפעולה הייתה אוטומטית, רפלקס של איש עסקים שזמנו קצוב. "אני חייב לצאת. יש לי פגישת צוות בתשע. אני אשלח לך הודעה אחר הצהריים עם הכתובת החדשה, שיהיה לך למקרה חירום." הוא שלח ידו אל כיס מכנסיו והוציא משם מפתח בודד. הוא צעד צעד אחד קדימה אל עבר משטח השיש של המטבח, והניח את המפתח על האבן האפורה. צליל המתכת הפוגעת בשיש היה חד וברור בחלל השקט.

"זה מפתח רורבי לדירה שלי," הוא אמר, לא מסתכל לה בעיניים אלא על המפתח עצמו. "שיהיה לך. רק למקרה שתצטרכי משהו דחוף ואני לא אהיה זמין. אני לא רוצה שתרגישי שאני נעלם לגמרי." הוא לא חיכה לתשובה. הוא הסתובב, צעד לאורך המסדרון, פתח את דלת הכניסה הכבדה, ויצא. הדלת נסגרה אחריו בטרקיה מבוקרת, והמנועול נכנס למקומו בנקישה חלקה. תמר נשארה יושבת ליד השולחן. היא הקשיבה לקולות המעלית שעולה לקומה השלישית, לדלת המעלית שנפתחת ונסגרת, ולזמזום המנוע שיורד חזרה אל

קומת הקרקע. לאחר מכן, שקט. אותו שקט שהרגישה אתמול כשחזרה מתחנת האוטובוס של יואב, אבל עכשיו הוא היה סמך יותר, מוחלט יותר. זה לא היה בית שילד עזב אותו, זה היה בית שהבסיס שלו נשמט.

היא קמה לאיטה מהכיסא וניגשה אל השיש. המפתח נח שם, בדיוק במקום שבו גדי הניח אותו. זה היה מפתח פלדלת סטנדרטי, כסוף ומשונן, עם ראש פלסטיק שחור. הוא נראה זר לחלוטין על השיש במטבח שלה, בין מתקן ייבוש הכלים למכונת הקפה. היא הביטה בו מבלי לגעת בו. הוא הניח אותו שם לא מתוך דאגה, אלא מתוך צורך לנקות את מצפונה. המפתח היה תעודת הביטוח שלו נגד אשמה. הוא יכול להגיד לעצמו, ואולי גם לילדים, שהוא לא פשוט ברח, שהוא השאיר דלת פתוחה, שהוא פעל בשקיפות. המפתח היה כמו קבלה מקומטת שמישהו משאיר על הדלפק אחרי ששילם על קנייה שהוא לא באמת רצה לעשות – הוכחה שהעסקה בוצעה כחוק, גם אם לא היה בה שום רגש.

תמר לקחה את כוס הקפה שלה, שניצבה עדיין על השולחן. הקפה כבר התקרר לגמרי. היא ניגשה לכיור ושפכה את הנוזל הכהה פנימה. היא פתחה את הברז, נתנה למים לשטוף את השאריות אל חור הניקוז, ואז לקחה ספוג עם מעט סבון ושטפה את הכוס ביסודיות. היא שטפה את הסבון, ניערה את הכוס מעודפי המים, והניחה אותה במתקן הייבוש, בדיוק במקום הקבוע שלה. הפעולות הפיזיות הפשוטות האלה, הפעולות שעשתה אלפי פעמים בחייה, עזרו לה לקרקע את עצמה. היא לא התפרקה. היא לא התקשרה לנועה כדי לבכות, והיא לא שלחה הודעה היסטורית לעידו. היא פשוט שטפה את הכוס. במשך שנים היא הייתה האישה שמתקנת את מה שאחרים שוברים, שמסדרת את מה שאחרים משאירים מפוזר, שזוכרת את מה שאחרים שוכחים. גדי סמך על התכונה הזו שלה כשהוא עזב. הוא ידע שהיא לא תשבור את הכלים, שהיא תמשיך לנהל את הדירה, שהיא תמשיך

ללכת לעבודה, שהיא תספוג את הזעזוע ותכיל אותו בתוך המערכת המסודרת של חייה.

היא יצאה מהמטבח והלכה לאורך המסדרון אל חדר השינה שלהם. החדר נראה בדיוק כפי שנראה אתמול, מלבד פרט אחד קטן: דלת הארון של גדי הייתה פתוחה מעט. היא ניגשה לארון ופתחה את הדלת לרווחה. המדפים היו עדיין מלאים בבגדים, אבל היו בהם קרחות. ערימת חולצות הטריקו היומיומיות שלו הצטמצמה בחצי. חסרו כמה זוגות מכנסי ג'ינס, וכמה סוודרים ממדף החורף. במגירת התחתונים והגרביים היה חלל ריק בצד שמאל. היא סגרה את הארון וניגשה לחדר הרחצה הצמוד. על מדף הזכוכית שמתחת למראה היה חסר תיק כלי הרחצה השחור שלו. הוא לקח את מברשת השיניים החשמלית שלו, את קצף הגילוח, ואת הדאודורנט. הוא השאיר את בקבוק האפטרשייב הגדול, אולי כי הוא כבד מדי, או אולי כי הוא קנה אחד חדש לדירה בפתח תקווה. תמר הביטה במראה. הפנים שהביטו אליה בחזרה היו פנים של אישה בת חמישים, עם קמטי הבעה עדינים סביב העיניים ושיער אסוף לקוקו פשוט בעורף. היא לא נראתה כמו אישה שעולמה חרב עליה. היא נראתה כמו אישה שצריכה לצאת לעבודה בעוד שעה וחצי במרפאה.

היא חזרה לסלון והתיישבה על הספה. הדירה הייתה שקטה להחריד. עד אתמול, הדירה הזו הייתה המרכז הלוגיסטי של חייה. כאן היא ניהלה את התקציב המשפחתי, כאן היא תכננה את ארוחות השישי, כאן היא ארגנה את ימי ההולדת ואת החגים. כל חפץ בבית הזה היה קשור לתפקיד שלה כאם וכבת זוג. המקרר הגדול שנועד להאכיל חמישה אנשים, ספת הריש הגדולה שנועדה להושיב את כולם מול הטלוויזיה, שולחן האוכל הנפתח שיכול להכיל עשרה אורחים. עכשיו, המרחב הזה איבד את ההצדקה הקיומית שלו. היא ישבה בתוך תפאורה של הצגה שהשחקנים שלה עזבו את הבמה. יואב יצא כדי להתחיל את חייו הבוגרים, וזו הייתה עזיבה טבעית, צפויה,

גם אם כואבת. אבל גדי יצא כדי לברוח. הוא השאיר אותה מאחור, שומרת על מוזיאון של משפחה שכבר לא קיימת באותה צורה. תמר חשבה על המרפאה. היא מנהלת האדמיניסטרציה שם כבר שנים עשרה שנים. היא מכירה כל מטופל, כל תיק רפואי, כל רופא מומחה שמגיע פעמיים בשבוע. היא יודעת איך להרגיע מטופלים מבוגרים שמפחדים מבדיקות, איך לזרו טפסי התחייבות מול קופות החולים, ואיך לנהל את מלאי הציוד הרפואי כך שלעולם לא יחסרו מזרקים או כפפות. העבודה שלה הייתה לעשות סדר בחיים של אחרים. היום, בעוד פחות משעתיים, היא תצטרך לשבת מאחורי דלפק הקבלה, לחייך, לענות לטלפונים, ולשדר יציבות מוחלטת. המחשבה על כך עוררה בה פתאום תחושת מחנק. היא לא רצתה ללכת למרפאה. היא לא רצתה לענות לטלפונים של אנשים ששואלים אם הגיעו תוצאות בדיקת הדם שלהם. היא לא רצתה להיות האישה המתפקדת, היעילה, זו שאין לה פריבילגיה להישבר כי כולם סומכים עליה.

היא קמה מהספה, ניגשה לתיק שלה שהיה מונח על כיסא בפינת האוכל, והוציאה את מחברת השורות הכחולה שלה. היא חזרה למטבח, אל השולחן הריק, ופתחה את המחברת. הדף האחרון, זה שבו כתבה אתמול בלילה את המילה "ריק", הביט אליה בחזרה. היא לקחה את העט השחור שלה, זה שתמיד היה נעוץ בספירלה של המחברת, והביטה בדף. היא חשבה לכתוב רשימה של דברים שהיא צריכה לעשות. לבטל את כרטיס האשראי המשותף שיש לגדי להוצאות הבית. לבדוק את מצב חשבון הבנק המשותף. להחליט מה היא אומרת לנועה, עידו ויואב. לארגן את המחשבות שלה בתוך סעיפים ממספרים, כפי שתמיד עשתה כשהייתה צריכה להתמודד עם משבר. אבל היד שלה לא זזה. היא לא רצתה לכתוב משימות. היא הרגישה שכל משימה שתכתוב עכשיו רק תאשר את התפקיד שגדי השאיר לה – מנהלת העיזבון של הנישואים שלהם.

היא הרימה את מבטה אל המפתח הרורבי שעדיין היה מונח על השיש. הוא היה ההוכחה החותכת לכך שהיא לא יכולה להמשיך באותו מסלול. גדי סידר לעצמו תוכנית, הוא בנה לעצמו מציאות חדשה בפתח תקווה, והשאיר אותה לשלם את המחיר הרגשי והמעשי של הפירוק. הוא לא שאל אותה מה היא רוצה, הוא לא הציע לה אלטרנטיבה, הוא פשוט הציב עובדה. תמר סגרה את המחברת הכחולה בטריקה קלה. היא לא תכתוב היום רשימות. היא לא תתכנן את הפירוק של הבית הזה. היא לקחה את המפתח הכסוף מהשיש, פתחה את מגירת הסכ"ם, והפילה אותו פנימה, אל התא האחורי שבו היו מונחים פותחני בקבוקים ישנים וגומיות שלא היה בהן שימוש. היא דחפה את המגירה בחזרה למקומה. הצליל של המתכת הפוגעת במתכת נבלע בתוך העץ.

היא ניגשה אל חלון המטבח והביטה החוצה. הרחוב בגבעתיים כבר היה הומה אדם. אמהות דחפו עגלות, אנשים מיהרו לתחנות האוטובוס, בעל המכולת ממול סידר ארגזי ירקות על המדרכה. העולם היה מלא בתנועה, במטרה, בכיוון. תמר הבינה שעזיבתו של יואב הייתה רק הקדמה, הכנה של הקרקע לרעידת האדמה האמיתית. המערכת שסביבה בנתה את זהותה קרסה הבוקר באופן סופי. היא כבר לא הייתה האם במשרה מלאה שצריכה להיות זמינה בכל רגע, והיא כבר לא הייתה בת הזוג שמתחזקת את הבית עבור בעל עסוק. היא נשארה רק תמר. אישה בת חמישים, בדירה גדולה מדי, עם מקרר מלא באוכל שאין מי שיאכל, ועם תחושה עמוקה ומפחידה של חופש שנכפה עליה בניגוד לרצונה. היא נשמה נשימה ארוכה, מילאה את ריאותיה באוויר הבוקר, וידעה שהיום, כשתשב מאחורי הדלפק במרפאה, שום דבר כבר לא יהיה כפי שהיה. היא תצטרך למצוא דרך לצאת מהדירה הזו, לא רק פיזית, אלא גם נפשית, לפני שהשקט שבה יבלע אותה לחלוטין.

## קבלה מקומטת ומספר טלפון

המסך של המחשב בעמדת הקבלה הציג את יומן התורים של דוקטור שיינר לשעה אחת עשרה בבוקר. תמר בהתה במשבצות הצבעוניות, מנסה לקשר בין השמות לבין התיקים הרפואיים שהייתה אמורה להכין מראש. האותיות השחורות נראו לה כמו אוסף אקראי של סימנים שאין להם משמעות. הטלפון המרכזי של המרפאה צלצל את הצלצול הקבוע והמונוטוני שלו, זה שבדרך כלל הייתה עונה לו אחרי שתי שניות בדיוק. עכשיו היא פשוט נתנה לו לצלצל. לירון, המזכירה הצעירה שישבה בעמדה לידה, העיפה בה מבט שואל מעל מסגרת המשקפיים שלה, ואז שלחה יד וענתה לשיחה בעצמה. תמר הניחה את שתי כפות ידיה על משטח העץ הקר של הדלפק. היא ניסתה להסדיר את הנשימה שלה, אבל האוויר במרפאה היה דחוס, מלא בריח של חומר חיטוי, נייר מדפסת וקפה ישן.

מול הדלפק עמד גבר מבוגר בחולצה משובצת והחזיק בידו ערימה של טפסים מקופלים. הוא המתין שתמר תרים אליו את המבט, וכשזה לא קרה, הוא כחכח בגרונו בקול רם. תמר הכירה אותו. זה היה מר גרינברג, מטופל שמגיע פעם בחודש למעקב ותמיד מתלונן על בעיות עם טופס שבע עשרה מול קופת החולים. בשגרה, היא הייתה מחייכת אליו, לוקחת ממנו את הניירת, מתקשרת בעצמה לפקידה בסניף שלו, ומסדרת את האישור תוך חמש דקות. זו הייתה המומחיות שלה. לקחת בעיה של מישהו אחר, לפרק אותה לשלבים,

ולפתור אותה בלי לעשות מזה עניין גדול. אבל הבוקר, כשהביטה בפניו הממתינות של מר גרינברג, היא הרגישה ריקנות מוחלטת. לא היה לה שום רצון לפתור לו את הבעיה. היא אפילו לא רצתה לשמוע מהי.

"תמר, את איתי?" מר גרינברג אמר, מניח את הטפסים על הדלפק ממש מתחת לאף שלה. "הם שוב עשו טעות עם הקוד של הבדיקה. אני צריך שתיכנסי למערכת ותוציאי לי את האישור המעודכן, אחרת שיינר לא יקבל אותי." הוא דיבר בטון של אדם שרגיל שמשרתים אותו, טון שתמר ספגה במשך שנים עשרה שנים בלי למצמץ. היא הסתכלה על הדפים המקומטים. היא חשבה על המפתח הרזרבי שגדי השאיר לה על השיש במטבח. גם זה היה סוג של טופס, סוג של אישור שנועד להעביר את האחריות אליה. גדי סידר לעצמו חיים חדשים בפתח תקווה, והשאיר לה לנהל את הבירוקרטיה של הפירוק. הוא סמך עליה שתתייק את העזיבה שלו באותה יעילות שבה היא מתייקת תיקים רפואיים.

"אני לא יכולה לטפל בזה עכשיו," תמר אמרה. הקול שלה נשמע לה זר, נמוך וצרוד מעט. מר גרינברג נרתע לאחור, מופתע. הוא הביט בה, ואז הביט בלירון, שמיהרה לסיים את שיחת הטלפון שלה. "מה זאת אומרת את לא יכולה?" הוא אמר, קולו עולה מעט. "יש לי תור לעוד עשר דקות. אני לא יכול לחכות שהם יענו לי במוקד, את יודעת כמה זמן זה לוקח." תמר קמה מהכיסא שלה. היא לא התנצלה, היא לא הסבירה, והיא לא ניסתה להרגיע אותו. היא פשוט לקחה את התיק השחור שלה שהיה מונח מתחת לדלפק, העבירה את הרצועה מעל הכתף, ויצאה מאחורי העמדה. לירון קמה מיד, עיניה פעורות. "תמר, הכול בסדר? לאן את הולכת?"

"אני לא מרגישה טוב," תמר אמרה, בלי להסתכל עליה. "תגידי לדוקטור שיינר שאני לא חוזרת היום. תטפלי במר גרינברג." היא לא חיכתה לתשובה. היא חצתה את חדר ההמתנה, פתחה את דלת

הזוכית הכבדה, ויצאה אל הרחוב. השעה הייתה עשרים לאחת עשרה בבוקר. מעולם, בכל שנות עבודתה במרפאה, היא לא עזבה משמרת באמצע היום. תמיד היו סיבות להישאר. תמיד משהו היה צריך אותה. כשהילדים היו קטנים והיו חולים, היא הייתה מביאה אותם למרפאה ומושיבה אותם בחדר צדדי עם דפי ציור וצבעים, רק כדי לא להשאיר את העמדה ריקה. הנאמנות שלה לתפקיד הייתה מוחלטת. אבל עכשיו, כשהלכה על המדרכה החמה של רחוב כצנלסון, היא הרגישה שהנאמנות הזו פגת תוקף.

השמש של גבעתיים הכתה בה ללא רחם. הרחוב היה עמוס באנשים שניהלו את שגרת יומם. קשישים גררו עגלות שוק מפלסטיק, שליחים על קטנועים זגזגו בין המכוניות, וריח של שמן טיגון עלה מדוכן הפלאפל הפינת. תמר הלכה בקצב מהיר, לא בטוחה לאן היא הולכת, רק יודעת שהיא לא יכולה לחזור לדירה הריקה. הדירה הייתה עכשיו מקום מסוכן. אם היא תיכנס לשם עכשיו, היא תתחיל לאסוף את החפצים שגדי השאיר, היא תכבס את המגבות שהוא לא לקח, היא תארגן את הארון שלו מחדש כדי להעלים את החללים הריקים שנוצרו בו. היא תתחיל לנהל את המשבר, והיא ידעה שאם תעשה את זה, היא תאבד את המעט שנשאר ממנה.

היא מצאה את עצמה עומדת מול חלון הראווה של מספרת רבקי. השלט מעל הדלת היה עשוי מאותיות פלסטיק אדומות ודהיות, ואחת הנורות בו הבהבה בקצב מעצבן. תמר הכירה את המספרה הזו בעל פה. היא באה לכאן פעם בחודש וחצי לצבע ותספורת, תמיד קובעת תור מראש, תמיד ביום שישי בבוקר לפני הקניות לשבת. להיכנס לכאן ביום שלישי בצהריים, ללא תור, היה בניגוד מוחלט לכל ההרגלים שלה. היא דחפה את דלת הזכוכית. הפעמון הקטן שהיה תלוי למעלה צלצל, וריח חריף של חמצן, ספריי לשיער וקפה שחור עטף אותה מיד.

המספרה הייתה מלאה. שלוש נשים ישבו מול המראות הגדולות,

ניירות כסף מקופלים בתוך השיער שלהן. רבקי עמדה מעל אחת מהן, מחזיקה פן שחור וגדול ביד אחת ומברשת עגולה ביד השנייה. היא הייתה אישה גדולה, עם שיער בלונדיני מנופח, עגילי חישוק זהב גדולים, וסינר שחור שהיה מלא בכתמי צבע ישנים. רבקי דיברה בקול רם, גוברת על הרעש של הפן, מספרת ללקוחה סיפור על ועד הבית שלה. כששמעה את הפעמון, היא הרימה את המבט אל המראה וראתה את תמר עומדת בפתח. רבקי לא הפסיקה את תנועת ההברשה, אבל העיניים שלה נעלו על תמר דרך ההשתקפות. היא הכירה את תמר מספיק שנים כדי לדעת שמהו לא בסדר.

"תמרי, מה את עושה פה באמצע היום?" רבקי קראה מעבר לרעש המייבש. "יש לך תור ולא רשמת?" תמר נשארה לעמוד ליד הדלת. היא הרגישה את המבטים של שאר הנשים במספרה מופנים אליה. היא רצתה להגיד משהו, להמציא תירוץ, להגיד שהיא רק עברה בסביבה ורצתה להגיד שלום. אבל המילים נתקעו לה בגרון. היא פשוט עמדה שם, מחזיקה את הרצועה של התיק שלה בשתי ידיים, וחיכתה. רבקי כיבתה את הפן בלחיצת כפתור אחת. השקט שנפל על המספרה היה פתאומי ומוחלט. היא הניחה את המכשיר על הדלפק מול הלקוחה שלה, טפחה לה קלות על הכתף, ואמרה, "שיר תסיים לך את הייבוש, מאמי, אני צריכה רגע."

רבקי חצתה את המספרה לכיוון תמר. היא לא שאלה שאלות. היא תפסה את תמר בזרועה, אחיזה חזקה ועניינית, והובילה אותה אל החלק האחורי של המספרה, מעבר לקיר גבס קטן שהסתיר את עמדות החפיפה. המקום הזה היה מנותק מההמולה של החזית. היו שם שני כיורים שחורים מקרמיקה, ארונות מלאים בבקבוקי שמפו גדולים, וריח חזק של מרכך כביסה. רבקי הושיבה את תמר על אחת מכורסאות העור השחורות שמול הכיור. היא ניגשה לברז, פתחה את המים הקרים, ונתנה להם לזרום אל תוך הכיור. הרעש של המים הזורמים יצר מסך אקוסטי קטן שבודד אותן משאר המספרה.

"שתי מים", רבקי אמרה, מגישה לה כוס פלסטיק שקופה שמילאה מהמתקן בפניה. תמר לקחה את הכוס בשתי ידיים. הידיים שלה רעדו קלות, והמים רעדו בתוך הכוס. היא לקחה לגימה קטנה. המים היו קרים מאוד ועזרו לה לבלוע את הגוש שעמד לה בגרון. רבקי נשענה על קצה הכיור השני, שילבה את זרועותיה על החזה שלה, והביטה בה. היא לא ריחמה עליה, היא לא עשתה פרצוף משתתף בצער, היא פשוט חיכתה שתמר תדבר. זו הייתה התכונה שתמר הכי אהבה ברבקי. היא לא דרשה ממך להיות נחמדה או מנומסת כשהעולם שלך מתפרק.

"הוא עזב", תמר אמרה. הקול שלה היה שקט, נבלע כמעט ברעש המים הזורמים, אבל רבקי שמעה אותו היטב. ברגע שהמילים יצאו לה מהפה, תמר הרגישה שינוי פיזי בגוף שלה. עד עכשיו, העזיבה של גדי הייתה סוד שהיא שמרה בתוך הדירה. זה היה אירוע פרטי, משהו שקרה בינה לבינו, משהו שאפשר אולי עוד לתקן או להסתיר. אבל ברגע שאמרה את זה בקול רם, לאדם אחר, זה הפך לעובדה מוגמרת. הסוד יצא החוצה, והוא היה אמיתי. גדי עזב.

רבקי לא זזה ממקומה. היא לא שאפה אוויר בהפתעה, והיא לא שאלה אם הם רבו. היא פשוט הנהנה לאט. "מת?"

"הבוקר", תמר אמרה, מסתכלת אל תוך כוס המים שלה. "יואב נסע אתמול, והבוקר גדי קם ואמר שהוא שכר דירה בפתח תקווה. הוא כבר ארוז את הדברים שלו. הוא השאיר לי מפתח רזרבי על השיש במטבח ויצא."

"פתח תקווה", רבקי אמרה, מוציאה אוויר בגיחוך קטן וחסר הומור. "קרוב למשרד שלו. נוחות לפני הכול. זה כל כך גדי. תמיד מסדר לעצמו את הנחיתה הרכה לפני שהוא קופץ."

תמר הרימה את המבט. "הוא אמר שהוא צריך מרחק כדי לחשוב. שהוא לא רוצה להרגיש שהוא נעלם לגמרי."

"הוא אמר את זה כדי שאת תרגישי שהוא לא איש רע", רבקי

חתכה אותה. "הוא רוצה שאת תנהלי לו את העזיבה. שהוא יוכל לבוא לקחת את הדואר שלו, ושאת תכבסי לו את החולצות כשהמכונה בדירה החדשה שלו תתקלקל. הוא רוצה לצאת מהנישואים אבל להשאיר אותך בתפקיד המזכירה של החיים שלו." רבקי התיישרה, ניגשה לברז וסגרה את המים. השקט שחזר לפינת החפיפה היה כבד. "מה עשית עם המפתח?"

"זרקתי אותו למגירה של הסכו"ם."

"טוב מאוד. ועכשיו מה את מתכוונת לעשות?"

תמר משכה בכתפיה. תחושת העייפות ששטפה אותה הייתה אדירה. היא הרגישה כאילו לא ישנה שבועות. "אני לא יודעת. אני צריכה לדבר עם נועה ועידו. אני צריכה להבין מה עושים עם החשבון המשותף. צריך לשלם את ועד הבית מחר, ויש את הביטוח של הרכב שמתחדש בחודש הבא. אני צריכה לעשות רשימה." רבקי רכנה קדימה והניחה יד אחת על משענת הכורסה של תמר. "תקשיבי לי טוב, תמרי. את לא עושה שום רשימה. את לא מתקשרת לנועה, ואת לא משלמת שום ועד בית. את מכירה את הילדים שלך. נועה תתחיל לנהל לך את הגירושים כמו תיק בבית משפט, עידו ישתוק ויסתגר, וגדי ישחק את הקורבן העצוב שצריך זמן. כולם ישאבו ממך כוח, ואת תיתני להם אותו, כי זה מה שאת עושה. את מסדרת את החיים של כולם."

תמר שתקה. היא ידעה שרבקי צודקת. זה בדיוק מה שהיא תכננה לעשות. היא תכננה להיות המבוגר האחראי, זו שמחזיקה את הקירות שלא ייפלו על הילדים. היא תכננה לבלוע את העלבון, להדחיק את הפחד, ולעבור למצב של תפעול טקטי. זה היה מנגנון ההישרדות היחיד שהיא הכירה.

"אני חייבת לטפל בזה," תמר אמרה בשקט. "מי יעשה את זה

אם לא אני?"

"אף אחד. וזה בדיוק העניין," רבקי אמרה בקול תקיף.

"שיסתדרו. שגדי ישלם את הביטוח. שנועה תדבר עם אבא שלה בעצמה. את לא נשארת בדירה הזאת עכשיו. אם תישארי שם, הדירה הזאת תהפוך לקבר שלך. את תסתובבי בין החדרים הריקים ותנקי אבק ממדפים שאין בהם כלום. את צריכה לצאת משם. לא מחר, לא בשבוע הבא. עכשיו."

"לצאת לאן?" תמר שאלה, והרגישה שמץ של פאניקה עולה בה. "אני לא יכולה פשוט לעזוב. יש לי עבודה. יש לי משמרות במרפאה. אני לא יכולה לנסוע לבית מלון, זה יעלה הון, ואין לי מושג מה המצב הכלכלי שלנו עכשיו כשגדי משלם שכר דירה נוסף." רבקי הזדקפה. היא ניגשה לאחד הארונות, פתחה מגירה קטנה, והוציאה משם פנקס קטן של קבלות שחלקן היו קרועות. היא שלפה עט שחור מכיס הסינר שלה, והתחילה לכתוב משהו על גב של קבלה ישנה. התנועות שלה היו מהירות והחלטיות. "את לא הולכת לבית מלון, ואת לא נוסעת לאילת לעשות בטן גב. את נוסעת למקום שבו אף אחד לא מכיר אותך ואף אחד לא צריך ממך כלום." היא תלשה את חתיכת הנייר מהפנקס והושיטה אותה לתמר.

תמר לקחה את הפתק. הכתב של רבקי היה גדול ומסולסל. היה כתוב שם שם אחד: "דפנה קידר", ומתחתיו מספר טלפון.

"מי זאת דפנה קידר?" תמר שאלה, בוחנת את הנייר הקטן כאילו היה מסמך מסווג.

"דפנה היא אישה שאני מכירה כבר עשרים שנה," רבקי אמרה. "היא גרה במושבה בצפון, לא רחוק ממעלות. יש לה בית אבן ישן וגדול, והיא משכירה שם יחידות אירוח. עכשיו זה מחוץ לעונה. אין שם אף אחד. רק שקט, עצים, ואוויר שלא מריח כמו אגוזים של אוטובוסים. דיברתי איתה לפני שבועיים, היא אמרה שהמקום ריק. את מתקשרת אליה, את אומרת לה שרבקי שלחה אותך, ואת נוסעת לשם לחודש."

"לחודש?" תמר פערה עיניים. "רבקי, השתגעת? אני לא יכולה

להיעלם לחודש. דוקטור שיינר יפטר אותי. אני לא יכולה להשאיר את הדירה ככה."

"שיינר לא יפטר אותך, הוא לא יודע להפעיל את מכונת הקפה בלעדייך," רבקי אמרה בביטול. "תיקחי חל"ת. תיקחי ימי מחלה. לא אכפת לי. הדירה תעמוד שם גם בעוד חודש. גדי רצה מרחק כדי לחשוב? מצוין. תני לו מרחק. שיישב בפתח תקווה ויחשוב. אבל את לא נשארת כאן כדי להיות התפאורה של המחשבות שלו."

תמר הביטה בפתק שוב. המספרים היו ברורים, אבל הרעיון מאחוריהם נראה לה בלתי אפשרי. לנסוע צפונה, לבד, ללא מטרה, ללא תאריך חזרה מוגדר. זה היה מנוגד לכל אינסטינקט בגופה. היא תמיד הייתה האישה שנשארת, האישה ששומרת על המבצר. היא מעולם לא נסעה לשום מקום לבד, אפילו לא לסוף שבוע. תמיד היו אלו נסיעות משפחתיות, שבהן היא ארזה את המזוודות לכולם, תכננה את המסלול, ווידאה שיש מספיק כריכים לדרך. לנסוע לבדה, למקום של אישה זרה, הרגיש כמו קפיצה לתוך חלל ריק.

"אני אפילו לא יודעת מה להגיד לה," תמר מלמלה.

"את אומרת לה שאת צריכה חדר, ושיש לך כסף לשלם. זה כל מה שהיא צריכה לדעת," רבקי אמרה. היא רכנה שוב קדימה והביטה לתמר היישר בעיניים. המבט שלה היה רך יותר עכשיו, נטול הציניות הרגילה שלה. "תמרי, תקשיבי לי. את חיה את החיים של גדי, של נועה, של עידו ושל יואב כבר שלושים שנה. את יודעת מה הם אוהבים לאכול, מתי הם הולכים לישון, ואיך הם אוהבים שמקפלים להם את החולצות. את לא יודעת שום דבר על עצמך. אם לא תצאי מפה עכשיו, את לעולם לא תדעי."

תמר שתקה. הפן בחלק הקדמי של המספרה חזר לפעול, זמזום חזק ומוכר שהזכיר לה שהעולם ממשיך להסתובב. היא העבירה את האגודל שלה על הנייר המקומט, מרגישה את החריצים שהשאיר העט של רבקי. המילים של רבקי הדהדו בראשה, מתנגשות עם הפחד

הפנימי שלה. הפחד להישאר לא נחוצה. הפחד לגלות שאם היא לא מנהלת את המשבר של אחרים, אין לה שום תפקיד בעולם. אבל מתחת לפחד הזה, עמוק בפנים, היא הרגישה משהו אחר. תחושה זעירה, כמעט בלתי מורגשת, של הקלה. האפשרות פשוט לא להיות שם כשהם יתקשרו לדרוש תשובות.

היא הכניסה את הפתק לתוך הכיס הקדמי של התיק שלה. היא לא הבטיחה לרבקי שהיא תתקשר. היא לא אמרה שהיא מסכימה. היא רק קמה מהכורסה השחורה, יישרה את החולצה שלה, ולקחה נשימה עמוקה.

"אני צריכה ללכת," תמר אמרה.

רבקי לא לחצה עליה. היא טפחה לה קלות על הכתף. "לכי. אבל אל תחזרי למרפאה. לכי הביתה, תארזי תיק קטן, ותתקשרי למספר הזה."

תמר יצאה מפינת החפיפה והלכה לכיוון דלת היציאה. הנשים במספרה כבר חזרו לעיסוקיהן, קוראות מגזינים ישנים או מסתכלות בטלפונים שלהן. איש לא שם לב אליה כשיצאה החוצה אל רחוב כצנלסון. החום היה כבד אפילו יותר מקודם. היא עמדה על המדרכה, מוקפת ברעש של אוטובוסים ואנשים מדברים, אבל בתוכה השתרר שקט חדש. היא הוציאה את הטלפון שלה מהתיק. היו לה שלוש שיחות שלא נענו מלירון במרפאה, והודעה אחת מנועה ששאלה אם היא דיברה עם אבא היום כי הוא לא עונה לה.

תמר החזירה את הטלפון לתיק בלי לענות לאף אחת מהן. היא התחילה ללכת לכיוון הדירה, צעדיה מהירים יותר עכשיו. היא עדיין לא החליטה אם היא נוסעת צפונה, אבל היא ידעה דבר אחד בוודאות: היא סיימה לנהל את יומן התורים של כולם. כשהגיעה לבניין שלה, היא לא פתחה את תיבת הדואר כמנהגה. היא עלתה במעלית לקומה השלישית, נכנסה לדירה, והריח של הניקיון מאתמול קיבל את פניה. הדירה הייתה ריקה, אבל הפעם, תמר לא הרגישה

שהיא צריכה למלא אותה. היא ניגשה למטבח, הוציאה את מחברת השורות הכחולה שלה מהתיק, והניחה אותה על השולחן ליד כוס הקפה השטופה. היא לא כתבה בה שום רשימה. היא רק פתחה את הכיס הקטן של התיק, הוציאה את הקבלה המקומטת שרבקי נתנה לה, והניחה אותה במרכז השולחן. המספר של דפנה קידר הביט אליה בחזרה, הבטחה לאפשרות של חיים שאינם מוגדרים על ידי הצרכים של אחרים.

## לא משנה לאן

הכביש דרומה היה פתוח וריק יחסית לשעת בוקר של יום שישי. תמר נהגה על כביש ארבעים, משאירה מאחוריה את הפקקים של גוש דן ואת הצפיפות הלחה של גבעתיים. הנוף מחוץ לחלון השתנה בהדרגה מגושי בטון אפורים ושלטי חוצות ענקיים למרחבים פתוחים של שדות מצהיבים וקווי מתח גבוה שחתכו את השמיים הבהירים. היא החזיקה את ההגה בשתי ידיים, המבט שלה ממוקד באספלט הנמתח קדימה, מסרבת להסתכל על הטלפון הנייד שהונח בתא הקטן שליד ידית ההילוכים. המסך שלו הואר כל כמה דקות. נועה ניסתה להתקשר פעמיים, ואחר כך שלחה רצף של הודעות ווטסאפ שתמר יכלה לנחש את תוכנן. היא ידעה שנועה כבר דיברה עם גדי, או לפחות ניסתה להשיג אותו, ושעכשיו היא דורשת הסברים, לוחות זמנים ותוכנית פעולה מסודרת. אבל תמר לא הייתה מסוגלת לספק לה שום דבר מכל אלה. הנסיעה הזאת לבאר שבע הייתה הדרך היחידה שלה לדחות את השיחות המשפחתיות שחיוכו לה, לייצר לעצמה עוד שעותיים של שקט בתוך קופסת פח ממוזגת שבה אף אחד לא יכול לדרוש ממנה החלטות.

היא לא תכננה את הנסיעה הזאת מראש. כשקמה בבוקר, הדירה הייתה שקטה באותו אופן מכביד שהרגישה אתמול. היא שתתה את הקפה השחור שלה, שטפה את הכוס, ואז פשוט לקחה את מפתחות הרכב ויצאה. היא הייתה צריכה לראות את עידו. מבין שלושת

הילדים שלה, עידו היה היחיד שלא דרש ממנה להיות הפותרת הרשמית של כל בעיה. הוא היה סטודנט להנדסת מחשבים, חי בבועה משלו במעונות בבאר שבע, ממעט במילים ומרבה בתצפיות שקטות. תמר הרגישה שאם תישאר בדירה בגבעתיים אפילו עוד שעה אחת, היא תתחיל לארוז את החפצים שגדי השאיר מאחור, תסדר אותם בארגזים ותשלח לו אותם עם שליח, רק כדי לשמור על הסדר הטוב. היא הייתה חייבת להרחיק את עצמה מהאינסטינקט הזה, והמדבר שנפתח מולה עכשיו הרגיש כמו המקום הנכון לברוח אליו.

השמש הכתה בשמשת הרכב ככל שהדרימה. תמר הנמיכה את עוצמת הרדיו, משאירה רק רחש חלש של תוכנית אקטואליה כדי לא להיות לבד לגמרי עם המחשבות שלה. היא חשבה על הפתק שרבקי נתנה לה אתמול, הקבלה המקומטת עם המספר של דפנה קידר. הפתק הזה היה מונח עכשיו בתוך התיק שלה, מקופל לשניים, נוכחות שקטה שהזכירה לה שיש אפשרות אחרת מלבד להישאר במרכז ולהפוך למנהלת העיזבון של הנישואים שלה. אבל הרעיון לנסוע צפונה לבד עדיין נראה לה זר, מנותק מהמציאות המעשית שבה חייתה כל חייה. אנשים כמוה לא עוזבים הכול ונוסעים למושבה מרוחקת רק כי קשה להם. אנשים כמוה נשארים, משלמים את החשבונות, עונים לטלפונים של הילדים ומחזיקים את הקירות שלא ייפלו.

היא נכנסה לבאר שבע דרך שדרות רגר. העיר קיבלה את פניה באור מסנוור ובחום כבד שהורגש גם דרך חלונות הרכב הסגורים. בנייני הבטון הגדולים של האוניברסיטה עמדו מול השמיים הלבנים, ותמר ניווטה את הרכב לכיוון שכונה ד', מחפשת חניה ברחובות הצרים שסביב המעונות. היא מצאה מקום פנוי ליד מדרכה אפורה, דוממה את המנוע וישבה ברכב עוד דקה ארוכה. היא נשמה עמוק, מכינה את עצמה למפגש. היא לא התכוונה להפיל על עידו את החדשות בצורה דרמטית, והיא בטח לא התכוונה לבקש ממנו נחמה. היא רק רצתה לשבת מולו, לראות את הפנים שלו, ולשאוב קצת

מהשקט הטבעי שלו לפני שתחזור למהומה שמחכה לה בבית. עידו חיכה לה למטה, עומד בצל של עץ פיקוס דליל ליד שער הברזל של המעונות. הוא לבש חולצת טריקו דהויה של סוף מסלול ומכנסיים קצרים, והחזיק את הטלפון שלו ביד אחת. כשתמר יצאה מהרכב, גל של חום יבש פגע בפניה, שונה כל כך מהלחות הדביקה של המרכז. עידו הבחין בה, הכניס את הטלפון לכיס והלך לקראתה. הוא לא שאל למה היא הגיעה פתאום בשישי בבוקר בלי להודיע מראש, והיא לא סיפקה תירוצים. הם פשוט החליפו חצי חיוך, והוא אמר שהמזגן בחדר שלו מקולקל מאתמול ושהכי טוב שיישבו בבית הקפה הקטן במרכז המסחרי הסמוך. תמר הנהנה, והם התחילו ללכת יחד על המדרכה השבורה, עוקפים פחי אשפה ירוקים וחתולי רחוב שישנו בצל הבניינים.

בית הקפה היה עמוס בסטודנטים שישבו מול מחשבים ניידים פתוחים, מדברים בקול רם מעל רעש של מכונת אספרסו שעבדה ללא הפסקה. תמר ועידו מצאו שולחן קטן בפינה, ליד חלון זכוכית גדול שהשקיף אל הכביש הראשי. תמר הזמינה קפה שחור בכוס זכוכית, ועידו ביקש קפה קר גדול. הם ישבו בשתיקה כמה דקות, מקשיבים להמולה מסביב. עידו בחן אותה במבט שקט. הוא תמיד היה הילד שרואה הכול, זה שלא צריך מילים כדי להבין שמהו השתנה בטמפרטורה של הבית. תמר הרגישה את המבט שלו, אבל במקום לענות עליו, היא הוציאה את הטלפון שלה מהתיק והניחה אותו על השולחן. המסך הראה התראה על שטח אחסון מלא, הודעה שהציקה לה כבר שבועיים והיא פשוט התעלמה ממנה.

"המכשיר הזה בקושי זז", תמר אמרה, מנסה לייצר שיחה שגרתית. "הוא לא נותן לי לפתוח תמונות, וכל פעם שאני מנסה להיכנס לווטסאפ הוא נתקע. נועה אמרה לי למחוק דברים, אבל אני לא יודעת מה למחוק. הכול נראה לי חשוב."

עידו משך את הטלפון אליו. הוא פתח את מסך ההגדרות

בתנועות אצבע מהירות, עיניו מרפרפות על הנתונים. "אין לך מקום כי את שומרת כל סרטון שיואב שולח לך וכל קבלה שצילמת בשלוש השנים האחרונות," הוא אמר בקול ענייני. "יש לך פה אלפיים תמונות של רצפות מטושטשות ושלטים של חניה. את לא צריכה את כל זה על המכשיר. אני אסדר לך גיבוי לענן, זה יעביר הכול לשם ויפנה לך את הזיכרון."

"מה זה אומר לענן," תמר שאלה, עוקבת אחרי האצבעות שלו שריחפו על המסך. "זה אומר שזה נמחק מהטלפון שלי?"

"זה אומר שזה שמור במקום אחר, בטוח יותר," עידו הסביר מבלי להרים את המבט. "את עדיין תוכלי לראות הכול, אבל זה לא יכביד על המכשיר עצמו. לפעמים צריך להעביר דברים החוצה כדי שהמערכת תוכל להמשיך לעבוד."

תמר שתקה. המילים שלו, למרות שנאמרו בהקשר טכני לחלוטין, פגעו בה בדיוק בנקודה החשופה. היא הסתכלה על עידו, על הכתפיים הרחבות שלו, על הריכוז השקט שבו טיפל במכשיר שלה. הוא כבר לא היה הילד שהיא צריכה לארגן לו את התיק לבית הספר או להזכיר לו לקחת מפתח. הוא היה אדם בוגר, שמבין איך מערכות עובדות, ואיך הן קורסות כשיש עליהן יותר מדי עומס. היא לקחה נשימה עמוקה. היא ידעה שהיא צריכה להגיד את זה עכשיו, לפני שהקפה יגיע, לפני שתאבד את האומץ. היא לא רצתה לעשות מזה דרמה, היא רק רצתה להניח את העובדות על השולחן.

"אבא שכר דירה בפתח תקווה," תמר אמרה. הקול שלה היה יציב, כמעט יבש.

האצבע של עידו נעצרה על המסך. הוא לא הרים את הראש מיד. הוא המשיך להסתכל על הטלפון עוד שתי שניות ארוכות, ואז הניח אותו על השולחן. הוא נשען לאחור בכיסא ושילב את ידי. הפנים שלו לא הביעו הלם, רק סוג של הבנה שקטה ומשלימה.

"ממתן," הוא שאל.

"הוא עזב אתמול בבוקר. אחרי שיואב נסע," תמר ענתה. היא בחנה את הפנים של בנה, מחפשת שם כעס או עצב, אבל עידו שמר על הבעה חתומה. "הוא אמר שהוא צריך מרחק כדי לחשוב. שהוא רוצה שקט. הוא כבר העביר חלק מהדברים שלו לשם." המלצרית הגיעה והניחה את הכוסות על השולחן. תמר לקחה את כוס הקפה השחור שלה בשתי ידיים, מרגישה את החום עובר דרך הזכוכית הדקה. עידו לקח שלוק ארוך מהקפה הקר שלו, מזין את הקס מצד לצד בתוך הקרח.

"נועה יודעת?" הוא שאל בסוף.

"היא מחפשת אותו מהבוקר. אני מניחה שהוא יענה לה מתישהו היום ויסביר לה את הגרסה שלו," תמר אמרה. "היא שלחה לי הודעות, אבל לא עניתי. לא היה לי כוח להתחיל לנהל את האירוע הזה מולה. היא תרצה לדעת פרטים, מתי זה קרה, מי משלם על מה, איך מחלקים את החשבונות. אני לא יודעת את התשובות, ואין לי כוח להמציא אותן."

עידו הנהן לאט. הוא לקח שוב את הטלפון שלה והמשיך להגדיר את הגיבוי. "הוא התחיל לצאת למרפסת כשהטלפון שלו צלצל איפשהו באזור נובמבר," עידו אמר בשקט, עיניו עדיין על המסך. "שמתי לב לזה כשהייתי בבית בסופי שבוע. לפני זה הוא תמיד היה עונה בסלון, מדבר בקול רם, נותן לכולם לשמוע כמה הוא חשוב בעבודה. פתאום הוא התחיל לקום ולסגור את הדלת של המרפסת. וגם... הוא הפסיק להתווכח איתך על דברים קטנים. פעם הוא היה מעיר לך על איך שאת מסדרת את החשבונות או על מה שקנית בסופר. בחודשים האחרונים הוא פשוט שתק. כשמישהו מפסיק להתווכח, זה אומר שכבר לא אכפת לו מהתוצאה."

תמר הרגישה כאילו משהו רוקן את האוויר מהריאות שלה. היא הסתכלה על עידו בתדהמה שקטה. הבן שלה, הסטודנט המופנם שממעט לדבר, ראה הכול. הוא ראה את הסדקים שהיא עצמה סירבה

לראות, או שאולי ראתה ובחרה לכסות בשכבות של שגרה, עבודה וארגון הבית. היא הבינה פתאום שהילדים שלה אינם צופים פסיכיים בהצגה המשפחתית שהיא וגדי ניהלו. הם היו קהל חד עין, שזיהה את הזיוף הרבה לפני שהמסך ירד.

"ראית את זה קורה, ולא אמרת כלום," תמר אמרה. לא הייתה בה האשמה, רק תהייה עמוקה.

"מה הייתי אמור להגיד, אימא," עידו הרים אליה את עיניו. המבט שלו היה ישיר ובוגר. "הייתי אמור לבוא אלייך למטבח ולהגיד לך שאבא נראה כאילו הוא מחפש את דלת היציאה? את היית מבטלת את זה. היית אומרת שהוא עמוס בעבודה, שיש לו לחץ במכירות. את תמיד מסדרת את המציאות ככה שהיא תהיה הגיונית ונסבלת. לא רציתי להיות זה שהורס לך את הסדר. חשבתי שאם אתם לא מדברים על זה, יש לכם סיבה."

תמר השפילה את עיניה אל כוס הקפה. הוא צדק. היא הייתה הודפת כל רמזו לבעיה, מתייקת אותו תחת הכותרת של "תקופה לחוצה" וממשיכה הלאה. היא עשתה את זה במשך שנים. התפקיד שלה היה לשמור על המכונה המשפחתית עובדת, ומכונות לא יכולות להרשות לעצמן לעצור בגלל רגשות או ספקות. אבל עכשיו המכונה עצרה, והיא נשארה לבד עם החלקים המפורקים.

"הוא השאיר לי מפתח לדירה שלו על השיש," היא אמרה פתאום, מגלה לעידו את הפרט שהכי הכעיס אותה, הפרט שאפילו לרבקי בקושי הצליחה להסביר. "הוא אמר שאולי אצטרך להביא לו דואר, או משהו. הוא עזב את הבית, אבל הוא רוצה שאני אמשיך להיות המזכירה שלו."

עידו גיחך מרירות קצרה. "זה אבא. הוא לא אוהב לשרוף גשרים אם הוא יכול להשאיר אותם פתוחים כדי שמیشهו אחר יעבור עליהם ויביא לו את מה שהוא צריך." עידו סיים את הפעולה בטלפון והניח אותו בחזרה מול תמר. "סיימתי. הכול מגובה. מהיום, כל

תמונה שאת מצלמת עולה אוטומטית לענן. את יכולה למחוק את כל מה ששמור על המכשיר עצמו, זה לא ילך לאיבוד. יש לך עכשיו מקום נקי."

תמר הסתכלה על מסך הטלפון. הוא נראה אותו דבר, אבל משהו בתוכו השתנה. "תודה," היא אמרה בשקט. "אני אצטרך ללמוד איך משתמשים בזה."

"זה פשוט," עידו אמר. הוא סיים את הקפה שלו ודחף את הכוס הריקה למרכז השולחן. "מה את הולכת לעשות עכשיו, אימא. את חוזרת לדירה?"

השאלה שלו הייתה מעשית, נטולת רחמים או פאניקה. תמר העריכה את זה. היא לא רצתה שירחמו עליה. היא חשבה על הדירה בגבעתיים, על המקרר הגדול שאין בו צורך, על הארון החצי ריק, על המיטה שבה תישן הלילה לבד. היא חשבה על הטלפונים שנועה תעשה לה ברגע שתחזור, על הדרישה לקבל החלטות על כספים, עורכי דין וחלוקת רכוש. ואז היא נזכרה בפתק שהיה מונח בתיק שלה.

"אני לא יודעת," תמר אמרה בכנות. "רבקי נתנה לי מספר טלפון של אישה בצפון. היא משכירה יחידות אירוח במושבה ליד מעלות. רבקי אמרה לי שאני צריכה לנסוע לשם לחודש, פשוט לצאת מהבית כדי לא לשקוע בתוך כל הסידורים של אבא שלך."

עידו הרים גבה אחת, תגובה נדירה של הפתעה מצדו. "לצפון? לבד?"

"כן," תמר אמרה, מרגישה פתאום צורך להגן על הרעיון, למרות שעד לפני שעה היא בעצמה חשבה שהוא מופרך. "רק לכמה שבועות. עד שהדברים יירגעו. עד שאני אבין מה אני רוצה לעשות."

עידו לא ניסה להניא אותה מזה. הוא לא אמר לה שזה מסוכן, או שזה לא מתאים לה, או שהיא צריכה להישאר קרובה למשפחה. הוא רק הנהן לאט, כאילו הוא מאשר את המהלך. "זה רעיון טוב,"

הוא אמר. "את צריכה להיות במקום שבו את לא צריכה להכין קפה לאף אחד."

הם כמו מהשולחן. תמר שילמה על הקפה, למרות שעידו ניסה להוציא את הארנק שלו. הם יצאו מבית הקפה אל החום הקופח של הצהריים והתחילו ללכת בחזרה לכיוון הרכב שלה. הרחובות היו עמוסים יותר עכשיו בסטודנטים שחזרו מלימודי הבוקר או יצאו לקניות של יום שישי. תמר הלכה לצד עידו, מרגישה את הנוכחות היציבה שלו. הוא לא ניסה למלא את השתיקה במילים מיותרות, והיא הייתה אסירת תודה על כך.

כשהגיעו לאזור תחנות האוטובוס המרכזיות שליד האוניברסיטה, במקום שבו הרכב שלה היה חונה, עידו נעצר. הוא לא חיבק אותה, זה לא היה האופי של הקשר ביניהם. הם עמדו זה מול זה, מופרדים על ידי החום והרעש של האוטובוסים שעצרו והמריאו מהתחנות הסמוכות.

"תסעי בזהירות", עידו אמר. "הכבישים בטח יהיו עמוסים בדרך חזרה למרכז."

"אני אסתדר", תמר אמרה. היא הסתכלה על הפנים שלו, על קווי הלסת שהתחדדו בשנים האחרונות. "תודה על הגיבוי. בטלפון, אני מתכוונת."

עידו חייך חיוך קטן, כמעט בלתי מורגש. "בקטנה. אם את מסתבכת עם זה, תשלחי לי הודעה." הוא הסתובב והתחיל ללכת לכיוון המעונות, נבלע במהירות בין קבוצות הצעירים שעמדו על המדרכה.

תמר נכנסה לרכב. האוויר בפנים היה לוהט, חונק. היא פתחה את החלונות והתניעה את המנוע, מחכה שהמזגן יתחיל לעבוד. היא ישבה שם, מול ההגה, מרגישה את העייפות של הנסיעה הארוכה מתחילה לשקוע בעצמותיה. היא הייתה צריכה להכניס לרוורס, לצאת מהחניה, ולעלות חזרה על כביש ארבעים צפונה אל גבעתיים.

אל הדירה הריקה, אל ההודעות של נועה, אל המציאות שגדי השאיר לה לנהל.

הטלפון שלה רטט על המושב שלידה. היא הרימה אותו. זו הייתה הודעת ווטסאפ מעידו. היא פתחה אותה. ההודעה הראשונה הייתה קישור לאפליקציית ניווט. מתחת לקישור הופיעה הודעת טקסט קצרה, כתובה באותו סגנון תכליתי וחסר קישוטים שאפיין אותו תמיד.

"תכתבי כשהגעת, לא משנה לאן."

תמר קראה את המשפט שוב ושוב. המילים היו פשוטות, אבל הן הכילו בתוכן שחרור מוחלט. עידו לא דרש לדעת מה התוכנית שלה. הוא לא ביקש ממנה לחזור הביתה ולסדר את העניינים. הוא נתן לה אישור לעזוב, להיעלם לזמן מה, למצוא מקום שבו אינה חייבת להיות האם, הרעיה או המנהלת האדמיניסטרטיבית. הוא ראה אותה, באמת ראה אותה, והוא הבין שהיא חייבת לנסוע.

היא הניחה את הטלפון בחזרה על המושב. היא רכנה קדימה, פתחה את הרוכסן של התיק שלה, והוציאה משם את הקבלה המקומטת שרבקי נתנה לה. היא יישרה את הנייר על ההגה, מסתכלת על המספר הכתוב בעט שחור. המזגן סוף סוף התחיל להזרים אוויר קר, מצנן את הזיעה על המצח שלה. תמר לקחה את הטלפון, פתחה את החייגן, והקלידה את המספר של דפנה קידר. היא לא ידעה מה היא הולכת להגיד לה, והיא לא ידעה כמה זמן תישאר שם. אבל בפעם הראשונה מזה שנים, היא לחצה על כפתור החיוג לא כדי לפתור בעיה של מישו אחר, אלא כדי להתחיל משהו ששייך רק לה. המנוע פעם מתחתיה, והיא שילבה להילוך, מוכנה לנסוע. לא משנה לאן.

## אור מהרחוב

אור צהוב מהפנס ברחוב נכנס דרך שלבי התריס החצי-סגורים בסלון הדירה בגבעתיים, משרטט פסים מקבילים על רצפת הטרצו הישנה. תמר ישבה על הספה ולא הדליקה את האור המרכזי. מוצאי שבת הביאו איתם את השקט המוכר של סוף השבוע הגוע, אבל הפעם השקט הזה היה שונה, כבד יותר, נטול הציפייה לשבוע החדש. היא שילבה את ידיה על ברכיה והקשיבה לקולות העמומים שעלו מהכביש למטה, מכוניות בודדות שחזרו מארוחות משפחתיות או מטולי שבת. היא ידעה שנועה ואמיר בדרך. ההודעה מנועה הגיעה כבר בשעות אחר הצהריים, מנוסחת באותו טון ענייני ופסקני שהבת שלה אימצה מאז שקיבלה את רישיון עריכת הדין שלה. היא לא שאלה אם אפשר לבוא, היא הודיעה שהם מגיעים כדי לעשות סדר בדברים. תמר לא התווכחה. היא הרגישה עייפות עמוקה, כזו שלא נפתרת בשינה, אלא נובעת מעצם ההבנה שהתפקיד שלה במשפחה הזאת הולך להשתנות, ושאף אחד מהם עדיין לא מוכן לזה.

הזמזום של האינטרקום נשמע קצר וחד. תמר קמה מהספה, ניגשה לדלת ופתחה אותה עוד לפני שנועה הספיקה ללחוץ שוב. נועה נכנסה פנימה בסערה קטנה, נושאת תיק עור גדול על כתפה, פניה משדרות דריכות של אדם שנכנס לזירת אירוע. אמיר נכנס אחריה בשקט, סגר את הדלת בעדינות והנהן לעבר תמר. הוא לבש חולצת טריקו פשוטה וג'ינס, בניגוד לנועה שהייתה לבושה בקפידה

גם במוצאי שבת, כאילו היא מוכנה לפגישת עבודה. תמר הביטה בבתה וזיהתה מיד את המנגנון שפעל שם. נועה פחדה. והדרך של נועה להתמודד עם פחד הייתה לארגן אותו, לתייק אותו, להפוך אותו לשורת משימות שאפשר לסמן בעט זרחני.

"למה חושך פה?" נועה אמרה מיד, ניגשת למתג שעל הקיר ומדליקה את אור הפלורסנט המרכזי. החדר הוצף באור לבן וקר שחשף את האבק הדק על שולחן הזכוכית ואת הכריות שלא סודרו מאז הבוקר. "אימא, את לא יכולה לשבת ככה בחושך. זה מדכא. הכנת משהו לשתות? אנחנו צריכים לשבת ולדבר, הבאתי את המחשב הנייד שלי כדי שנוכל לעבור על החשבונות." היא הניחה את התיק שלה על השולחן והתחילה להוציא ממנו קלסר דק ומחשב. אמיר התיישב על הכורסה האפורה בפינת החדר, לא מתערב בסידור המרחב של אשתו, רק מתבונן בתמר במבט שקט ובוהן.

תמר הלכה למטבח והפעילה את הקומקום. היא הוציאה שלוש כוסות זכוכית, שמה שיק תה נענע בכל אחת מהן, וחיכתה שהמים ירתחו. היא שמעה את נועה מקלידה בסלון, מתחברת לרשת האלחוטית של הבית. במשך שנים תמר הייתה זו שניהלה את כל המשברים של המשפחה. כשעידו התקשה בלימודים, כשיואב שבר את היד במחנה קיץ, כשנועה הייתה צריכה לעבור דירה פעמיים בשנה אחת. תמר תמיד הייתה שם, אורזת, מתקשרת, מסדרת, סופגת את הלחץ של כולם ומספקת פתרונות פרקטיים. עכשיו, כשגדי קם ועזב, נועה הניחה באופן טבעי שתמר היא הקורבן של האירוע, ולכן נועה צריכה לקחת את תפקיד המנהלת. תמר מזוגה את המים הרותחים לכוסות, הניחה אותן על מגש קטן ונשאה אותו לסלון. היא לא הרגישה כמו קורבן. היא הרגישה בעיקר ריקנות, ורצון עז שאף אחד לא ינהל אותה.

"טוב, בואי נתחיל," נועה אמרה כשתמר התיישבה מולה. היא דחפה את אחת מכוסות התה לעבר אמיר והשאירה אחת לעצמה.

"דיברתי עם אבא בבוקר. הוא אמר לי שהוא שכר דירה בפתח תקווה ושהוא צריך זמן לחשוב. הוא לא נתן לי תשובות ברורות לגבי מה שקורה עם החשבון המשותף שלכם. אימא, את חייבת להבין שאת לא יכולה לתת לו להכתיב את הקצב. ברגע שהוא עזב את הבית, הוא שינה את הסטטוס המשפטי שלכם. אנחנו צריכים לוודא שהוא לא מושך כספים או משנה הוראות קבע שקשורות להוצאות של הבית." תמר לגמה מהתה שלה. המים היו חמים מדי, צורבים את הלשון. "נועה, אבא שלך לא מרוקן את חשבון הבנק," היא אמרה בקול שקט. "הוא מנהל מכירות, לא פושע נמלט. הוא שילם את המשכנתה ביום חמישי בדיוק כמו שהוא עושה כל חודש. הוא לא מנסה לגנוב ממני." "זה לא קשור לגניבה, אימא, זה קשור לסדר," נועה הזדקפה, הקול שלה הפך מהיר יותר. "הוא קיבל החלטה חד-צדדית. הוא קם ועזב. את נשארת פה עם דירה של חמישה חדרים, עם חשבונות חשמל וארנונה, ועם כל התחזוקה של המקום הזה. מי משלם על זה עכשיו? איך מתחלקות ההוצאות? הוא לא יכול פשוט לשכור לעצמו דירה ולהשאיר אותך להתמודד עם התורים של הבית הישן. אני רוצה שמחר בבוקר תלכי לבנק ותוציאי פירוט של כל כרטיסי האשראי. אנחנו צריכים למפות את כל ההוצאות הקבועות." תמר הסתכלה על הבת שלה. היא ראתה את הדמיון הפיזי לגדי, את אותה נחישות בזווית הלסת, את אותו צורך לשלוט במצב דרך מספרים וסעיפים. גדי תמיד האמין שאם אפשר לכתוב משהו בטבלה, אפשר לשלוט בו. נועה ירשה את האמונה הזאת. אבל תמר ידעה ששום טבלה לא יכולה לכסות על העובדה שגדי פשוט לא רצה להיות שם יותר. הוא לא ברח בגלל כסף, הוא ברח כי הוא היה עייף מהשותפות, והוא ידע שתמר תמשיך להחזיק את הבית גם בלעדיו. "אני לא הולכת מחר לבנק," תמר אמרה בפשטות. היא הניחה את כוס התה על התחתית. "ואני לא הולכת להוציא פירוט אשראי. החשבון מתנהל כמו שהוא התנהל תמיד. אם יהיה חסר כסף, אנחנו

נדבר על זה. אבל אני לא מתכוונת להתחיל לנהל מולו מלחמה משפטית דרכך."

נועה עצרה, המבט שלה קפוא על המסך. היא נשמה עמוק, מנסה לגייס סבלנות של עורכת דין שמסבירה ללקוח עקשן את המציאות. "אימא, את לא מבינה. את עדיין חושבת שזה משבר זמני. אבל הוא לקח את הדברים שלו. הוא השאיר לך מפתח. זה אקט של סיום. את לא יכולה להמשיך להתנהג כאילו אתם מנהלים את אותו משק בית. מה יקרה בחודש הבא כשהוא יצטרך לשלם שכר דירה בפתח תקווה וגם את המשכנתא פה? הוא יתחיל לקצץ. ואת תהיי זו שתספוג את זה. אני לא מוכנה שתמצאי את עצמך מתחננת אליו לכסף בשביל קניות בסופר."

"אני עובדת, נועה, תמר הזכירה לה, הקול שלה התקשה מעט. "יש לי משכורת. אני מנהלת את המרפאה כבר שנים עשרה שנים. אני לא מתחננת לכסף לקניות. אני יודעת בדיוק כמה נכנס וכמה יוצא. אני זו ששילמה את החשבונות של הבית הזה מהיום שנולדת, לא אבא שלך. הוא הביא את המשכורת, אבל אני ניהלתי את המספרים. את באמת חושבת שאני לא יודעת מה המצב בחשבון?" אמיר זו בכורסה שלו. הוא שילב את רגליו ולקח את כוס התה מהמגש. הוא שתה בשקט, עיניו עוברות מנועה לתמר. הוא עבד ככלכלן בחברת ביטוח, אדם שחי בתוך הערכות סיכונים ומודלים מתמטיים, אבל הייתה בו רגישות לאנשים שנועה לעיתים פספסה בתוך הדהרה שלה למטרה. הוא לא מיהר להתערב בשיחות משפחתיות של משפחת אלדר. הוא ידע מתי לשתוק ומתי להנהן. אבל עכשיו הוא ראה משהו שנועה סירבה לראות. הוא ראה שתמר לא מגנה על גדי, אלא מגנה על עצמה מפני הניסיון של נועה לנהל אותה.

"זה לא רק הכסף, נועה המשיכה, מתעלמת מהתגובה של תמר ופותחת מסמן חדש במחשב. "זה גם הלוגיסטיקה. אי אפשר

שתישארי פה לבד בדירה הזאת כל סוף השבוע. יואב עזב, עידו בבאר שבע. את תשתגע פה לבד. אני ואמיר נבוא פעמיים בשבוע בערב. נסדר תורנויות. נדבר עם עידו שיגיע לפחות סוף שבוע אחד בחודש, ויואב יחזור כשישחררו אותו. אנחנו נדאג שהבית הזה לא יישאר ריק. את לא צריכה להתמודד עם הלבד הזה עכשיו. אנחנו נארגן את זה."

המילים של נועה היו אמורות להיות מנחמות, אבל תמר הרגישה אותן כמו חבלים שנכרכים סביבה. תורנויות. ביקורים מאורגנים. נועה רצתה להפוך אותה לפרויקט. היא רצתה למלא את החלל שגדי השאיר כדי שהמבנה המשפחתי לא יקרוס לגמרי, כדי שנועה עצמה לא תצטרך להתמודד עם העובדה שההורים שלה נפרדו. תמר הבינה שהילדים שלה זקוקים לה בדיוק במקום שבו היא תמיד הייתה: במרכז הבית, מחכה להם, מקבלת את פניהם, מהווה את העוגן שהם יכולים לחזור אליו כשהם צריכים. אם היא תישאר בדירה הזאת ותקבל את התורנויות שלהם, היא תמשיך לשרת את הצורך שלהם ביציבות, גם כשהיציבות שלה עצמה התרסקה.

אמיר הניח את כוס התה על השולחן. הצליל הקל של הזכוכית הפוגעת בעץ גרם לנועה לעצור. הוא רכן קדימה, נשען על ברכיו, והביט ישירות באשתו. "נועה, מספיק," הוא אמר. הקול שלו לא היה כועס, אלא יציב וברור. "תסגרי את המחשב."

נועה הסתכלה עליו בהפתעה. "מה? למה? אנחנו באמצע לעשות סדר."

"את באמצע לעשות סדר לעצמך," אמר אמר בשקט. הוא לא הרים את קולו, אבל המילים שלו חתכו את האוויר בחדר. "את מנסה לארגן את החיים של אימא שלך כדי שאת תרגישי שהכול בשליטה. אבל היא לא פרויקט בעבודה שלך, והיא לא צריכה שנגיע לפה במשמרות כדי לשמור עליה. היא לא ילדה קטנה." "אני רק מנסה לעזור," נועה התגוננה, פניה מאדימות מעט.

"אבא עזב. מישוהו צריך לקחת אחריות על מה שקורה פה. אי אפשר פשוט לתת לדברים להתפרק."

"דברים כבר התפרקו," אמיר אמר, והפעם הוא הפנה את מבטו אל תמר. "ואימא שלך לא חייבת לקבל החלטות לפי מה שנוח לנו. היא לא צריכה להישאר פה ולחכות שנגיע לעשות לה טובה. היא צריכה לעשות מה שנכון לה עכשיו, בלי שאנחנו ננהל לה את לוח הזמנים."

תמר הרגישה גוש עולה בגרונה. היא לא ציפתה לזה מאמיר. היא תמיד חשבה עליו כעל בחור מנומס, מעט מרוחק, כזה שמעדיף להישאר מחוץ לדרמות של משפחת אלדר. אבל ברגע הזה, הוא היה האדם היחיד בחדר שבאמת ראה אותה. הוא ראה את המלכודת שנועה ניסתה לבנות עבורה, מלכודת של דאגה ורחמים שהייתה משאירה אותה קפואה בדירה הזאת לנצח. המילים שלו היו פשוטות, אבל הן נתנו לה את האישור שהיא הייתה צריכה.

נועה שתקה. היא סגרה את המסך של המחשב הנייד בנקישה חדה, אבל לא הכניסה אותו בחזרה לתיק. היא שילבה את ידיה והביטה בתמר, ממתינה. האווירה בחדר השתנתה. האנרגיה התזזיתית של נועה נבלמה, ובמקומה הופיעה דריכות חדשה, שקטה יותר.

תמר לקחה נשימה עמוקה. היא חשבה על הפתק שרבקי נתנה לה, על שיחת הטלפון שעשתה ביום שישי מתוך הרכב הלוהט בבאר שבע, על הקול העמוק והמעשי של דפנה קידר מהצד השני של הקו. היא חשבה על התיק הקטן שעוד לא ארזה, ועל המרחב הפתוח שהמתין לה שם, במקום שבו אף אחד לא מכיר אותה ולא מצפה ממנה לכלום.

"אמיר צודק," תמר אמרה בסוף. הקול שלה היה יציב, חף מהתנצלויות. "אני לא צריכה תורנויות. ואני לא צריכה שתבואו לפה לשמור עליי. אני לא אהיה פה."

נועה כיווצה את מצחה. "מה זאת אומרת לא תהיי פה? את

חוזרת למרפאה מחר? כי דוקטור שיינר התקשר אליי אתמול לשאול אם הכול בסדר איתך, אחרי שיצאת באמצע היום בלי להודיע. אמרתי לו שהרגשתי לא טוב."

"לא, אני לא חוזרת למרפאה מחר," תמר אמרה. "לקחתי חופש. הודעתי לשיינר ביום שישי בבוקר שאני לא מגיעה בחודש הקרוב. הוא יצטרך להסתדר עם לירון בקבלה."

העיניים של נועה התרחבו. המושג 'חופש' בהקשר של תמר היה משהו שנועה מעולם לא התמודדה איתו. תמר לא לקחה חופשות ארוכות. היא תמיד הייתה זמינה, תמיד במרחק נסיעה קצרה, תמיד עונה לטלפון. "חופש לחודש? לאן את הולכת? את נוסעת לים המלח או משהו?"

"אני נוסעת צפונה," תמר אמרה. היא לא השפילה את עיניה הפעם. היא הביטה ישירות בבתה. "שכרתי יחידת אירוח במושב בגליל. אני נוסעת מחר בבוקר. אני אהיה שם כמה שבועות, אולי חודש. אני צריכה קצת שקט."

השקט שהשתרר בסלון היה מוחלט. אפשר היה לשמוע את זמזום המקרר מהמטבח. נועה פתחה את פיה, סגרה אותו, ואז פתחה שוב. היא לא מצאה את המגירה הנכונה לתייק בה את המידע הזה. "צפונה?" היא חזרה על המילה כאילו מדובר במדינה זרה. "לבד? אימא, זה לא הגיוני. אבא הרגע עזב את הבית. את לא יכולה פשוט לקום ולנסוע. מה עם הדירה? מה עם הדואר? מה יקרה אם הוא יבוא לקחת עוד דברים?"

"הדירה תישאר פה, היא לא בורחת," תמר ענתה בשלווה שהפתיעה גם אותה. "הדואר יחכה בתיבה. ואם אבא שלך ירצה לבוא לקחת דברים, יש לו מפתח. הוא יכול להיכנס ולצאת. אני לא צריכה לשבת פה ולשמור על הרהיטים."

"אבל זה נראה כאילו את בורחת," נועה אמרה, הקול שלה עלה מעט, חושף את הפגיעות שהסתתרה מתחת לשריון המשפטי. "הוא

ברח לפתח תקווה, ועכשיו את בורחת לצפון. ומה איתנו? מה אנחנו אמורים לעשות עם זה?"

"אתם לא אמורים לעשות עם זה כלום, נועה," תמר אמרה ברכות, אבל בלי לוותר. "אתם אנשים מבוגרים. יש לך את הבית שלך ואת אמיר. לעידו יש את הלימודים שלו. יואב במסגרת. אתם לא צריכים אותי פה כדי להכין לכם ארוחות ערב או לכבס לכם בגדים. אני לא בורחת מכם. אני פשוט מפסיקה לנהל את האירוע הזה. אני צריכה זמן להבין מה אני עושה עם עצמי, ואני לא יכולה לעשות את זה בדירה הזאת, כשהכול פה מזכיר לי את מה שהיה ואיננו."

נועה נשענה לאחור על הספה. היא נראתה מותשת פתאום. כל התוכניות שהכינה, כל הסעיפים והטבלאות, הפכו ללא רלוונטיים. היא הבינה שהיא איבדה את השליטה על המצב, ושהאישה שיושבת מולה היא לא האימא שציפתה למצוא. תמר לא נשברה, היא פשוט סירבה לשחק את התפקיד שיועד לה בתוך המשבר.

אמיר קם מהכורסה. הוא ניגש לשולחן והתחיל לאסוף את הכוסות הריקות. "אני אשטוף אותך," הוא אמר בשקט, ולפני שתמר הספיקה למחות, הוא כבר היה בדרך למטבח. הפעולה הפשוטה הזאת נועדה לתת לנועה ותמר רגע אחד לבד, בלי הצופה החיצוני.

נועה הביטה בתמר. העיניים שלה היו מבריקות מעט, אבל היא לא בכתה. היא הייתה גאה מדי בשביל זה. "בסדר," היא אמרה לבסוף, הקול שלה חזר להיות מעשי, גם אם קצת רועד. "אם זה מה שהחלטת, אנחנו לא נעצור אותך. אני מניחה שזה באמת יכול לעשות לך טוב להתנתק קצת. אבל אנחנו צריכים לסגור קצוות. אני אתקשר לאבא מחר בבוקר. אני אודיע לו שאת נוסעת לחודש, ואני אגיד לו בצורה ברורה שהוא לא יכול להגיע לדירה בלי לתאם איתי מראש. אני אנהל מולו את העניינים הטכניים בזמן שאת לא פה, כדי שלא ינצל את המצב."

היא התחילה לפתוח שוב את המחשב, כאילו היא חוזרת לאזור

הנוחות שלה, למקום שבו היא יכולה להגן על תמר דרך כללים וגבולות חיצוניים.

"לא," תמר אמרה. המילה יצאה לה מהפה קצרה, חדה, חותכת את האוויר.

נועה קפאה כשידה על המסך. "מה לא?"

"את לא מתקשרת אליו מחר," תמר אמרה, והיא הרגישה איך משהו בתוכה מתיישר, מתחזק. "ואת לא מודיעה לו שנסעתי. ואת בטח לא מנהלת מולו שום עניין טכני בשמי."

"אבל אימא, מישו צריך להציב לו גבול," נועה התעקשה, חוסר ההבנה צרוב על פניה. "הוא לא יכול לעשות מה שהוא רוצה. אם את לא פה כדי לשמור על האינטרסים שלך, אני צריכה לעשות את זה."

"האינטרסים שלי הם שלי," תמר ענתה. היא רכנה קדימה, קרובה יותר לנועה, והקפידה שכל מילה תהיה ברורה. "נועה, תקשיבי לי היטב. אבא שלך ואני נפרדנו. זה עניין ביני לבינו. אני לא צריכה עורכת דין, ואני לא צריכה מתווכת. אני לא מוכנה שאת תהפכי את עצמך לצינור התקשורת שלנו. אם הוא ירצה לדעת איפה אני, הוא יצטרך להתקשר אליי ולשאול אותי. ואם הוא ירצה לקחת משהו מהדירה, הוא ייקח. אני לא מנהלת פנקסנות על ספות וטלוויזיות. את הבת שלו, ואת הבת שלי. את נשאת מחוץ לזה."

"אבל הוא פגע בך," נועה אמרה, והפעם הקול שלה נשבר קצת. "אני לא יכולה פשוט לעמוד בצד ולתת לו להתחמק מאחריות."

"הוא לקח אחריות על החיים שלו, וזה כואב," תמר אמרה, מרגישה את הצריבה של האמת הזו בתוך החזה שלה. "ועכשיו אני לוקחת אחריות על החיים שלי. הבקשה היחידה שלי אלייך היא שאת לא מדברת איתו בשמי. אל תגידי לו מה אני מרגישה, אל תגידי לו איפה אני נמצאת, ואל תנהלי איתו משא ומתן על הדירה. זה הגבול שלי, נועה. ואני מבקשת שתכבדי אותו."

השקט חזר לסלון. הפעם הוא לא היה שקט של המתנה, אלא שקט של הכרעה. נועה הביטה בתמר ארוכות. היא ראתה אישה שסירבה להיות מנוהלת, שסירבה להיות הקורבן שצריך להציל. היא ראתה את אימא שלה, אולי בפעם הראשונה מזה שנים, כאדם נפרד, עם רצונות וגבולות משלה.

נועה סגרה את המחשב, הכניסה אותו לתיק העור ורכסה את הרוכסן. "בסדר," היא אמרה בשקט. "אני לא אתקשר אליו בשמך." אמיר חזר מהמטבח. הוא ניגב את ידיו במגבת נייר והשליך אותה לפח. הוא ראה את התיק הסגור של נועה והבין שהשיחה הסתיימה. "אנחנו נזוז," הוא אמר, ניגש אל נועה וממתין שתקום. "יש לי מחר ישיבת צוות מוקדמת."

נועה קמה מהספה. היא העמיסה את התיק על הכתף. "תכתבי לי כשתגיעי מחר," היא אמרה לתמר, הטון שלה היה רך יותר עכשיו, מהוסס מעט. "רק שאדע שהגעת בשלום. בלי שאלות, מבטיחה." "אני אכתוב," תמר אמרה. היא קמה וליוותה אותה לדלת.

הם לא התחבקו. הפרידות במשפחת אלדר היו תמיד מעשיות, נטולות מחוות דרמטיות. נועה יצאה אל חדר המדרגות, ואמיר עצר לרגע על הסף. הוא הסתכל על תמר, הנהן פעם אחת הנהון קטן של הבנה, ויצא אחריה.

תמר סגרה את הדלת ונעלה אותה בשני סיבובים של המפתח. הדירה שוב הייתה ריקה. אבל הפעם הריקנות הזו לא הרגישה כמו נטישה. היא הרגישה כמו מרחב. תמר חזרה לסלון, כיבתה את אור הפלורסנט המרכזי והשאירה רק את הפנס מהרחוב להאיר את החדר. היא עמדה שם לרגע, נושמת את האוויר שעמד במקום, ואז הסתובבה והלכה לחדר השינה.

היא הוציאה מהארון תיק נסיעות בינוני מבד כחול. היא לא ארזה הרבה. כמה חולצות, מכנסיים נוחים, נעלי ספורט, כלי רחצה. היא לא לקחה בגדים חגיגיים ולא ציוד מיותר. היא פתחה את

מגירת השידה והוציאה משם את מחברת השורות הכחולה שלה ואת העט. היא הכניסה אותם לכיס הקדמי של התיק. היא עברה במטבח, הסתכלה על סט הצלחות היפה שקיבלה לחג לפני שנתיים, והשאירה אותו במקומו. היא לא הייתה צריכה אותו שם.

היא סגרה את הרוכסן של התיק והניחה אותו ליד דלת הכניסה. מחר בבוקר היא תקום, תשתה את הקפה השחור שלה בכוס הזכוכית, ותיכנס לאוטו. היא תיסע צפונה, אל הבית הישן של דפנה קידר, אל מקום שבו אף אחד לא יבקש ממנה לארגן לו את החיים. ההחלטה התיישבה בתוכה בשקט, חזקה וברורה. היא כבר לא הייתה המרכז הלוגיסטי של משפחת אלדר. היא הייתה תמר, והיא הייתה בדרך למקום אחר.

## כלבים רחוקים

היציאה מגוש דן ביום ראשון בבוקר דרשה סבלנות שתמר לא הייתה בטוחה שיש לה. היא ישבה במכונית המשפחתית, שעדיין הריחה קצת מהבושם של גדי למרות שהשאירה את החלונות פתוחים כל הלילה, והביטה בטור המכוניות האינסופי שהזדחל מולה לכיוון תל אביב. כולם נסעו לעבודה, למשרדים, לפגישות, לבתי הספר. כולם חזרו לשגרה המוכרת של תחילת השבוע, בזמן שהיא נהגה בכיוון ההפוך, צפונה, עם תיק בד כחול בבגאז' והבטחה שקטה שהבטיחה לעצמה בחושך של הלילה הקודם. זה רק חודש של מנוחה. ארבעה שבועות של שקט, התרחקות מהדירה בגבעתיים, מהשאלות של נועה, מהמבטים המרחמים של השכנים שאולי כבר שמו לב שהמכונית של גדי לא חונה בחניה המשותפת. היא לחצה על דוושת הגז כשהכביש נפתח מעט אחרי מחלף קסם, מרגישה את הרעידות הקלות של ההגה בכפות ידיה. הטלפון הנייד שלה שכב על מושב הנוסע הריק, המסך שלו מוחשך. היא העבירה אותו למצב שקט עוד לפני שיצאה מהבית, יודעת שבשעות האלה המרפאה מתחילה להתעורר. לירון בטח כבר פתחה את הדלתות, דוקטור שיינר בטח מחפש את התיק של המטופל הראשון, והטלפונים לא מפסיקים לצלצל. המחשבה על המהומה הזו, שעד לפני ימים הייתה מרכז חייה, נראתה לה פתאום שייכת למישהי אחרת.

הנוף מחוץ לחלון השתנה בהדרגה ככל שהצפינה. מחלפים

מבטון התחלפו בשדות חרושים, בנייני משרדים גבוהים פינו את מקומם למושבים ולחורשות אקליפטוסים. תמר לא הדליקה את הרדיו. היא נתנה לזמזום המנוע ולרעש הרוח למלא את חלל המכונית. כל קילומטר שעברה נדמה כשכבה נוספת של מרחק שהיא מניחה בינה לבין החיים שהשאירה מאחור. היא חשבה על גדי, מתעורר בדירה השכורה שלו בפתח תקווה. האם הוא קנה לעצמו מכונית קפה חדשה? האם הוא סידר את החולצות שלו בארון לפי צבעים, כמו שתמיד אהב? המחשבות האלה צפו ומיד נדחקו הצידה. היא לא רצתה לחשוב עליו עכשיו. היא רצתה להתרכז בכביש, בקו הצהוב שרץ לצידה, בשלטים הירוקים שהורו על מרחקים הולכים ומתקצרים אל יעד שהיא בקושי הכירה. כשהגיעה לצומת עמיעד, האוויר שנכנס מבעד לחלון הפתוח כבר היה שונה. קריר יותר, דליל יותר, נושא איתו ריח של אדמה לחה ואורנים. היא פנתה מערבה, מתחילה את הטיפוס בכבישים המפותלים של הגליל. המכונית התאמצה בעליות, ותמר נאלצה להוריד הילוך, מקשיבה למנוע שנאבק בשיפוע.

המושבה נגלתה לעיניה מעבר לסיבוב חד, מקבץ של בתי אבן ישנים ובתים מודרניים יותר שנאחזו בצלע ההר. לא היה שם שער כניסה צהוב כמו בקיבוצים, רק שלט עץ ישן שדהה בשמש והכריז על שם המקום. תמר האטה, מחפשת את הרחוב שרבקי הכתיבה לה מהפתק. הרחוב הראשי היה קצר וצר, מדרכותיו משובצות באבנים משתלבות שחלקן שקעו עם השנים. היא חלפה על פני מכולת קטנה עם ארגזי ירקות בחוץ, בית קפה שכיסאותיו עדיין היו מוערמים על השולחנות, ולוח מודעות עמוס בפתקים על חוגי יוגה ושירותי גינון. הניווט בטלפון הורה לה לפנות ימינה לסמטה צרה עוד יותר, שהובילה למעלה ההר. היא נסעה לאט, בוחנת את הבתים משני צידי הכביש. רובם היו מוקפים בחומות אבן נמוכות או בגדרות חיות של בוגנוויליה ורודה שגלשה אל הרחוב. בסוף הסמטה, בדיוק כפי

שהטלפון ציין, עמד בית אבן ישן וגדול. חומת אבן כבדה הקיפה אותו, ובמרכזה שער ברזל ירוק שצבעו התקלף וחשף כתמי חלודה כהים. תמר דוממה את המנוע. השקט שנחת עליה ברגע שהמכונית השתתקה היה כבד, כמעט פיזי. היא ישבה רגע אחד נוסף מאחורי ההגה, נושמת עמוק, אוספת את עצמה לפני שהיא פותחת את הדלת ויוצאת אל האוויר הקריר של הצפון.

היא ניגשה אל תא המטען, פתחה אותו ושלפה את תיק הבד הכחול. הוא היה קל, קל מדי עבור אישה שעוזבת את ביתה לחודש, אבל תמר לא הייתה צריכה הרבה. היא טרקה את תא המטען וניגשה אל השער. היא דחפה אותו קלות, אך הוא לא זז. היא ניסתה שוב, הפעם מפעילה את משקל גופה, והשער נכנע בחריקה צורמת שקרעה את השקט של הרחוב. החצר שהתגלתה מעבר לשער הייתה פראית ועמוסה. עשב בר צמח בין אבני מדרג גדולות, שיחי רוזמרין ולבנדר התפשטו לכל עבר ללא הכוונה, ועץ לימון ותיק עמד בפינה, ענפיו כורעים תחת עומס הפרי. שביל האבנים הוביל אל מבנה מרכזי גדול בעל תריסי עץ ישנים, ומצידו הימני גרם מדרגות אבן חיצוני שהוביל לקומה השנייה. אישה מבוגרת יצאה מאחורי המבנה, אוחות במזמרה גדולה ועל ידה השנייה כפפת עבודה מלוכלכת באדמה. זו הייתה דפנה קידר. היא לבשה מכנסי עבודה מבד קנבס עבה, חולצת כותנה מהוהה ומגפי גומי קצרים. שיערה האפור היה אסוף בקליפס פשוט בעורף, ופניה היו מחורצות בקמטים של מי שבילתה שעות ארוכות בשמש. היא נעצרה, בחנה את תמר במבט חד ומהיר, ולא מיהרה לחייך.

"תמר, דפנה אמרה, וזה לא נשמע כמו שאלה אלא כמו עובדה. הקול שלה היה מעט צרוד, נמוך, נטול המתיקות המלאכותית שתמר התרגלה לשמוע מאנשים שנותנים שירות. "כן," תמר ענתה, עושה צעד קדימה בשביל האבנים. "שלוש. הגעתי קצת מוקדם מהצפוי, הכבישים היו פנויים."

"הכבישים פה תמיד פנויים בעונה הזאת," דפנה אמרה, מסירה את כפפת העבודה ותוחבת אותה לכיס מכנסיה. היא לא שאלה איך הייתה הנסיעה, לא הציעה כוס מים קרים, ולא ניסתה לייצר שיחת חולין. "היחידה שלך נמצאת למעלה. בואי, אראה לך איך פותחים את הדלת."

היא הסתובבה והחלה לטפס במדרגות האבן החיצוניות. תמר הלכה אחריה, התיק תלוי על כתפה, מרגישה את המאמץ בשרירי הרגליים עם כל מדרגה. המדרגות היו רחבות אך לא אחידות בגובהן, בנויות מאבן מקומית מחוספסת. כשהגיעו למרפסת הקטנה שבקומה השנייה, דפנה נעצרה מול דלת עץ כבדה שצבעה הכחול דהה והתקלף בחלקו התחתון. היא שלפה מפתח פליז ישן מכיסה והכניסה אותו למנעול.

"צריך למשוך את הידית קצת אלייך ואז לסובב פעמיים," דפנה הסבירה, מדגימה את הפעולה. המנעול השמיע נקישה כפולה והדלת נפתחה פנימה. "אם לא תמשכי, המפתח ייתקע. אל תפעילי כוח." תמר נכנסה פנימה. החלל היה גדול ממה שציפתה. התקרות היו גבוהות מאוד, נתמכות בקורות עץ כהות, והרצפה הייתה מכוסה באריחים מצוירים דהויים בדוגמאות גיאומטריות של אדום, חרדל ושחור. היה בחדר ריח של אבק דק, של עץ ישן ושל חלל שהיה סגור זמן רב מדי. ריהוט בסיסי מילא את החדר: מיטת עץ זוגית עם כיסוי מיטה לבן, ארון בגדים קטן, שולחן עץ עגול עם שני כיסאות נצרים, ומטבחון קטן בפינה שכלל מקרר מיני, קומקום חשמלי ופלדת חימום בודדת. קירות האבן העבים שמרו על קרירות נעימה בתוך החדר, מבודדים אותו מחום היום שהתחיל לעלות בחוץ.

"דוד החשמל נמצא בחדר הרחצה, לוקח לו עשרים דקות לחמם מים," דפנה אמרה, עומדת בפתח ולא נכנסת פנימה. עיניה סרקו את תמר, קולטות את הכתפיים המכווצות, את האחיזה הנוקשה ברצועת התיק, את המבט שריפרף על החדר בלי באמת לראות אותו. "המכולת

למטה נסגרת בשבע בערב. אם את צריכה משהו מיוחד, יש סופרמרקט גדול במרחק רבע שעה נסיעה. השער למטה נשאר סגור, אבל לא נעול. אל תנעלי אותו, הציר עושה מספיק בעיות גם ככה." "תודה", תמר אמרה, מניחה את התיק על אחד מכיסאות הנצרים.

"זה נראה מצוין. בדיוק מה שחיפשת!"

דפנה הנהנה לאט. היא לא נראתה משוכנעת, אבל גם לא התכוונה להתווכח. "המפתח נשאר אצלך. אני למטה, בבית המרכז. אם יש בעיה בצנרת או בחשמל, תרדי להגיד לי. מעבר לזה, אני לא מפריעה לאורחים שלי." היא הסתובבה ללכת, ואז עצרה והביטה בתמר שוב. "השקט פה יכול להיות חזק בהתחלה. לפעמים לוקח כמה ימים להתרגל אליו. אל תילחמי בו."

הדלת נסגרה מאחורי דפנה, ותמר נשארה לבדה. היא עמדה באמצע החדר, מקשיבה לצעדיה של בעלת הבית יורדים במדרגות האבן עד שנמוגו לחלוטין. ואז, השקט היכה בה. זה לא היה השקט של הדירה בגבעתיים אחרי שיואב עזב, שקט שהיה מלא בהדים של חיים שהיו שם רגע לפני כן. זה היה שקט מוחלט, אטום, כמעט אגרסיבי. לא נשמע קול של תנועה מהכביש, לא זמזום של מעלית, לא צעקות של ילדים מבית הספר הסמוך או רעש של משאית זבל שנוסעת לאחור. רק זמזום חרישי של המקרר הקטן בפינת המטבחון, וציוץ של ציפור בודדת מחוץ לחלון. תמר ניגשה לתיק שלה ופתחה את הרוכסן. היא הוציאה את הבגדים המעטים שהביאה והניחה אותם על המיטה. היא סידרה את חולצות הטריקו בערימה מדויקת, קיפלה את המכנסיים, והניחה את כלי הרחצה על המדף הקטן בחדר האמבטיה. הפעולות האלה לקחו לה בדיוק עשר דקות. כשהן הסתיימו, היא מצאה את עצמה עומדת שוב באמצע החדר, חסרת מעש.

השעה הייתה בקושי שתיים בצהריים. ביום רגיל, זו הייתה השעה הלחוצה ביותר במרפאה. הטלפונים היו מצלצללים ללא הפסקה עם

מטופלים שמבקשים תוצאות של בדיקות דם, דוקטור שיינר היה יוצא מהחדר שלו עם ערימה של תיקים שצריך לתייק, ולירון הייתה קוראת לה לעזור עם המדפסת שתמיד נתקעה בדיוק כשהיו צריכים להדפיס הפניות דחופות. תמר הייתה מנווטת בתוך הכאוס הזה במיומנות של מנצחת תזמורת, פותרת בעיות, מרגיעה מטופלים לחוצים, זוכרת מי צריך אישור מיוחד מהקופה ומי תמיד מאחר לתור שלו. היא הייתה נחוצה. היא הייתה המנוע שהשאיר את המקום מתפקד. וכאן, בחדר בעל התקרות הגבוהות והרצפה המצוירת, אף אחד לא היה צריך אותה. לא היו בעיות לפתור, לא היו משברים לנהל, לא היו ארוחות ערב לתכנן או כביסות להפריד. המוח שלה, שהיה מורגל לפעול במהירות גבוהה, המשיך לייצר רשימות של מטלות שאין להן שום אחיזה במציאות הנוכחית. היא הרגישה דחף בלתי נשלט לסדר משהו, לנקות, לארגן, אבל החדר כבר היה נקי ומסודר. היא ניגשה לחלון ופתחה את תריסי העץ. הנוף שנשקף משם היה מרהיב – מדרונות ירוקים שגלשו אל עמק רחב, ורכסי הרים שהלכו והכחילו במרחק. אבל היופי הזה לא הרגיע אותה. הוא רק הדגיש את חוסר השייכות שלה, את העובדה שהיא אישה זרה במקום זה, שברחה מהחיים של עצמה.

היא הכינה לעצמה כוס תה מהשקיות שהיו מונחות בצנצנת זכוכית קטנה על הדלפק. המים בקומקום רתחו ברעש חזק שנשמע כמו רעם בתוך החדר השקט. היא מזגה את המים החמים, מחזיקה את הספל בשתי ידיים כדי לספוג את החום, והתיישבה ליד שולחן העץ. היא חשבה על נועה. הבת שלה בטח כבר סיימה את ישיבת הצוות במשרד, ואולי עכשיו היא יושבת מול המחשב ומנסה להבין איך לנהל את המצב החדש במשפחה. תמר ידעה שנועה מתקשה לקבל את חוסר השליטה, את העובדה שאימא שלה פשוט קמה ונסעה בלי להשאיר הוראות הפעלה ברורות. היא חשבה על עידן, שאולי יושב עכשיו בספרייה בבאר שבע, כותב קוד למטלה באוניברסיטה, מבין בשתיקתו

האופיינית שהדברים השתנו. והיא חשבה על יואב, ביומו הראשון במסגרת החדשה, מנסה למצוא את מקומו בין צעירים אחרים. כולם המשיכו בחייהם, ורק היא הרגישה שהזמן עצר מלכת. היא הוציאה את מחברת השורות הכחולה מהתיק והניחה אותה על השולחן לצד ספל התה. היא העבירה את ידה על הכריכה החלקה, אבל לא פתחה אותה. לא היו לה מילים לכתוב. הריקנות שהרגישה בדירה בגבעתיים התחלפה כאן במשהו אחר, סמיך יותר, דחוס יותר. השקט של המושבה לא היה מנחם; הוא היה כמו מראה ענקית שהוצבה מולה, מכריחה אותה להביט בכל מה שניסתה להדחיק. הרעש הפנימי שלה – החרדה מהעתיד, הכעס על גדי, העלבון על הקלות שבה עזב, הפחד מלהיות לבד בגיל חמישים – כל אלה צפו ועלו אל פני השטח, מחרישי אוזניים בתוך הדממה של החדר.

השעות חלפו בעצלתיים. השמש החלה לרדת, צובעת את קירות האבן באור זהוב ורך, ואז נעלמה מאחורי ההרים, משאירה אחריה דמדומים אפורים וקרירים. תמר לא הדליקה את האור בחדר. היא ישבה בחושך שהלך והסמיך, צופה בצללים שמתארכים על הרצפה המצוירת. כשהקור התחיל לחדור מבעד לקירות, היא קמה, הוציאה סוודר דק מהתיק ולבשה אותו. היא פתחה את דלת העץ הכבדה ויצאה אל המרפסת הקטנה. האוויר בחוץ היה צלול וקר, שונה לחלוטין מהלחות הדביקה של המרכז. היא התיישבה על המדרגה העליונה של גרם מדרגות האבן, מושכת את ברכיה אל החזה ועוטפת אותן בזרועותיה. אבן הגיר הייתה קרה תחתיה, מעבירה צינה דרך הבד של מכנסיה, אבל היא לא זזה.

המושבה החלה להתעטף בחושך. פנסי רחוב צהובים נדלקו לאורך הסמטה, מטילים אלומות אור חיוורות על האבנים המשתלבות. מתוך הבתים הסמוכים בקעו אורות חמים של סלונים ומטבחים. תמר הקשיבה. לא היו רעשים של עיר. לא היה המהום קבוע של כביש מהיר ברקע, לא סירנות של אמבולנסים, לא טריקות של דלתות רכב

בחניה המשותפת. במקום זאת, היא שמעה את הרוח עוברת בין ענפי הברושים, משמיעה רשרוש יבש וקצבי. וממרחק, מעבר לעמק, נשמע קול נביחה. כלב אחד נבח, קולו נישא באוויר הקר, ואחריו ענה לו כלב אחר מנקודה מרוחקת יותר. הנביחות לא היו כועסות, אלא כמו שיחה שגרתית בין שומרים שמוודאים שהכול בסדר בטריטוריות שלהם. תמר הקשיבה לכלבים הרחוקים האלה, והרגישה שמשוהו בתוכה מתחיל להרפות. הרעש הפנימי לא נעלם, אבל הוא הפסיק להיאבק בדממה החיצונית.

היא הכניסה יד לכיס הסוודר והוציאה את הטלפון שלה. המסך האיר את פניה באור כחלחל וחיוור. היו לה שלוש שיחות שלא נענו מהמרפאה, שתי הודעות קוליות מלירון, והודעת טקסט ארוכה מנועה שכללה רשימה של דברים שצריך לבדוק בחשבון הבנק. היא התעלמה מכולן. היא פתחה את חלון ההודעות של עידו. הוא לא כתב לה כלום מאז שנפרדו בתחנת האוטובוס בבאר שבע. היא הקלידה במהירות, באצבעות שהתקררו באוויר הלילה.

"הגעתי. הכול בסדר."

היא שלחה את ההודעה. שנייה לאחר מכן, העתיקה את אותו הטקסט ושלחה גם לנועה. היא לא הוסיפה פרטים, לא תיארה את הבית או את דפנה, לא סיפרה על התקרות הגבוהות או על השקט האגרסיבי. היא פשוט ציינה עובדה. היא כיבתה את המסך והניחה את הטלפון על אבן המדרגה לצידה. נביחה נוספת נשמעה מהעמק, והפעם קרובה יותר. תמר נשמה עמוק, מכניסה את האוויר הקר לריאותיה. היא לא ידעה מה תעשה מחר בבוקר, והיא לא ידעה איך תעביר את החודש הקרוב במקום שבו אין לה שום תפקיד מוגדר. אבל כשישבה שם, על המדרגות הקרות, תחת שמיים שהלכו והתמלאו בכוכבים שאי אפשר לראות בגבעתיים, היא ידעה דבר אחד בוודאות. היא לא חוזרת אחורה. המרחק שעברה היום לא היה רק גיאוגרפי. הוא היה צעד ראשון, מהוסס ומפחיד, אל תוך מרחב חדש שהיא

תצטרך ללמוד איך למלא בעצמה. היא קמה לאיטה, מנערת את האבק ממכנסיה, נכנסה חזרה אל החדר וסגרה אחריה את דלת העץ הכבדה בשתי נקישות של המפתח.

## בוקר במושבה

אור הבוקר חדר מבעד לחרכי תריסי העץ הישנים והטיל פסים דקים וארוכים על הרצפה המצוירת של יחידת האירוח. תמר פקחה עיניים ולקח לה רגע ארוך להבין איפה היא נמצאת. התקרה הייתה גבוהה בהרבה מזו שבדירה בגבעתיים, הקירות היו עבים, והשקט בחוץ הרגיש כמו חומר אטום שסוגר על החדר. היא קמה לאיטה, הניחה רגליים יחפות על האריחים הקרים, וניגשה למטבחון הקטן שבפינה. הקומקום החשמלי רתח ברעש שמילא את החלל הריק. היא הכינה לעצמה קפה שחור חלש בכוס זכוכית קטנה, בדיוק כפי שהייתה רגילה לשותות כל בוקר במשך עשרים שנה, אבל המים טעמו אחרת והאוויר סביבה היה זר. היא התיישבה ליד שולחן העץ הקטן, מניחה שתי ידיים על הכוס החמה. השעה הייתה שבע וחצי. ביום רגיל, זו הייתה השעה שבה גדי היה מחפש את מפתחות הרכב תוך כדי תלונה על הפקקים בכביש ארבע, נועה הייתה שולחת הודעת בוקר לחוצה על משהו ששכחה לשאול, והטלפון מהמרפאה כבר היה מצלצל כי לירון לא מצאה את המפתח לארון התרופות. כאן, הטלפון שלה היה מונח על השיש, מסכו כבוי. היא לבשה מכנסי ג'ינס פשוטים וחולצת טריקו כהה, נעלה את נעלי הספורט שלה, ויצאה החוצה אל האוויר הקריר. היא הייתה חייבת לראות אנשים כדי לא להיבלע בתוך השקט הזה.

האוויר בחוץ היה צלול ודליל, נטול הלחות הדביקה והמוכרת של

אזור המרכז. תמר הלכה לאורך הרחוב הראשי הקצר של המושבה, נושמת את הריח המעורב של אדמה לחה ועשן קל שעלה מאחת הארובות הרחוקות. הבתים סביבה היו בנויים אבן מקומית ישנה, חלקם עם טיח מתקלף שחשף שכבות של זמן, ותריסי אלומיניום שהוסיפו להם בשנים מאוחרות יותר בניסיון לא מוצלח למודרניזציה. גינות קטנות ופראיות גלשו מעבר לגדרות האבן, ענפי תאנה ורימון שלחו זרועות אל המדרכה, משירים עלים יבשים על שבילי הבטון הסדוקים. לא היו כאן מדרכות מסודרות עם אבנים משתלבות כמו ברחוב שלה בגבעתיים, אלא תוואי הליכה שדרש תשומת לב בכל צעד. היא עברה על פני מכולת קטנה שארגזי פלסטיק ירוקים עם ירקות עמדו בפתחה, ולידה לוח מודעות עמוס בפתקים דהויים שהציעו שיעורי יוגה, מכירת ציוד חקלאי יד שנייה והדברת מזיקים. כמה אנשים חלפו על פניה, מהנהנים קלות בראשם כברכה שקטה של בוקר, והיא החזירה להם הנהון מהוסס, מרגישה את הזרות שלה מונחת עליה כמו מעיל כבד. בקצה הרחוב, במבנה חד-קומתי עם חלונות עץ גדולים שנצבעו פעם בתכלת וכעת דהו לאפור, שכן בית הקפה המקומי. ריח חזק של קפה טחון ומאפים מתוקים נישא באוויר הרבה לפני שתמר הגיעה לדלת הכניסה.

היא דחפה את דלת הזכוכית ונכנסה פנימה, משתדלת לעשות זאת בשקט, כמו אורחת שמפחדת להפריע לסדר היום של בעלי הבית. המקום היה עמוס, שוקק חיים ולא מאורגן. שולחנות עץ לא תואמים היו פזורים בחלל, רובם תפוסים על ידי אנשים שדיברו בקול רם, קראו עיתון או בהו במסכי מחשב ניידים. מאחורי הדלפק הארוך עמדה אישה בשנות הארבעים לחייה, שיערה הכהה אסוף ברשלנות בעזרת קליפס פלסטיק גדול, והיא נראתה מנהלת קרב מאסף מול מכונת הקפה, הקופה הרושמת ושני ספקים שעמדו מולה עם תעודות משלוח מודפסות. תמר התיישרה ליד שולחן קטן בפניה, קרוב לחלון, וצפתה במתרחש. האישה מאחורי הדלפק, שהייתה כנראה בעלת

המקום, הזיזה קופסאות פלסטיק שקופות, ניסתה למצוא עט שעובד בתוך כוס מלאה בכפיות, וענתה לטלפון שהיה תפוס בין הכתף לאוזן שלה. על הדלפק הייתה מונחת ערימה גדולה של דפים מודפסים, חשבוניות מקומטות ופתקים בכתב יד שהלכה והתפזרה בכל פעם שאחד המלצרים עבר קרוב מדי.

תמר הכירה את המצב הזה היטב. זה היה בדיוק מה שהיה קורה במרפאה בימי ראשון בבוקר, כששלושה רופאים היו מבקשים תיקים רפואיים במקביל, מערכת זימון התורים הממוחשבת הייתה קורסת, ומטופל מבוגר היה עומד מול הדלפק ודורש הסבר מפורט על טופס התחייבות שלא אושר. הגוף של תמר נדרך מעט. האצבעות שלה, שהיו רגילות למיין, לתייק, להרגיע ולהשליט סדר בתוך כאוס של אנשים וניירות, התחילו לתופף קלות על ירכה. היא ראתה איך בעלת המקום מחפשת נואשות מסמך מסוים בתוך הערימה, הופכת דפים ומאבדת את חוט המחשבה של השיחה הטלפונית. הדחף לקום, לגשת לדלפק ולסדר את הניירות לפי תאריכים ושמות ספקים היה חזק. היא החזיקה את עצמה בכוח על הכיסא, מזכירה לעצמה שהיא כבר לא המנהלת של אף אחד. היא ברחה מהמרפאה, היא ברחה מהבית שבו גדי השאיר אותה לנהל את העזיבה שלו, והיא לא עומדת להתנדב לסדר בעיות של אנשים זרים. אבל העיניים שלה המשיכו לעקוב אחרי הבלגן על הדלפק, מנתחות את הבעיה ומפרקות אותה לשלבי פעולה ברורים.

האישה מאחורי הדלפק ניתקה את שיחת הטלפון, העבירה יד על פניה במחווה תסכול עמוקה, ואז הרימה את המבט וקילטה את תמר יושבת בפינה. היא יצאה מאחורי הדלפק, מנגבת את ידיה בסינר שחור שעליו היה רקום לוגו קטן, וניגשה ישר לשולחן של תמר. צעדיה היו מהירים והחלטיים, משדרים דחיפות של אדם שאין לו זמן להקדמות. תמר התכווצה מעט בכיסאה, מתכוננת לבקשה לפנות את השולחן או לשאלה מה היא רוצה להזמין.

"הגעת", היא אמרה בטון קצר ומהיר, נושפת אוויר החוצה. "חשבתי שכבר הברזת לי כמו הקודמת. תשמעי, אני קורסת פה. הספק של הירקות ערבב לי את ההזמנות של אתמול עם אלה של היום, והרשימה של סוף השבוע נראית כמו משהו שילד בן שלוש צייר בחושך. את יכולה פשוט לשבת על זה שעה ולעשות לי סדר? אני אשלם לך על יום שלם, רק תצילי אותי. קוראים לי מיכל, אנב." תמר פתחה את הפה כדי להסביר את הטעות. היא רצתה להגיד שהיא לא מי שמיכל חושבת שהיא, שהיא מתארכת אצל דפנה קידר, שהיא באה מהמרכז לחודש של מנוחה, ושהיא בכלל לא מחפשת עבודה עונתית. אבל המילים פשוט לא יצאו. היא הביטה במיכל, שפניה היו מתוחות מדאגה ומעייפות, ואז הביטה בערימת הניירות שעל הדלפק. הבלגן שם קרא לה בשפה שהיא הבינה יותר טוב מכל דבר אחר. אם היא תסביר עכשיו מי היא, היא תצטרך להתחיל להסביר לעצמה מה היא עושה פה במושבה הזאת. לעומת זאת, למיין חשבונות הייתה פעולה פשוטה, ברורה, עם התחלה וסוף מוגדרים. בלי לומר מילה, תמר קמה מהכיסא, ניגשה אל הדלפק, ומשכה אליה את ערימת הדפים.

היא התיישבה על שרפרף עץ גבוה מאחורי הקופה הרושמת, הניחה את התיק הקטן שלה בצד, והתחילה לעבוד. הפעולה הראשונה הייתה מיון גס. תעודות משלוח של ספקים בצד ימין, הזמנות עתידיות של לקוחות בצד שמאל, ופתקים לא ברורים בכתב יד נעזרו באמצע. היא מצאה עט כחול שעבד בתוך כוס הכפיות, והתחילה לסמן וי קטן ליד כל פריט שהותאם לחשבונות. השקט הפנימי שחיפשה מאז שעזבה את הדירה בגבעתיים, השקט שלא הצליחה למצוא בחדר האבן הריק של דפנה, הופיע פתאום כאן, בין טורי המספרים ושמות הספקים. היא לא חשבה על גדי ועל הדירה השכורה שלו בפתח תקווה. היא לא חשבה על יואב שמנסה למצוא את מקומו בבסיס החדש, או על נועה שמנסה לנהל את המשבר המשפחתי מרחוק.

היא ראתה רק את חוסר ההתאמה בין ההזמנה של שמונה קילו קמח לחשבונית שחייבה את המקום על עשרה. תוך עשרים דקות, הערימה הכאוטית הפכה לשלוש ערימות מסודרות המוחזקות באטבי מתכת. היא מצאה מחברת חלקה במגירה הפתוחה שמתחת לקופה, והעתיקה לתוכה את כל ההזמנות לסוף השבוע, מסודרות לפי ימים, שעות ושמות המזמינים.

מיכל חלפה על פניה כמה פעמים במהלך השעה הזו. היא הגישה קפה לשולחנות, פינתה צלחות ריקות, וזרקה מבטים מופתעים אל עבר הדלפק בכל פעם שעברה לידו. תמר לא עצרה את עבודתה ולא הרימה את הראש. היא עבדה בריכוז מוחלט, מאפשרת למספרים ולרשימות לעגן אותה למציאות. תוך כדי המעבר על הניירות, היא הבינה פתאום משהו שהיה מונח מתחת לפני השטח במשך כל השנים. היא תמיד חשבה שהיכולת שלה לארגן, לתכנן ולנהל היא פשוט תכונה ששירתה את המערכות שסביבה. היא האמינה שזה מה שהפך אותה לאישה נוחה לגדי, שסמך עליה שתזכור הכול, ולאימא יעילה לילדים, שידעו שהיא תמיד תפתור כל בעיה טכנית, ולעובדת הכרחית לדוקטור שיינר, שלא ידע איך להדפיס מרשם בלעדיה. היא ראתה ביכולת הזו תפקיד שהלבישו עליה, עול שהיא חייבת לשאת כדי לשמור על מקומה בעולם.

אבל עכשיו, כשהיא יושבת מול המספרים של אישה זרה במושבה זרה בצפון, היא הבינה שהסדר הזה הוא שלה. הכישרון הזה, היכולת לראות תבנית בתוך כאוס, להבין מה חסר ומה מיותר, ולהרגיע את השטח סביבה, היה נכס ששייך לה בלבד. היא יכלה לקחת אותו איתה לכל מקום, גם למקום שבו אף אחד לא מכיר אותה ואף אחד לא מצפה ממנה לכולם. זו לא הייתה רק עבודה אדמיניסטרטיבית שוחקת, זו הייתה הדרך שלה להחזיק את העולם יציב כשהכול מסביב רעד. היא סימנה קו תחתון תחת סיכום ההזמנות של יום שישי, והרגישה נשימה ארוכה משתחררת מהחזה שלה. הניירות

שהיו מפוזרים קודם לכן נחו כעת בערימות מדויקות, והבלבול של הבוקר הומר לתוכנית עבודה ברורה.

אחרי שעה ורבע, תמר סגרה את המחברת והניחה את העט על השולחן. היא קמה מהשרפרף וניגשה אל מיכל, שעמדה עכשיו רגועה יותר ליד מכונת הקפה, מנגבת את הדלפק במטלית לחה. תמר הגישה לה את המחברת המסודרת ואת קבוצת החשבוניות המהודקות.

"הספק של הירקות חייב אותך פעמיים על הארגזים של יום שלישי", תמר אמרה בקול ענייני ושקט. "סימנתי לך את זה במרקר צהוב כדי שתוכלי להזכרות מולו בהזמנה הבאה. ההזמנות למחר מסודרות במחברת לפי שעות ההגעה של הלקוחות, ויש לך חוסר של חלב שיבולת שועל שצריך להשלים עד הצהריים, כי לפי הרשומות של אתמול זה נגמר מהר ואנשים יתחילו לבקש את זה."

מיכל לקחה את המחברת, פתחה אותה, ועיניה התרחבו. היא העבירה דף, ואז עוד אחד, בוחנת את הכתב העגול והברור של תמר שמילא את השורות. היא הרימה את המבט, והפנים שלה שינו הבעה ממרוץ הישרדות של בוקר להבנה פתאומית שמשוהו כאן לא מסתדר עם הציפיות שלה.

"רגע", מיכל אמרה, הקול שלה יורד באוקטבה ומקבל גוון של מבוכה. "את לא נוי, נכון? הבחורה שהייתה אמורה להגיע היום מקיבוץ סאסא לראיון עבודה."

תמר חייכה חיוך קטן, יבש. "לא. קוראים לי תמר. אני מתארכת אצל דפנה קידר בבית האבן."

מיכל הניחה יד אחת על המצח ופלטה צחוק קצר ומשוחרר שמילא את החלל שביניהן. "אני לא מאמינה שעשיתי את זה. תפסתי אותך מהשולחן, הושבתי אותך לעבוד, ואת פשוט עשית את זה בלי להגיד מילה." היא נשענה על הדלפק, בוחנת את תמר בעניין חדש, נטול הלחץ של הבוקר. "למה לא אמרת כלום כשהתנפלתי עליך?" תמר משכה בכתפיה קלות. "היה נראה שאת צריכה עזרה דחופה."

וזה משהו שאני יודעת לעשות. היה לי קל יותר לסדר את זה מאשר להתחיל להסביר מי אני ולמה אני יושבת פה לבד."

מיכל הסתכלה על המחברת המסודרת ושוב על תמר. "את יודעת לעשות את זה יותר טוב מכל מי שעבד פה בשלוש השנים האחרונות. אם את מחפשת עבודה, אני שוכרת אותך עכשיו, בלי ראיון ובלי תקופת ניסיון."

תמר הנידה בראשה. "אני פה רק לחודש. לקחתי חופש מהעבודה שלי במרכז."

מיכל הנהנה לאט, מבינה משהו מהטון של תמר שלא נאמר במפורש. היא לא שאלה שאלות חטטניות על הסיבה לחופש או על מה השאירה מאחור בגבעתיים. היא פשוט לקחה מפית נייר חומה ממתקן המפיות שעמד על הדלפק, שלפה עט מהסינר שלה, וכתבה עליה כמה מילים בכתב מהיר. היא הגישה את המפית לתמר.

"זאת קבוצת הפייסבוק של המושבה," מיכל אמרה, מצביעה על הכתב שעל המפית. "קוראים לה 'המושבה מדברת'. אם את נשארת פה לחודש, את תצטרכי לדעת מה קורה מסביב. מי מוכר מה, מתי סוגרים את הכביש הראשי לשיפוצים, איפה יש ירקות טובים בלי שיעקצו אותך במחיר."

תמר לקחה את המפית, מקפלת אותה בזהירות ומכניסה לכיס המכנסיים. "תודה."

"ורק עצה אחת," מיכל הוסיפה, קולה הופך רציני יותר, מאבד את הנימה העסקית. "אל תאמיני לכל מה שכותבים שם. אנשים פה אוהבים דרמות כמעט כמו שהם אוהבים שקט. חצי מהדברים שעולים שם הם פוליטיקה ישנה של תושבים ותיקים נגד אנשים חדשים שהגיעו למושבה. תקחי משם רק את מה שאת צריכה, את המידע הטכני, ותסנני את כל השאר."

תמר יצאה מבית הקפה אל רחוב המושבה. השמש כבר עלתה גבוה יותר בשמיים, מחממת את אבני המדרכה ומאירה את הבתים

באור חד וברור. היא נשמה את האוויר הקריר שהתערבב עם חום הבוקר המתגבר. התחושה של להיות חסרת תועלת, אותה מועקה שהכבידה עליה מאז שעזבה את גבעתיים והתעצמה בשקט של יחידת האירוח, התפוגגה. היא הכניסה יד לכיס והרגישה את המפית המקופלת שמיכל נתנה לה. היא עדיין לא ידעה מה היא הולכת לעשות בשאר הימים של החודש הזה, והיא לא ידעה איך תתמודד עם ההודעות שגדי בטח ישלח כשיבין שהיא לא מתכוונת לנהל את החיים שלו מרחוק. אבל כשהלכה חזרה לכיוון בית האבן של דפנה קידר, הצעדים שלה היו בטוחים יותר על שביל הבטון הסדוק. היא לא הייתה רק אישה שעזבה את חייה והשאירה מאחור משפחה מפורקת. היא הייתה מישחי שיודעת לקחת ערימה של דפים מבולגנים, לזהות את הבעיה, ולהחזיר את הסדר על כנו.

## עלייה שקטה

המסך של הטלפון הנייד נדלק על שולחן העץ הקטן ביחידת האירוח, מטיל ריבוע של אור כחול על הקיר החשוף. תמר יושבה על קצה המיטה, שרוכי נעלי הספורט שלה עדיין פתוחים, והביטה בו. היא לא הושיטה יד. הטלפון רטט פעם אחת קצרה, השתתק, ואז רטט שוב פעמיים ברצף. היא ידעה מי מחפש אותה עוד לפני שקראה את השמות שהופיעו על המסך. השעה הייתה שלוש וחצי אחר הצהריים. בגבעתיים, זו הייתה השעה שבה המערכת המשפחתית תמיד התחילה לייצר דרישות. גדי היה מסיים את רצף הפגישות של הצהריים ומתחיל לסגור פינות מנהלתיות מהרכב. נועה הייתה יוצאת מהמשרד שלה להפסקת קפה מאוחרת ומנצלת את הזמן כדי לוודא שכולם פועלים לפי לוח הזמנים שהיא רואה לנכון.

היא רכנה קדימה והציצה במסך. הודעה מגדי: "תמר, הביטוח של המאזדה יורד מחר, העברתי את החצי שלי לחשבון המשותף. תאשרי שראית כדי שלא ניכנס למינוס מיותר." שתי הודעות מנועה: "אמא, דיברת איתו? הוא אומר שאת מסננת הודעות מהבוקר. אל תעשו לי את זה עכשיו, אני טובעת בתיקים במשרד ואין לי כוח לתווך ביניכם." הודעה אחת מעידו: "הכול טוב בצפון?"

האצבע שלה ריחפה מעל המסך. התגובה המותנית, זו שנצרכה בה במשך שלושים שנה, הייתה לפתוח את ההודעות, לכתוב לגדי "ראיתי, תודה", לכתוב לנועה "הכול בסדר, אני אדבר איתו אחר כך,

תתרכזי בעבודה", ולשלוח לעידו אימוג'י של שמש. זה היה לוקח לה בדיוק ארבעים שניות. ארבעים שניות כדי להרגיע את כולם, לתחזק את המערכת, לספוג את המתח של נועה ואת הענייניות הקרה של גדי, ולהחזיר את העולם למסלולו. אבל היא לא נגעה במסך. היא נתנה לאור הכחול לדעוך עד שהטלפון חזר להיות מלבן שחור ודומם. היא משכה את שרוכי הנעליים שלה, קשרה אותם בלולאה כפולה והדוקה, וקמה.

האוויר בחוץ היה שונה מהאוויר של הבוקר. החום של הצהריים התחיל להישבר, ורוח קרירה ירדה מהרכסים שמעל המושבה, נושאת איתה ריח של אדמה יבשה ומחטי אורן. תמר יצאה מחצר בית האבן, סוגרת אחריה את שער הברזל בזהירות כדי לא להרעיש, והתחילה ללכת. היא לא תכננה מסלול. היא פשוט בחרה בכיוון הנגדי לרחוב הראשי, מתרחקת מבית הקפה של מיכל, מהמכולת, ומכל מקום שבו מישו עשוי לשאול אותה שאלה. היא רצתה להשאיר את המילים מאחור.

הכביש הסלול הפך מהר מאוד לשביל כורכר כבוש, ואחר כך לשביל עפר צר שהתפתל בין החצרות האחוריות של בתי המושבה הקיצוניים. כלבים נבחו לעברה מאחורי גדרות רשת, נביחות עמומות של טריטוריה, אבל היא לא האטה את הקצב. היא עברה את קו הבתים האחרון, והנוף נפתח לפניה בבת אחת. המדרון ירד בתלילות אל ואדי עמוק, מלא בעצי אלון ושיחי קידה שעירה, ומעברו השני התרומם רכס נוסף, מנוקד בסלעים אפורים וגדולים. השביל שלה חתך את צלע ההר, עולה במתינות אל עבר קו הרכס.

היא התחילה לעלות. ההליכה דרשה מאמץ. האבנים הקטנות שעל השביל החליקו תחת סוליות הנעליים שלה, והיא נאלצה להתרכז בכל צעד, לבחור היכן להניח את הרגל כדי לא למעוד. השרירים ברגליים שלה, שהיו רגילים להליכה המישורית על המדרכות של גבעתיים ולעמידה מאחורי דלפק הקבלה במרפאה,

התחילו לשרוף. הנשימה שלה הפכה כבדה וקצרה. היא הרגישה את הזיעה מצטברת בעורפה, מתחת לשיער האסוף, אבל היא לא עצרה. המאמץ הפיזי היה מבורך. הוא השתיק את הקולות בראש שלה. כשהריאות דורשות חמצן והרגליים דורשות יציבות, אין מקום לחשוב על ביטוח רכב או על תלונות של ילדים בוגרים.

אחרי עשרים דקות של עלייה רצופה, השביל התיישר מעט והתרחב אל תוך קרחת יער קטנה, תלויה על צלע ההר. תמר עצרה. היא עמדה במרכז הרחבה והסדירה את הנשימה שלה. השקט כאן היה מוחלט, שונה לחלוטין מהשקט שהעיק עליה בתוך יחידת האירוח. זה לא היה שקט של בית ריק מאדם, אלא שקט של מקום שאינו זקוק לאנשים כדי להתקיים. רק רחש הרוח בענפי האלון וציוץ רחוק של ציפור שלא הכירה.

היא ניגשה אל קצה הרחבה, למקום שבו האדמה צנחה מטה אל הוואדי, והביטה בנוף. הרכסים נפרשו לפניו בגווניו של ירוק כהה וחום צרוב שמש, שכבות על גבי שכבות של הרים שהלכו ודהו אל תוך אובך תכלכל באופק הרחוק. השמיים היו רחבים, נקיים מעננים, עצומים בגודלם. היא עמדה שם, ידיה משולבות על החזה, והרוח הקרירה ייבשה את הזיעה על פניה.

ואז, בלי אזהרה מוקדמת, בלי מחשבה ספציפית שהפעילה את זה, הגרון שלה התכווץ.

היא בלעה רוק, מנסה לדחוף את הגוש הקשה שהופיע שם פתאום, אבל הוא רק גדל. העיניים שלה צרבו. היא מצמצה במהירות, מנסה למקד את המבט בעץ בודד על הרכס ממול, אבל הנוף התחיל להיטשטש. דמעה אחת חמה פרצה את המחסום והחליקה על הלחי שלה, מותירה אחריה שובל רטוב. תמר הרימה את גב היד ומחתה אותה בכעס, בתנועה חדה. היא לא רצתה לבכות. היא לא בכתה כשיואב עזב את הבית, והיא לא בכתה כשגדי הניח את המפתח על השיש והודיע שהוא שוכר דירה בפתח תקווה. היא תפקדה. היא

ארוזה, היא נסעה, היא סידרה חשבונות בבית קפה של אישה זרה. היא החזיקה את הכול.

אבל עכשיו, מול המרחב הפתוח הזה, שבו לא היה אף אחד שיבקש ממנה לתקן משהו, שבו אף אחד לא חיכה לתשובה שלה, השריר הפנימי שהחזיק את הכול פשוט הרפה.

היא התיישבה על סלע גדול בקצה השביל, משכה את הברכיים אל החזה שלה, ונתנה לזה לקרות. הבכי לא היה דרמטי או קולני. הוא היה שקט, רצוף, וכואב מאוד. הכתפיים שלה רעדו, והיא נשמה פנימה אוויר קר בקולות קטועים. היא בכתה על גדי, על האיש שהכירה כל כך הרבה שנים, שבחר לפרק את החיים שלהם בשיחה קצרה של בוקר כאילו היה מדובר בסיום חווה שכירות. היא בכתה על העלבון שבדרך שבה עזב, על כך שאפילו בפרידה הוא השאיר לה את התפקיד של המנהלת, מצפה שהיא תסגור את הקצוות שהוא השאיר פתוחים.

אבל ככל שהדמעות המשיכו לרדת, היא הבינה שהכאב החד ביותר לא היה עליו. הכאב האמיתי, זה ששרף לה בחזה עכשיו, היה על עצמה.

היא נזכרה ביום שלישי אחד, לפני אולי שמונה שנים. היא ראתה מודעה על סדנת קדרות במרכז הקהילתי, משהו שתמיד רצתה לנסות. היא אפילו התקשרה לברר פרטים ורשמה את השעות במחברת שלה. אבל באותו שבוע גדי קיבל קידום ונדרש להישאר בעבודה עד מאוחר, ונועה, שהייתה אז בצבא, חזרה הביתה עם חום גבוה. תמר לא הלכה לסדנה. היא אפילו לא דיברה על זה. היא פשוט מחקה את השורה מהמחברת, הכינה מרק עוף לנועה, וחיכתה שגדי יחזור כדי לחמם לו ארוחת ערב. הטרגדיה לא הייתה שהיא ויתרה על הסדנה. הטרגדיה הייתה שהיא ויתרה כל כך בקלות, שהיא אפילו לא הרגישה כעס או תסכול. היא התרגלה למחוק את עצמה כדי לפנות מקום לאחרים, עד שהמחיקה הפכה לטבע השני שלה.

היא בכתה על כל הפעמים שעמדה מול ארון הבגדים ובחרה חולצה לא כי היא אהבה את הצבע שלה, אלא כי היא לא דרשה גיהוץ והתאימה לכביסה מעורבת. היא בכתה על אלפי הנסיעות באוטו שבהן הקשיבה לתחנת הרדיו שגדי אהב, בלי להעלות על דעתה שהיא יכולה פשוט לשלוח יד ולהעביר תחנה. היא בכתה על החתונה של נועה, שבה בילתה את כל הערב בתיאום מול מנהל האירוע, מוודאת שהדודה מחיפה לא תשב מתחת למזגן ושהצמחונים יקבלו את המנה שלהם בזמן, בזמן שגדי הסתובב בין השולחנות, שתה יין וקיבל מחמאות על האירוע המושלם. היא לא אכלה את המנה העיקרית שלה באותו ערב. היא שתתה מים קרים במטבח של האולם וחשבה שהיא עושה את תפקידה.

הבכי נרגע. נשימותיה חזרו להיות סדירות, עמוקות יותר. היא הרימה את ראשה והביטה שוב אל הוואדי. העצים לא זזו. הסלעים נשארו במקומם. לטבע לא היה אכפת מהכאב שלה, ודווקא האדישות הזו הייתה מנחמת. בבית, אם הייתה בוכה, מישוהו מיד היה נלחץ. גדי היה שואל "מה קרה עכשיו" בטון חסר סבלנות, נועה הייתה מנתחת את המצב ומציעה פתרונות משפטיים, ועידו היה מסתגר בחדר כי לא ידע איך להתמודד עם הרגש. כאן, היא יכלה פשוט להיות עצובה בלי שתצטרך לנהל את התגובה של אף אחד לעצב שלה.

היא ניגבה את הפנים בשרוול החולצה שלה. העור שלה נמתח, יבש מהרוח ומהמלח של הדמעות. היא הרגישה תשישות פיזית, כאילו סיימה ריצה ארוכה, אבל גם קלילות מוזרה. משהו כבד ודחוס שהיה מונח לה על החזה במשך שנים התפורר ונפל אל תוך הוואדי. היא קמה מהסלע, ניצרה את המכנסיים מאבק, והחלה את הדרך חזרה למטה.

הירידה הייתה קלה יותר מבחינת מאמץ, אבל דרשה ריכוז כפול כדי לא להחליק על האבנים המשוחררות. תמר שמה לב לפרטים שלא ראתה בעלייה. היא הבחינה בפריחה זעירה וצהובה בין סדקי

הסלעים, בצבע האדמדם של האדמה בחלקים החשופים של השביל, ובאופן שבו הצללים התארכו ככל שהשמש ירדה לכיוון מערב. היא לא חשבה על ההודעות שמחכות לה בטלפון. הן עדיין היו שם, הן ידרשו התייחסות מתישהו, אבל הן כבר לא נראו כמו מרכז הכובד של חייה. הן היו רק רעש רקע.

כשהגיעה חזרה אל קו הבתים של המושבה, הרחובות היו שקטים של סוף יום. אור צהוב וחם שטף את קירות האבן הישנים. היא חלפה על פני בית הקפה של מיכל, שהיה כעת ריק מלקוחות. מיכל עמדה בפנים, מרימה כיסאות על השולחנות, ותמר המשיכה ללכת בלי לעצור. היא הגיעה אל שער הברזל של חצר דפנה, פתחה אותו בשקט, ונכנסה פנימה.

החצר הפראית נראתה אחרת בשעת בין הערביים. עץ התאנה הגדול הטיל צל רחב על רצפת האבן השבורה, וריח של אדמה לחה עלה מהעציצים הישנים. תמר לא נכנסה מיד אל יחידת האירוח. היא התיישבה על המדרגות החיצוניות, אותן מדרגות אבן קרות שעליהן ישבה בערב הראשון שלה כאן. היא פתחה את הרוכסן הקטן של התיק הצדדי שלה והוציאה משם את מחברת השורות הכחולה ואת העט.

היא פתחה את המחברת. בעמוד הראשון, למעלה, הייתה כתובה עדיין המילה היחידה שכתבה בלילה שבו יואב עזב: "ריק". היא הביטה במילה הזו עכשיו, והבינה שהריקנות הזו לא הייתה עונש. היא הייתה מרחב. מקום פנוי שאפשר להתחיל להכניס אליו דברים חדשים. דברים שלה.

היא העבירה דף לעמוד חדש ונקי. היא החזיקה את העט באוויר לכמה שניות, מקשיבה לשקט של החצר. היא חשבה על כל הדברים שהיא לא יודעת לעשות לבד, כי תמיד היה מישהו אחר שעשה אותם, או כי תמיד ויתרה עליהם כדי לעשות משהו עבור מישהו אחר. היא לא רצתה לכתוב רשימת משימות. היא סיימה עם רשימות של חובות.

היא רצתה לכתוב משהו שיחייב אותה לעצמה.

היא הורידה את העט אל הדף וכתבה בכתב היד העגול והמסודר שלה, תחת הכותרת "ללמוד לבד":

1. ללמוד להשתמש במברגה חשמלית, כדי לא להיות תלויה

באף אחד כשאני רוצה לתלות משהו על הקיר שלי.

2. לנסוע למקום חדש בלי לבדוק קודם את המסלול במפה,

ולהרשות לעצמי ללכת לאיבוד קצת לפני שאני מוצאת את הדרך.

3. להשאיר הודעה על מצב "לא נקראה" במשך יום שלם, בלי

להרגיש אשמה שאני לא פותרת את הבעיה מיד.

היא סיימה לכתוב והביטה בשלוש השורות. הן נראו פשוטות,

כמעט בנאליות, אבל עבורה הן היו בגדר מהפכה קטנה. כל סעיף

ברשימה הזו ייצג גבול שהיא מציבה בינה לבין העולם שהתרגל לקחת

ממנה הכול. היא לא מתחה קו תחתון, והיא לא סימנה וי ליד אף

אחת מהן. היא פשוט השאירה אותן שם, כתובות בדיו כחולה על

הדף הלבן.

הטלפון רטט שוב בתוך התיק שלה. היא ידעה שזה כנראה

גדי שמנסה להשיג אישור סופי על ההעברה הבנקאית, או נועה

שמתקשרת בדרך הביתה מהמשרד. הפעם, היא אפילו לא הוציאה

אותו כדי לבדוק. היא סגרה את המחברת הכחולה, הניחה אותה

על הברכיים שלה, ונשענה לאחור על מעקה האבן. היא נשמה

את האוויר הקר של הערב הגלילי, והקשיבה לרוח שעברה בין עלי

התאנה. מחר היא תענה להם. מחר היא תתמודד עם המספרים, עם

הביטוח, עם הכעס של נועה ועם הניתוק של גדי. אבל הערב, היא

נשארת כאן, על המדרגות האלה, עם עצמה.

# מפתח חלוד

הגשם התחיל לרדת קצת לפני חמש בבוקר, מטפטף על גג הרעפים הישן בקצב אחיד ומונוטוני. תמר פקחה עיניים בחושך והקשיבה לצליל. היא הרגישה כיווץ קל בשרירי הרגליים, תזכורת להליכה המאומצת של אתמול במעלה הוואדי, אבל מעבר לכך, משהו בתוכה הרגיש שקט יותר. הבכי של אתמול בערב רוקן מתוכה לחץ שהיא אפילו לא ידעה שהיא נושאת. היא קמה מהמיטה, לבשה סוודר מעל חולצת הטריקו, וניגשה אל המטבחון להכין לעצמה קפה שחור בכוס הזכוכית הקטנה. בזמן שהמים רתחו בקומקום, היא הציצה בטלפון שהיה מונח על השולחן. היו שם שלוש הודעות מנועה בנוגע לביטוח של הרכב, הודעה אחת מעידו ששאל אם קר לה בצפון, ושתי שיחות שלא נענו מגדי. היא זכרה את השורה השלישית שכתבה אתמול במחברת הכחולה שלה: להשאיר הודעה במצב לא נקרא במשך יום שלם. היא מזגה את המים הרותחים על הקפה, לחצה על כפתור ההשתקה בטלפון, ודחפה אותו לתוך המגירה העליונה של השידה. היא לא בורחת, היא אמרה לעצמה, היא פשוט משהה את התגובה.

היא יצאה אל המרפסת הקטנה עם כוס הקפה בידה. האוויר היה קר ורטוב, נושא איתו ריח חזק של אדמה לחה ועלי תאנה רחוצים. החצר הפראית של דפנה נראתה מסודרת יותר תחת הגשם הדק, כאילו המים שטפו ממנה את האבק של סוף הקיץ. בקצה השני של

החצר, ליד מבנה אבן נמוך שדלתו הייתה עשויה עץ מתקלף, עמדה דפנה. היא לבשה מעיל גשם צהוב ישן ומגפי גומי, וניסתה למשוך החוצה ארגו קרטון גדול מתוך פתח המבנה. הקרטון היה ספוג מים בתחתיתו ונראה כאילו הוא עומד להיקרע בכל רגע. תמר הניחה את כוס הקפה על אדן החלון, ירדה במדרגות האבן הרטובות וחצתה את החצר במהירות. היא לא שאלה שאלות, אלא פשוט תפסה את הפינה הנגדית של הארגו לפני שהתחתית שלו קרסה לחלוטין. יחד הן הרימו אותו והניחו אותו על משטח בטון יבש יחסית מתחת לגגון הפח של המבנה.

"בוקר טוב," דפנה אמרה, מתנשפת קלות ומנגבת טיפת מים ממצחה בעזרת גב ידה. "לא התכוונתי להעיר אותך. המרזב שמעל המחסן נסתם בלילה, והמים התחילו לחלחל פנימה. הייתי חייבת להוציא את הדברים שקרובים לקיר לפני שהכול יירקב."

"אני ערה כבר שעה," תמר אמרה והביטה אל תוך המחסן. האור החיוור של הבוקר חדר פנימה בקושי, אבל הספיק כדי לחשוף חלל עמוס לעייפה. היו שם ערימות של כיסאות פלסטיק ישנים, גלילי רשת לגינה, ארגוני עץ, כלי עבודה מחלידים, ומספר עצום של קופסאות קרטון ערומות זו על גבי זו בסדר אקראי. ריח של טחב, נסורת ישנה ואבק רטוב עמד באוויר. זה היה מסוג החדרים שאנשים סוגרים בהם את הדלת ומקווים שהבעיה תיעלם מעצמה.

"את צריכה עזרה בפנים?" תמר שאלה, מגלגלת את שרוולי הסוודר שלה עד למרפקים.

דפנה בחנה אותה לרגע. המבט שלה היה חד, בוחן, נטול הנימוס המקובל של מארחת כלפי אורחת. "זה מלוכלך," היא אמרה בפשטות. "ויש שם דברים שלא הוזהו עשר שנים. את לא חייבת. באת לפה לנוח, לא לנקות מחסנים של אנשים זרים."

"אני אשמח לעשות משהו עם הידיים," תמר ענתה ונכנסה פנימה אל תוך החלל החשוך למחצה. היא לא חיכתה לאישור נוסף. העיניים

שלה התחילו לסרוק את החדר, מזהות באופן טבעי את מוקדי הבעיה. במרפאה בגבעתיים, כשהיה מצטבר עומס של תיקים רפואיים ישנים או כשמערכת התורים הייתה קורסת, תמר תמיד הייתה זו שנושמת עמוק, מחלקת את הבעיה הגדולה למשימות קטנות, ומתחילה לעבוד. היא ניגשה אל הקיר הימני, היכן שכתם רטיבות כהה התפשט על הטיח, והתחילה להזיז את הדברים הקלים יותר החוצה אל עבר הגגון. דפנה הצטרפה אליה אחרי דקה, והשתיים התחילו לעבוד בשתיקה יעילה.

העבודה הייתה פיזית ומאמצת. תמר הרימה שקיות מלאות בבגדים ישנים שהעלו ריח של עובש, הזיזה פלטות עץ כבדות שמצאו את דרכן לשם מסיבה לא ברורה, וגררה החוצה ערימה של צינורות השקיה שהסתבכו זה בזה כמו נחשים. האבק נדבק לזיעה שהצטברה על פניה למרות הקור בחוץ, והידיים שלה התכסו בשכבה אפורה של לכלוך. אבל ככל שהעבודה התקדמה, תמר הרגישה שהראש שלה מתנקה. לא היה מקום למחשבות על חלוקת רכוש או על משכנתה כשהיא הייתה צריכה להבין איך לחלץ ארגז כלים כבד מתחת לשולחן כתיבה שבור. היא מצאה את עצמה מייצרת סדר בתוך הכאוס. היא חילקה את המרחב בחוץ לשלושה אזורים: דברים שצריך לזרוק, דברים שדורשים ייבוש, ודברים שאפשר להחזיר פנימה. דפנה שמה לב לשיטה שלה, ולא התערבה. היא פשוט פעלה לפי החלוקה שתמר קבעה, מניחה פריטים באזורים הייעודיים בלי לשאול שאלות.

אחרי שעה של עבודה, הן הגיעו לשכבה העמוקה יותר של המחסן. כאן הקרטונים היו ישנים יותר, קשורים בחוטי שמשון שהתפוררו למגע. תמר משכה ארגז פלסטיק קשיח שהיה מונח מתחת ליריעת ברונט מאובקת. הוא היה כבד בצורה חריגה. היא פתחה את המכסה שלו בזהירות, חוששת למצוא שם חרקים, אבל במקום זאת מצאה ערימה של חפצי קרמיקה. היו שם קערות עמוקות, כוסות ללא ידית, כדי מים קטנים וצלחות הגשה. הם היו ארוזים

בנייר עיתון שהצהיב מזמן, אבל החלקים שהציצו החוצה חשפו זיגוג מבריק בצבעים של אדמה, כחול כהה וירוק זית. הכלים לא היו מושלמים. לחלקם היו שוליים גליים, לאחרים היו נקודות שבהן הצבע לא נתפס, אבל היה בהם יופי גולמי, נוכחות כבדה ואמיתית. תמר הרימה קערה אחת, מעבירה אצבע על השפה המחוספסת שלה. "זה שלך?" היא שאלה, מסתובבת אל דפנה שעמדה מאחוריה.

דפנה הציצה לתוך הארגז ונאנחה קלות, אנחה שלא היה בה צער אלא יותר השלמה. "כן. מלפני הרבה שנים. הייתה לי תקופה שחשבתי שאני אהיה אמנית קרמיקה. קניתי אובניים, בניתי תנור קטן בחצר האחורית, ישבתי שעות ללוש חימר. אנשים במושבה אפילו קנו כמה דברים." היא לקחה את הקערה מידה של תמר, בחנה אותה לשנייה, והחזירה אותה לארגז. "אבל זה לא החזיק מעמד. התנור התקלקל, ולא היה לי כסף לתקן אותו, ובינתיים החיים דרשו פתרונות מעשיים יותר מכלים יפים."

"למה שמרת אותם כאן בחושך?" תמר שאלה, סוגרת את המכסה

של הארגז. "הם יפים. הם צריכים להיות בתוך הבית."

"כי כשאני מסתכלת עליהם אני רואה את מה שלא סיימתי," דפנה אמרה בקול יבש. "ואני לא אוהבת תזכורות לכישלונות שלי כשאני שותה את הקפה של הבוקר." היא הסתובבה והצביעה על החלק האחורי של המחסן. "בואי נעשה הפסקה. אני אכין תה, ואז נטפל בפינה ההיא. שם נמצאים הדברים הכבדים באמת."

הן ישבו על שני כיסאות פלסטיק הפוכים מתחת לגגון, שותות תה שחור חזק מספלים שדפנה הביאה מהבית. הגשם התחזק מעט, יוצר מסך של מים בינן לבין החצר. תמר החזיקה את הספל החם בשתי ידיים, מרגישה את החום מחלחל דרך העור המלוכלך שלה. היא חשבה על מה שדפנה אמרה על כישלונות ועל דברים שלא סיימה. במשך עשרים וחמש שנים, תמר סיימה כל משימה שלקחה על עצמה. היא סיימה לגדל את הילדים, היא סיימה לשלם את המשכנתה, היא

סיימה לארגן את המרפאה בכל יום מחדש. אבל עכשיו, כשהסתכלה על חייה, היא הרגישה שגם היא השאירה ארגזים סגורים בחושך. ארגזים של רצונות שלא היה לה זמן או אומץ לפתוח.

"הבית הזה," דפנה התחילה לדבר פתאום, קולה משתלב ברעש הגשם, "לא תמיד היה שקט ככה. כשאני ובעלי קנינו אותו, לפני שלושים שנה, הוא היה פנסיון משפחתי קטן. היו פה חמישה חדרים אירוח, חדר אוכל משותף, מטבח שעבד מהבוקר עד הלילה. אנשים לא באו אז ללילה אחד או שניים כדי לעשות וי על צימר בצפון. הם היו באים לשבוע, לפעמים לשבועיים. משפחות שלמות, מורים בחופש הגדול, סופרים שחיפשו שקט. הבית היה מלא ברעש, בריחות של בישול, בוויכוחים של אורחים על המרפסת."

תמר הקשיבה, מנסה לדמיין את חצר האבן הריקה הזו מלאה באנשים, בילדים שמתרוצצים, בשולחנות ערוכים לארוחת בוקר. "מה קרה לזה?" היא שאלה בעדינות.

"הזמן קרה. והעייפות," דפנה אמרה, לוגמת מהתה שלה ונועצת מבט בנקודה לא ברורה בחצר. "בעלי חלה ונפטר לפני חמש עשרה שנה. ניסיתי להחזיק את המקום לבד, אבל הפעלת פנסיון דורשת יותר מסתם להחליף מצעים. זה דורש אנרגיה של אירוח, יכולת לתקן דברים שנשברים כל הזמן, כוח להתמודד עם ספקים ועם בירוקרטיה. ולאט לאט, נגמר לי הכוח. חדר אחד נזקק לשיפוץ בצנרת, אז סגרתי אותו. בחדר אחר התריסים נשברו, אז נעלתי גם אותו. הזנחה היא דבר שקט, תמר. היא לא קורית ביום אחד. היא קורית החלטה קטנה אחרי החלטה קטנה, עד שיום אחד את מתעוררת ומבינה שאת חיה בתוך בית ענק שרובו חשוך, ושאת משכירה רק יחידה אחת קטנה מדי פעם, רק כדי לשלם את חשבון החשמל."

תמר שתקה. המילים של דפנה הדהדו בתוכה בעוצמה שלא ציפתה לה. היא הכירה את ההזנחה השקטה הזו. היא חייתה אותה בתוך הנישואים שלה. גם שם, זה לא היה פיצוץ גדול או בגידה

דרמטית. זה היה ויתור קטן פה, שתיקה קטנה שם, הפסקה של שיחות אמיתיות, עד שיום אחד גדי פשוט ארזו תיק ויצא מהדלת, משאיר אותה בתוך מבנה ריק שהיה פעם משפחה.

"אני מספרת לך את זה," דפנה המשיכה, מסובבת את הספל הריק בידיה, "כי אני רואה איך את עובדת. ראיתי איך סידרת את המחסן הזה. לא נבהלת מהלכלוך, לא התלוננת על הכובד. פשוט הסתכלת על הבלגן והבנת מה צריך לעשות כדי להפוך אותו לסדר. אני לא יודעת אם יש לי את הכוח להחיות את הבית הזה שוב לבד. אני מסתכלת על הקירות המתקלפים ועל החדרים הסגורים, ואני רואה רק עבודה קשה שאני כבר מבוגרת מדי לעשות."

היא השתתקה, והשאירה את המשפט תלוי באוויר הלח. תמר הבינה פתאום את המשמעות של השיחה הזו. דפנה לא רק חלקה איתה זיכרונות נוסטלגיים. היא בחנה אותה. היא זיהתה בתמר את המנהלת האדמיניסטרטיבית, את האישה שיודעת לקחת פרויקט מפורק ולהרכיב אותו מחדש. המחסן היה רק מבחן כניסה. תמר הרגישה זרם דק של חשמל עובר בגבה. הרעיון של לקחת מבנה עוזב ולהחזיר אותו לחיים היה מבהיל, אבל הוא גם היה הדבר הראשון מזה שבועות שעורר בה תחושה של ציפייה. זה לא היה טיפול באנשים אחרים. זה היה טיפול במקום, בחומר, ביצירת מרחב.

"בואי נסיים את המחסן," תמר אמרה, קמה מכיסאה ומניחה את הספל על הרצפה. היא לא ענתה לדפנה ישירות. היא לא הייתה מוכנה עדיין להצהיר הצהרות גדולות. אבל היא חזרה אל תוך המחסן בצעד מהיר יותר, עם אנרגיה מחודשת.

החלק האחורי של המחסן היה חשוך ודחוס יותר. הן עבדו עם פנס קטן שדפנה הביאה, מאירות פינות שהעלו אבק של שנים. תמר משכה החוצה גלילי לינולאום ישנים, מסגרות עץ של חלונות שכבר לא התאימו לשום פתח, וערימה של צינורות נחושת. ואז, בפינה השמאלית ביותר, מתחת לשמיכת צמר אכולת עש, הן מצאו שידת

עץ כבדה. היא הייתה עשויה מעץ אלון כהה, עם מגירות בעלות ידיעות פליז מושחרות.

"אני אפילו לא זוכרת מאיפה זה הגיע," דפנה מלמלה, מאירה על השידה בפנס. "אולי זה נשאר פה מהבעלים הקודמים של הבית." תמר ניסתה לפתוח את המגירה העליונה, אבל היא הייתה תקועה. היא הפעילה כוח, מושכת בשתי ידיים, עד שהעץ חרק והמגירה נשלפה החוצה בבת אחת, כמעט מפילה אותה לאחור. בתוך המגירה היו ערימות של ניירות מצהיבים, קבלות ישנות משנות השמונים, וקופסת פח קטנה של סוכריות מנטה, מהסוג שכבר לא מייצרים. תמר הרימה את קופסת הפח. היא הייתה קלה, אבל משהו התגלגל בתוכה בצליל מתכתי. היא פתחה את המכסה החלוד בזהירות.

בתוך הקופסה, מונח על מצע של צמר גפן ישן שהפך לאפור, היה מפתח. זה לא היה מפתח מודרני של פלדלת או מנעול צילינדר רגיל. זה היה מפתח ברזל ישן, ארוך וכבד, עם ראש מעוטר ושיניים גסות. הוא היה מכוסה בשכבה דקה של חלודה, אבל עדיין נראה שלם וחזק. אל הטבעת שבראש המפתח היה קשור סרט בד ישן. פעם, כנראה, הוא היה אדום, אבל השנים והחושך גרמו לו לדהות לצבע ורוד-חום עמום.

תמר הוציאה את המפתח מקופסת הפח והחזיקה אותו בכף ידה. המתכת הייתה קרה ומחוספסת. היא העבירה את האגודל על סרט הבד הדחוי, מרגישה את הטקסטורה הישנה שלו. היה משהו כמעט טקסי באופן שבו המפתח הזה חיכה שם, קבור מתחת לשכבות של הזנחה ושכחה. היא הסתובבה אל דפנה, שהאירה עליה עם הפנס. "מה זה?" תמר שאלה, מושיטה את ידה הפתוחה קדימה כדי שדפנה תוכל לראות.

דפנה התקרבה, והאור מהפנס רעד מעט בידה. היא הביטה במפתח במשך שניות ארוכות, והבעת פניה השתנתה. העייפות

המעשית שלה התחלפה במשהו אחר, משהו שדמה להכרה פתאומית. היא לא הושיטה יד לקחת את המפתח מתמר. היא רק עמדה שם, נושמת את ריח האבק והגשם.

"זה המפתח של האגף המערבי," דפנה אמרה לבסוף, קולה שקט מאוד בתוך חלל המחסן. "זה החלק הכי ישן של הבית. היו שם שני חדרי אירוח גדולים עם מרפסת משותפת שפונה אל הוואדי. נעלתי את הדלת הזו לפני יותר מעשר שנים, כשהגג שם התחיל לדלוף ולא יכולתי לשלם לקבלן שיתקן אותו. זרקתי את המפתח למגירה הזו כדי לא להתפתות להיכנס לשם ולראות את הנזק."

תמר הביטה במפתח שוב. הוא היה כבד בידה, ממשי מאוד. היא חשבה על הדירה שלה בגבעתיים, על המפתח הרורבי שגדי השאיר לה על השיש במטבח, מפתח שסימל את הסוף של משהו, את סגירת הדלתות. והנה, כאן, בתוך מחסן טחוב בצפון, היא מחזיקה מפתח שפותח משהו שהיה סגור במשך עשור.

"את רוצה שאני אשים אותו בחזרה?" תמר שאלה, למרות שידעה את התשובה.

דפנה הרימה את מבטה מהמפתח אל הפנים של תמר. הגשם בחוץ התחזק, מכה בעוצמה על גג הפח של המחסן, מייצר רעש רקע שמילא את השתיקה ביניהן. דפנה יישרה את גבה, והעבירה יד על מעיל הגשם הצהוב שלה.

"לא," היא אמרה, והטון שלה חזר להיות החלטי ומעשי. "אל תחזירי אותו. קחי אותו איתך ליחידה. מחר בבוקר, אם לא ירד גשם, אנחנו נלך לפתוח את האגף ההוא. הגיע הזמן לראות מה נשאר שם, ומה אפשר לעשות עם זה."

תמר הנהנה. היא סגרה את אצבעותיה סביב המפתח החלוד וסרט הבד הדחוי, והכניסה אותו לכיס הסוודר שלה. היא הרגישה את המשקל שלו כנגד הירך שלה כשהן המשיכו לפנות את המחסן, מוציאות את הארגזים האחרונים אל האור האפור של הבוקר.

העבודה הייתה עדיין מלוכלכת וקשה, אבל תמר כבר לא חשבה על הרטיבות או על האבק. היא חשבה על מנעול ישן שמחכה להיפתח, ועל העובדה שלראשונה מזה הרבה מאוד זמן, היא זו שמחזיקה את המפתח.

## תיקייה חומה

הבוקר עלה בהיר וקר, שוטף את המושבה באור חד של אחרי גשם. האדמה בחצר של דפנה הייתה בוצית, והאוויר הריח מאורנים רטובים ומאבן קרה. תמר עמדה מול דלת העץ הכבדה של האגף המערבי, ידה בתוך כיס הסוודר, אוחזת במפתח הברזל הישן שמצאו אתמול במחסן. דפנה עמדה מאחוריה, לבושה במעיל פליז כהה, מחזיקה כוס קפה מהביל ושותקת. תמר הוציאה את המפתח והכניסה אותו אל חור המנעול. המתכת חרקה. היא סובבה את המפתח ימינה, אבל הוא נתקע באמצע התנועה. היא הפעילה כוח, מרגישה את ההתנגדות של מנגנון שלא זו יותר מעשור, עד שנשמעה נקישה מתכתית עמומה. היא דחפה את הדלת בשתי ידיים. הצירים חרקו בקול צורם, והדלת נפתחה פנימה אל תוך חלל חשוך.

ריח חריף של אוויר עומד, טחב ואבק הכה בהן מיד. תמר צעדה פנימה, נותנת לעיניים שלה להתרגל לאפלולית. מבעד לחרכים של תריסי העץ הסגורים חדרו פסי אור דקים שחשפו את ממדי ההזנחה. זה היה חלל גדול, מחולק לשני חדרים רחבים עם תקרות גבוהות שמהן השתלשלו חוטי חשמל חשופים. הקירות היו מכוסים בכתמי רטיבות שחורים וירוקים, והטיח התקלף ונשר אל הרצפה בערימות קטנות של אבקה לבנה. בפירת החדר הראשון עמדה מיטת ברזל חלודה ללא מזון, ולידה כיסא עץ שבור. תמר חצתה את החדר, נעליה משאירות עקבות בשכבת האבק העבה, וניגשה אל החלונות.

היא פתחה את התפס הישן ודחפה את התריסים החוצה. אור שמש מסנוור הציף את החדר, וחשף מרפסת אבן רחבה שפנתה ישירות אל הוואדי הירוק, משקיפה על צלע ההר המיוערת.

דפנה נכנסה אחריה, צעדיה איטיים. היא הביטה בקירות המתקלפים, ברצפת האריחים המצוירים שהייתה מכוסה בשכבת לכלוך עקשנית, ובכתם הרטיבות הענק שהתפשט על התקרה בחדר הפנימי. היא נאנחה, וקולה נשמע עייף בתוך החלל הריק. היא אמרה שזה גרוע יותר ממה שזכרה, שהמים חלחלו עמוק לתוך הקירות, ושאין כאן שום דבר שאפשר להציל עם קצת צבע וספונג'ה. תמר לא ענתה מיד. היא הסתובבה בחדר, מודדת את המרחב בעיניה. היא ראתה את ההרס, אבל מתחתיו היא ראתה את הפוטנציאל. היא ראתה את הפרופורציות הנכונות של החדרים, את האור שנכנס מהמרפסת, את השקט שהקיף את המבנה. היא פתחה את המחברת הכחולה שלה והחלה לרשום נקודות קצרות: חשמל, אינסטלציה, איטום גג, טיח. דפנה התקרבה אליה והציצה במחברת. היא אמרה לה לעצור, שאי אפשר פשוט להביא פועלים ולהתחיל לשבור קירות. הבית הזה ישן, היא הסבירה, והמועצה האזורית לא מאפשרת לפתוח פנסיון או יחידות אירוח בלי סוללה של אישורים. היא אמרה שאם תמר באמת חושבת שיש כאן משהו ששווה להשקיע בו, היא צריכה לנסוע למשרדי המועצה ולבדוק מה בכלל הדרישות. דפנה הודתה שאין לה את הסבלנות לעמוד בתורים ולדבר עם פקידים, ושאלה תמר רוצה להוביל את זה, היא צריכה להבין את המספרים ואת הבירוקרטיה. תמר סגרה את המחברת והכניסה אותה לתיק. היא אמרה לדפנה שהיא נוסעת למועצה עכשיו.

הנסיעה למשרדי המועצה האזורית לקחה כעשרים דקות, בכביש מתפתל שירד מהמושב אל העמק. תמר נהגה בשקט, הרדיו כבוי. היא חשבה על המרפאה בגבעתיים. במשך שנים עשרה שנים היא ניהלה את הבירוקרטיה של דוקטור שיינר. היא ידעה איך לדבר עם

נציגים של קופות החולים, איך לזרו התחייבויות, איך למצוא פרצות בתקנון כדי להכניס מטופל דחוף. היא הייתה רגילה לעבוד מול מערכות נוקשות, אבל תמיד עשתה את זה עבור מישהו אחר. הפעם, היא נסעה כדי לברר פרטים על משהו שאולי יהיה שלה. היא החנתה את המכונית במגרש חניה גדול וחשוף לשמש, מול מבנה בטון מלבני ופונקציונלי שעליו התנוסס השלט "מועצה אזורית – מחלקת הנדסה ורישוי עסקים".

האוויר בתוך הבניין היה דחוס וקר ממיזוג אוויר חזק מדי. תמר משכה פתקית ממכונת התורים האלקטרונית והתיישבה על כיסא פלסטיק אפור במסדרון ארוך. מולה עמדה מכונת מים עם כוסות פלסטיק שקופות, ולידה לוח שעם עמוס בהודעות לציבור, מפות מתאר מצהיבות ואזהרות על הפסקות מים. המסדרון היה מלא באנשים. קבלן עם מגפי עבודה מלוכלכים בבוץ פרש שרטוטים על הברכיים שלו ודיבר בקול רם בטלפון. אישה מבוגרת התווכחה עם פקיד בדלפק הקבלה על חיובי ארנונה. תמר ישבה בשקט, מביטה סביבה. היא הרגישה בנוח בתוך התפאורה הזו. היא הכירה את התדר של משרדים ממשלתיים, את העייפות של הפקידים, את חוסר הסבלנות של הממתינים. היא הוציאה את המחברת הכחולה וכתבה בראשה את התאריך של היום.

המספר שלה הופיע על המסך האדום מעל דלת מספר שלוש. תמר קמה, יישרה את החולצה שלה ונכנסה לחדר. מאחורי שולחן עמוס בקלסרים, תוכניות בנייה מגולגלות וכוסות קפה ריקות למחצה, ישבה ליאת בן-דוד. היא הייתה אישה בשנות השלושים לחייה, עם שיער אסוף לאחור, משקפיים בעלי מסגרת דקה, ומבט ששידר יעילות מותשת. ליאת לא הרימה את עיניה מהמסך כשתמר התיישבה מולה. היא הקלידה משהו במהירות, לחצה על כפתור ההדפסה, ואז סובבה את ראשה. היא שאלה את תמר מה היא צריכה, בטון של מי שכבר שמעה את כל הבקשות האפשריות ואין לה זמן להקדמות ארוכות.

תמר פתחה את המחברת. היא הסבירה שהיא מייצגת את דפנה קידר, בעלת נכס במושבה, ושהן רוצות לברר מה נדרש כדי להשמיש מחדש אגף סגור בבית אבן ישן לטובת אירוח תיירות. ליאת עצרה את תנועת העכבר שלה. היא הביטה בתמר, בוחנת אותה. היא שאלה מה הגוש והחלקה של הנכס. תמר, שהכינה את הנתונים מראש אחרי שיחת טלפון קצרה לדפנה מהמסדרון, הקריאה את המספרים בביטחון. ליאת הקלידה אותם למערכת. המחשב צפצף, ועל המסך עלתה מפה צבעונית. ליאת רכנה קדימה, מעבירה אצבע על המסך. היא אמרה שהמבנה רשום כבית מגורים עם היתר חורג ישן לאירוח שכבר פג תוקפו לפני שנים. כדי לחדש אותו, היא הסבירה, הן יצטרכו לעבור תהליך מלא של רישוי עסקים.

ליאת קמה מהכיסא, ניגשה לארון מתכת כבד מאחוריה, ושלפה מתוכו תיקייה חומה עבה. היא חזרה לשולחן והניחה את התיקייה מול תמר. היא פתחה אותה והתחילה לשלוף טפסים. היא דיברה בקצב מהיר, מניחה דף אחרי דף על השולחן. היא הסבירה שתמר תצטרך להביא אישור מהנדס קונסטרוקציה שהמבנה בטיחותי, במיוחד בגלל שמדובר בבית אבן ישן שעמד סגור. אחר כך, היא הוסיפה את טופס הדרישות של הרשות הארצית לכבאות והצלה. היא פירטה שצריך להתקין מטפי כיבוי, תאורת חירום, שילוט זוהר, ולוודא שרוחב הדלתות עומד בתקן למילוט. תמר לא נרתעה. היא כתבה כל פרט במחברת שלה, שואלת שאלות הבהרה קצרות. היא שאלה האם דרישות הכיבוי שונות למבנה חד-קומתי, וליאת הנהנה, רושמת הערה קטנה על הטופס.

הערימה על השולחן הלכה וגבהה. ליאת הוציאה טופס של משרד הבריאות. היא שאלה אם הן מתכננות להגיש ארוחות בוקר. תמר חשבה לרגע על המטבחון הקטן ביחידה, ואמרה שכרגע לא, רק אירוח על בסיס לינה. ליאת מחקה סעיף שלם בטופס בעט אדום, ואמרה שזה חוסך להן המון כאב ראש עם תקנות תברואה של מטבח

מוסדי. לאחר מכן הגיע תורו של אישור הנגישות. ליאת הסבירה שחוק התכנון והבנייה מחייב הנגשה לנכים בכל עסק שמקבל קהל. תמר ציינה שיש מדרגות אבן בכניסה לאגף. ליאת הסבירה שהן יצטרכו לבנות רמפה בשיפוע תקני, או להגיש בקשה לפטור מנגישות מסיבות הנדסיות, תהליך שדורש חוות דעת של מורשה נגישות מוסמך. תמר המשיכה לכתוב. היא לא הרגישה את החרדה שהייתה מצפה להרגיש מול הרשימה האינסופית הזו. להפך. המילים של ליאת, התקנות, הסעיפים, הדרישות הקשיחות – כל אלה סידרו לה את המחשבות. זה לא היה חלום מעורפל על צימר רומנטי בצפון. זה היה פרויקט. זה היה אוסף של בעיות מעשיות שאפשר לפרק אותן למשימות ולפתור אותן אחת אחת. היא הכירה את השפה הזו. כשהייתה צריכה להעביר למטופל אישור חריג לתרופה יקרה, היא ידעה בדיוק אילו טפסים לאסוף ואיזה רופא מומחה צריך לחתום. כאן, המנגנון היה דומה, רק התוכן השתנה. היא שאלה את ליאת על עלויות של אגרות הרישוי, ורשמה את הסכומים המדויקים בטור מסודר בצד הדף.

ליאת הוציאה את הטופס האחרון מהתיקיה החומה. היא הניחה אותו על השולחן והקישתה עליו באצבעה. היא אמרה שזה החלק שבו רוב האנשים נופלים. זה היה טופס הסכמת שכנים לשימוש חורג. ליאת הסבירה שהמושבה עברה שינויים בשנים האחרונות. משפחות צעירות עברו לגור בה כדי למצוא שקט, והן לא תמיד אוהבות את הרעיון של תיירים שמסתובבים להן בין הרגליים, תופסים חניות ועושים רעש בסופי שבוע. היא הבהירה שתמר ודפנה יצטרכו להחתים את השכנים הגובלים בחלקה שלהן, ושאלם תוגש התנגדות מנומקת, הוועדה המקומית עלולה לדחות את הבקשה כולה.

תמר הביטה בטופס. היא נזכרה בקבוצת הפייסבוק של המושבה שמיכל מבית הקפה סיפרה לה עליה, ובמתחים השקטים שרחשו מתחת לפני השטח של המקום הפסטורלי הזה. היא הבינה שהקמת

האכסניה לא תהיה רק עניין של שיפוץ פיזי ובירוקרטיה, אלא גם עניין של פוליטיקה מקומית ומשא ומתן עם אנשים. היא שאלה את ליאת מה קורה אם שכן מסרב לחתום מסיבות אישיות ולא תכנוניות. ליאת חייכה לראשונה, חיוך קטן ועייף. היא אמרה שהוועדה בוחנת את ההתנגדויות, אבל שעדיף תמיד לפתור את הדברים מראש, בשיחה טובה עם עוגה, מאשר להגיע לדיונים משפטיים במועצה. היא הציעה לתמר לא להתחיל לשבור קירות ולשפוך כסף על קבלנים לפני שיש לה את החתימות האלה ביד.

הפגישה ארכה כמעט שעה. בסופה, ליאת אספה את כל הטפסים שפירטה, הכניסה אותם בחזרה לתיקייה החומה, והושיטה אותה לתמר. היא אמרה לה שהרבה אנשים מגיעים למשרד הזה עם פנטזיות על אירוח כפרי, וכשהם רואים את כמות הניירת הם פשוט קמים והולכים. היא ציינה שתמר היא הראשונה מזה זמן רב שבאמת ישבה וכתבה הכול, ולא ניסתה להתווכח עם התקנות. תמר לקחה את התיקייה. היא הרגישה את המשקל שלה בידה, משקל של אחריות ומחויבות. היא הודתה לליאת, הכניסה את המחברת לתיק, ויצאה מהמשרד אל המסדרון ההומה.

היא יצאה מהבניין אל החום של מגרש החניה. השמש כבר עמדה גבוה בשמיים, מחממת את הפח של המכוניות. תמר נכנסה למכונית שלה, אבל לא התניעה מיד. היא הניחה את התיקייה החומה על מושב הנוסע שלידה, ופתחה אותה שוב. היא דפדפה בין הטפסים. אישור בטיחות, אישור כבאות, פטור מנגישות, הסכמת שכנים. המסמכים האלה היו יבשים, כתובים בפונט ממשלתי קטן וצפוף, אבל עבור תמר הם היו מפת דרכים. במשך שנים, החיים שלה התנהלו סביב צרכים של אחרים. היא ניהלה את הלו"ז של גדי, את ההסעות של יואב, את המשברים של נועה, את המרפאה של דוקטור שיינר. היא תמיד הייתה זו שמתקנת את מה שאחרים שברו, שזוכרת את מה שאחרים שכחו.

אבל כאן, בתוך התיקייה הזו, היה משהו אחר. זו לא הייתה בעיה של מישו אחר שהיא נדרשת לפתור. זו הייתה בחירה. דפנה הציעה לה שותפות לא כתובה, הזדמנות לקחת מבנה הרוס ולהקים בו משהו חדש. והדרישות המחמירות של המועצה לא הפחידו אותה, הן רק הבהירו לה שזה אמיתי. שאי אפשר לעשות את זה חצי כוח, אי אפשר לרחף מעל הפרטים. היא תצטרך ללמוד לקרוא תוכניות הנדסיות, היא תצטרך לדבר עם קבלנים, היא תצטרך להתמודד עם שכנים חשדנים. היא תצטרך לנהל תקציב.

המחשבה על כסף גרמה לה לעצור. היא הוציאה שוב את המחברת והביטה בטור המספרים שרשמה בצד. אגרות הרישוי לבדן יעלו כמה אלפי שקלים. שיפוץ האגף המערבי, אפילו באופן הבסיסי ביותר שיאפשר אירוח, יעלה עשרות אלפים. היא וגדי תמיד ניהלו חשבון משותף. הוא היה זה שמתעסק עם ההשקעות, עם הפנסיה, עם ההחלטות הכלכליות הגדולות. היא ניהלה את התקציב השוטף של הבית – הקניות בסופר, החוגים, החשבונות החודשיים. היא מעולם לא לקחה סיכון כלכלי משמעותי בעצמה. היא תמיד הקפידה לשמור על ביטחון, על יציבות. עכשיו, כדי להתקדם עם הפרויקט הזה, היא תצטרך להשתמש בחסכונות שלה, לקבל החלטות על סכומים שמעולם לא הוציאה על עצמה.

הטלפון הנייד שלה רטט בתוך התיק. תמר הוציאה אותו. על המסך הופיעה הודעה מגדי: "תמר, אנחנו צריכים לדבר על המשכנתה ועל החשבון המשותף. מתי את חוזרת למרכז?". היא קראה את המילים הקצרות, הענייניות. הוא כבר התקדם הלאה, מסדר את החיים החדשים שלו בפתח תקווה, ורוצה שהיא תסדר את הניירת של הפרידה שלהם באותה יעילות שבה ניהלה את הבית. לפני שבוע, ההודעה הזו הייתה גורמת לה לכיווץ בבטן, לתחושת מחנק של אישה שעולמה קורס. אבל עכשיו, כשהיא יושבת במכונית החמה עם התיקייה של המועצה האזורית לידה, היא הרגישה משהו אחר.

היא לא הרגישה קורבן. היא הרגישה התעוררות. הדרישה של גדי לחלק את הרכוש כבר לא נראתה לה רק כמו איום על הביטחון שלה, אלא גם כמו הכרח. היא תצטרך את החלק שלה כדי לממן את מה שהיא הולכת לעשות כאן. היא לא ענתה לו. היא השתיקה את המכשיר והחזירה אותו לתיק. היא הביטה שוב בטפסים, מעבירה יד על הנייר המחוספס. היא הבינה שהחלום המעורפל שקפץ לה בראש כשהחזיקה את המפתח החלוד בבוקר, קיבל עכשיו צורה של אחריות. זה דרש ממנה להפסיק להיות האורחת שבאה לחודש מנוחה, ולהתחיל להתנהג כמו אישה שמקימה עסק.

תמר הניעה את המכונית. המזגן התחיל לפעול, זורק אוויר קר על פניה. היא שילבה להילוך ויצאה ממגרש החניה של המועצה, משתלבת בחזרה בכביש העולה אל המושבה. הדרך למעלה נראתה לה עכשיו שונה. היא לא הסתכלה רק על הנוף, על עצי האלון ועל הוואדי. היא הסתכלה על הבתים שחלפה על פניהם. היא שמה לב למי יש חניה מוסדרת ולמי אין, איפה יש תוספות בנייה ישנות ואיפה שופצו קירות תמך. המוח שלה, שהיה רגיל לסרוק את הסביבה כדי למצוא סכנות לילדים או בעיות שצריך לפתור עבור המשפחה, התחיל לסרוק את הסביבה דרך משקפיים של יזמות מקומית.

כשהגיעה חזרה אל חצר האבן של דפנה, השמש כבר האירה את החזית המערבית של המבנה. דפנה ישבה על כיסא פלסטיק במרפסת שלה, קולפת תפוחי אדמה לתוך קערה גדולה. היא הרימה את מבטה כשתמר ירדה מהמכונית, מחזיקה את התיקייה החומה מתחת לזרועה. תמר ניגשה אליה. היא לא נראתה מותשת או מבוהלת. צעדיה היו יציבים, והיא החזיקה את התיקייה כמו שמחזיקים תוכנית עבודה.

"נו?" דפנה שאלה, סכין הקילוף נעצרת בידה. "זרקו אותן מכל

המדרגות או שנתנו לך רשימה שתגרום לנו לפשוט רגל?"

תמר התיישבה על הכיסא הפנוי מולה. היא הניחה את התיקייה על שולחן העץ הקטן ופתחה אותה. "יש לנו עבודה," תמר אמרה

בקול שקט אבל ברור. "אנחנו צריכות מהנדס, אנחנו צריכות ציוד כיבוי אש, ואנחנו צריכות לשכנע את השכנים שלך שלא נהרוס להם את השקט."

דפנה הביטה בתיקייה, ואז בפניה של תמר. היא זיהתה את השינוי. האישה שהגיעה לכאן לפני כמה ימים, שקטה, מתנצלת ומכווצת, פינתה את מקומה למשהו אחר. "ומה את חושבת?" דפנה שאלה, בוחנת אותה בשתיקה ארוכה. "את חושבת שאנחנו יכולות לעשות את זה?"

תמר פתחה את המחברת הכחולה שלה, מעבירה דף אל הרשימות החדשות שכתבה במועצה. היא חשבה על החדרים ההרוסים באגף המערבי, על הקירות המתקלפים, על החלודה. ואז היא חשבה על עצמה, על איך שהיא מרגישה עכשיו, יושבת בחצר הזו עם תוכנית פעולה ביד.

"כן," תמר אמרה, סוגרת את התיקייה החומה בנקישה קלה. "אנחנו נתחיל מהשכנים. אחר כך נביא קבלן." היא קמה מהכיסא, לוקחת את התיקייה איתה. היא צעדה לעבר יחידת האירוח שלה, יודעת שהערב, כשתשב מול הטלפון, היא כבר לא תברח מהמספרים. היא תתחיל לחשב בדיוק כמה עולה לבנות חיים חדשים.

## מספרים על הנייר

תמר הניחה את התיקיה החומה על שולחן העץ הקטן ביחידת האירות. האור בחוץ התחיל להכחיל, והרוח הצפונית של שעות בין הערביים כבר נשבה דרך חרכי התריסים, מביאה איתה ריח של אדמה לחה ואורנים. היא ניגשה למטבחון, מילאה מים בקומקום החשמלי ולחצה על המתג. בזמן שהמים רתחו, היא הוציאה את שקיק תה הנענע הקבוע שלה והניחה אותו בכוס זכוכית. היא לא מיהרה. כל פעולה קטנה הייתה דרך להשהות את הרגע שבו תצטרך לפתוח את הטלפון. היא ידעה מה מחכה לה שם. ההודעות והשיחות שלא נענו הצטברו על המסך מאז שעות הצהריים, דורשות התייחסות, דורשות החלטות שהיא לא הייתה מוכנה לקבל כשהתהלכה במסדרונות המועצה האזורית. המים רתחו בנקישה חדה. היא מזגה אותם לכוס, לקחה אותה בשתי ידיים כדי לספוג את החום אל כפות ידיה הקרות, והתיישבה מול השולחן.

המסך של הטלפון נדלק ברגע שנגעה בו, מטיל ריבוע של אור כחול על פניה. שתי שיחות שלא נענו מגדי, והודעה ארוכה מנועה. תמר פתחה קודם כל את ההודעה של נועה. הטקסט היה מחולק לפסקאות מסודרות, כמעט ממוספרות, כאילו נכתב על ידי עורכת דין שמכינה טיוטת חוזה ולא על ידי בת שכותבת לאימא שלה. נועה כתבה שהיא דיברה עם אמיר, ושהם עברו על הוראות הקבע של הדירה בגבעתיים כדי להבין איפה דברים עומדים. היא ציינה שצריך

להחליט מי משלם את ועד הבית עכשיו כשגדי לא שם, ושהיא יכולה לקחת על עצמה את הטיפול מול חברת החשמל ותאגיד המים אם תמר תשלח לה ייפוי כוח דיגיטלי. בסוף ההודעה הייתה שורה אחת שגרמה לתמר להדק את אחיזתה בכוס התה. נועה כתבה שאבא התקשר אליה, שהוא נשמע לחוץ, ושהגיע הזמן שתמר תדבר איתו ישירות כי הנתק הזה לא עוזר לאף אחד ורק מסבך את הבירוקרטיה של כולם.

תמר סגרה את ההודעה של נועה בלי לכתוב תשובה. היא עברה להודעה של גדי. המשפטים שלו היו קצרים, חתוכים, נטולי כל הקדמה או ריכוך. הוא כתב שהם צריכים לדבר על חלוקת ההוצאות ועל החשבון המשותף. הוא שאל מתי היא חוזרת למרכז, והוסיף שחייבים לקבל החלטה מה עושים עם הדירה כי אי אפשר להחזיק נכס כזה ריק במצב הנוכחי וצריך לחשוב על השכרה או מכירה. המילים שלו היו טכניות לחלוטין. חלוקת הוצאות. נכס. מכירה. אבל מאחוריהן הסתתרה המציאות שתמר ניסתה להדוף מאז הבוקר שבו השאיר את המפתח הרזרבי על השיש במטבח. השיחה הכלכלית הזו, החלוקה של המספרים, החשבונות והקירות, הכאיבה לה כמעט כמו העזיבה עצמה. זה היה האישור הסופי והמוחלט לכך שהחיים המשותפים שלהם הסתיימו. כל עוד לא נגעו בכסף, הכול עדיין היה הפיך בתיאוריה. ברגע שמתחילים לחלק את העובר ושב, הפרידה הופכת לעובדה שאי אפשר למחוק או להעמיד פנים שלא קרתה.

היא הניחה את הטלפון על השולחן, ממש ליד התיקיה החומה מהמועצה. במשך קרוב לשלושים שנה, גדי היה שר האוצר של הבית. הוא ידע מתי נפתחות קרנות ההשתלמות, מה הריבית המדויקת על המשכנתה, ואיזה ביטוח מנהלים יש לכל אחד מהם. תמר ניהלה את הכלכלה של היוםיום. היא ידעה כמה עולה קילו עגבניות, כמה עולים שיעורי הנהיגה של יואב, מתי צריך לשלם לוועד ההורים, וכמה עולה לתקן את המזגן. החלוקה הזו מעולם לא הפריעה לה.

היא נראתה לה טבעית, חלק מהסכם לא כתוב של חלוקת נטל בתוך משפחה מתפקדת. עכשיו, ההסכם הזה קרס. אם היא תענה לגדי עכשיו, בלי לדעת מה המספרים אומרים באמת, היא תמשיך לשחק את אותו תפקיד ישן. היא תהיה האישה שמקשיבה למה שהגבר החליט, מהנהנת, ומנסה להסתדר עם התקציב שהוא משאיר לה. היא הבינה שאין לה את הפריבילגיה לברוח מהמספרים יותר.

תמר קמה, ניגשה לתיק הנסיעות שלה שהיה מונח בפינת החדר, והוציאה את המחשב הנייד. היא הניחה אותו על השולחן, פתחה את המסך והמתינה למערכת שתעלה. היא לא זכרה מתי בפעם האחרונה נכנסה לאתר של הבנק דרך המחשב. בדרך כלל הייתה בודקת את העובר ושם באפליקציה בטלפון, בהצצה מהירה בזמן ההפסקה במרפאה, רק כדי לוודא שיש מספיק מסגרת לקניות של סוף השבוע. היא הקלידה את שם הבנק במנוע החיפוש ולחצה על כניסה לחשבון. המערכת דרשה קוד משתמש וסיסמה. היא ניסתה את תאריך הלידה של גדי יחד עם השם של נועה. שגיאה. היא ניסתה את מספר הטלפון הישן שלהם מהימים שבהם עוד היה להם קו נייד בבית. שגיאה. אחרי שלושה ניסיונות המערכת ננעלה ודרשה שחזור סיסמה באמצעות הודעת טקסט. תמר הקישה את מספר הטלפון שלה והמתינה. הקוד הגיע מיד. היא הזינה אותו, בחרה סיסמה חדשה שכללה את המילה "צפון" ואת השנה הנוכחית, ונכנסה פנימה אל תוך החשבון המשותף.

המסך התמלא בשורות של מספרים, עמודות של זכות וחובה, ויתרה סופית מודגשת בשחור. תמר הביטה בנתונים בעיניים פקוחות. המספרים סיפרו את סיפור החיים של המשפחה שלהם בחודש האחרון בפירוט חסר רחמים. הנה ההורדה של חברת החשמל. הנה הקנייה הגדולה בסופרמרקט השכונתי בגבעתיים ביום חמישי, יומיים לפני שיואב עזב. הנה התשלום למוסך על הטיפול השנתי של המאזדה. הנה המשכורת של גדי נכנסת, סכום יציב וגדול שמעיד על ותק ועל

בנוסים של מכירות, והנה המשכורת שלה מהמרפאה, קטנה יותר אבל קבועה ואמינה. והנה, בשורה נפרדת, יורדת המשכנתה. אלפי שקלים שיוצאים בכל עשירי בחודש, משלמים על קירות ורצפות וחלונות של דירה שגדי כבר לא גר בה, ושהיא עצמה לא הייתה בטוחה מתי תחזור אליה, אם בכלל. הדירה הזו הייתה העוגן שלהם, ועכשיו היא הייתה רק שורה של הוצאה כבדה בחשבון הבנק.

היא פתחה את הלשונית של פירוט כרטיסי האשראי. כרטיס אחד היה על שמה, השני על שמו. היא לחצה על הכרטיס של גדי. השורות רצו על המסך. תחנות דלק באזור המרכז. מסעדות באזור התעשייה של פתח תקווה. חנויות נוחות. ואז, לפני שבועיים, חיוב גדול בחנות למוצרי חשמל. הוא קנה טלוויזיה, היא הבינה מיד. הוא קנה טלוויזיה לדירה החדשה שלו בפתח תקווה, והוא שילם עליה מהחשבון המשותף שלהם. היא בהתה בשורה הזו שניות ארוכות. לא היה בה כעס בוער, אלא יותר עייפות קרה. הוא אפילו לא טרח להסתיר את זה או לפתוח חשבון נפרד לפני שעשה את הקנייה. הוא פשוט המשיך להתנהל מתוך הרגל, מתוך תחושת בעלות על המשאבים של שניהם. היא עברה לכרטיס שלה. קניות בסופר. בית מרקחת. תשלום לביטוח הלאומי של יואב. מתנה לחתונה של חברה של נועה מהלימודים. הכרטיס שלה היה תמיד כרטיס של תחזוקה. של דאגה לאחרים. היא מעולם לא קנתה בו משהו גדול לעצמה. אפילו הבגדים שקנתה היו תמיד בסוף עונה, תמיד מתוך מחשבה שלא צריך להגזים ושעדיף לשמור את הכסף לדברים החשובים באמת.

היא משכה אליה את התיקיה החומה והניחה אותה על המקלדת של המחשב. ליאת בן-דוד מהמועצה הייתה ברורה מאוד בבוקר. אי אפשר לפתוח אכסניה באגף המערבי בלי מהנדס קונסטרוקציה שיאשר את יציבות המבנה, בלי תוכנית בטיחות של כיבוי אש, ובלי תיקונים יסודיים של חשמל וצנרת. כל אלה יעלו כסף. כסף שאין לה כרגע נזיל בחשבון נפרד משלה. היא פתחה את המחברת

הכחולה שלה, דילגה על הדפים הראשונים שבהם כתבה את הרשימות הקודמות שלה, והגיעה לדף חדש וריק. היא לקחה את העט הכחול וציירה קו אנכי בדיוק באמצע העמוד. בצד ימין היא כתבה בכתב ברור "הוצאות צפויים - אכסניה". בצד שמאל היא כתבה "מקורות מימון". היא החליטה לבנות תקציב אישי, מפה כלכלית של המציאות החדשה שלה, לפני שתענה למילה אחת מההצעות של גדי.

בצד ימין, היא התחילה להעתיק את הסעיפים שרשמה במועצה. אגרת רישוי עסקים. תשלום למהנדס בודק. התקנת גלאי עשן, תאורת חירום ומטפים. תיקון צנרת באגף המערבי. החלפת חלונות רקובים. ריהוט בסיסי לחדרים. היא לא ידעה את העלויות המדויקות של כל דבר, אבל היא העריכה. היא נזכרה בשיחות ששמעה במרפאה לאורך השנים, במטופלים שסיפרו על שיפוצים, במספרים שזרקו לאוויר בזמן שהמתינו בתור. היא רשמה סכומים משוערים ליד כל סעיף, מוסיפה תמיד עשרים אחוז ליתר ביטחון. הטור הימני הלך והתארך. הסכום המצטבר בתחתית העמוד התחיל להיראות מאיים. זה לא היה כסף של דמי כיס או חיסכון לחופשה. זה היה כסף שדורש הלוואה, או משיכה משמעותית מחסכונות קיימים. זה היה כסף שמשנה חיים.

היא עברה לטור השמאלי. מקורות מימון. היא הזיזה את התיקיה, חזרה למסך המחשב והתחילה לחפור עמוק יותר באתר הבנק. היא חיפשה את הלשונית של החסכונות, הפיקדונות וקופות הגמל. גדי תמיד אמר שיש להם רשת ביטחון טובה, אבל היא מעולם לא בדקה אותה בעצמה. היא מצאה את הפירוט. היו שם קרן השתלמות על שמה שאמורה להשתחרר בעוד חצי שנה, קופת גמל ישנה, וחסכון משותף גדול שפתחו כשהילדים היו קטנים למקרה שיצטרכו לעזור להם עם חתונות, לימודים או דירה. היא רשמה את הסכומים במחברת. המספרים היו יפים, מסודרים, פרי של עשרות שנים של עבודה יציבה, ויתורים קטנים וזהירות כלכלית. אבל כדי

להשתמש בהם, היא תצטרך לפרק את החבילה. היא תצטרך להודיע לגדי שהיא דורשת את החלק שלה במזומן, ושאינן בכוונתה להשאיר את הכסף סגור בעוד שהיא מתחילה את חייה מחדש.

תמר קמה מהכיסא וניגשה אל דלת העץ הכבדה. היא פתחה אותה ויצאה אל המדרגות החיצוניות. הקור של הלילה הגלילי הכה בפניה, צלול וחד. היא נשמה עמוק, ממלאת את הריאות באוויר נקי. החצר של דפנה הייתה חשוכה לחלוטין, רק אור קטן וחיזור דלק במרפסת של הבית המרכזי. מעבר לגדר האבן, המושבה כולה נראתה ישנה ושקטה. האנשים כאן כבר סגרו את התריסים, כיבו את האורות, התכנסו לתוך הבתים שלהם מול תנורי החימום. היא חשבה על ההסכמות של השכנים שהיא צריכה להשיג מחר או מחרתיים. ליאת אמרה שזה החלק הקשה ביותר בכל תהליך הרישוי. תמר הבינה עכשיו למה. קל יותר להתמודד עם מספרים, עם טפסים ועם תוכניות הנדסיות מאשר עם אנשים. אנשים פוחדים משינויים. הם פוחדים שמישהו זר יבוא ויהרוס להם את השקט שהם עבדו כל כך קשה להשיג. בדיוק כמוה, בעצם. גם היא פחדה שהשינוי הזה יהרוס אותה.

היא חזרה פנימה, סגרה את הדלת והתיישבה שוב מול השולחן. היא הוציאה מהארנק שלה ערימה קטנה של קבלות שאספה בימים האחרונים. קבלה מבית הקפה של מיכל. קבלה מתחנת הדלק בצומת. קבלה מהמכולת המקומית על לחם, גבינה וירקות. היא פרסה אותן על השולחן, מיישרת את הנייר המקומט בידיה. ההוצאות האלה היו קטנות, זניחות כמעט, אבל הן היו שלה. הן לא היו קשורות לבית בגבעתיים, הן לא היו קשורות לילדים, והן לא שולמו מהכרטיס המשותף שגדי קנה איתו טלוויזיה. הן היו העדות הראשונה לחיים עצמאיים. היא צירפה את הסכומים שלהן לטור ההוצאות השוטפות במחברת. היא חישבה כמה תעלה לה השכירות של יחידת האירוח בחודשים הקרובים, עד שהאגף המערבי יהיה מוכן ויכניס כסף, אם

בכלל. היא חישבה כמה תצטרך למחיה בסיסית, לדלק לנסיעות צפונה ודרומה, לביטוחים. היא כתבה הכול. הדף התמלא במספרים כחולים, עמודות עמודות של מציאות חדשה שאין בה מקום לאשליות.

השעה הייתה כבר אחרי אחת עשרה בלילה. התה בכוס הזכוכית התקרר לחלוטין, והעלים של הנענע שקעו לקרקעית. תמר העבירה יד על העורף שלה, מרגישה את השרירים התפוסים מהמתח של הישיבה הממושכת מול המסך. היא הביטה בדף מול עיניה. המספרים לא שיקרו. אם היא רוצה להקים את האכסניה, אם היא רוצה להפוך את האגף המערבי למשהו חי שיכול לפרנס אותה, היא לא יכולה לעשות את זה עם הכסף שיש לה בעובר ושב. היא חייבת לחלק את הרכוש. היא חייבת לענות לגדי, והיא חייבת לעשות את זה מעמדה של כוח, לא מעמדה של אישה שמחכה שיגידו לה מה מגיע לה. היא הסתכלה על הטור השמאלי, על סך כל החסכונות המשותפים. היא חילקה את הסכום לשניים בראשה. חצי מזה שייך לה. זו לא טובה שגדי עושה לה, זה כסף שהיא הרוויחה בעשרות שנים של ניהול הבית, גידול הילדים, והעבודה במרפאה.

היא לקחה את הטלפון הנייד. האצבע שלה ריחפה מעל המקלדת הווירטואלית. היא יכלה לכתוב לו שהיא מסכימה, שידברו מחר בטלפון, שיביא הצעות לחלוקה כפי שהוא רואה לנכון. היא יכלה לתת לו לנהל את הגירושים הכלכליים בדיוק באותה יעילות שבה ניהל את הנישואים הכלכליים. זה היה קל יותר. זה היה חוסך לה את המאבק. אבל היא לא עשתה את זה. היא מחקה את המילים הראשונות שהקלידה. היא הסתכלה על הטור הימני במחברת, על ההוצאות המשוערות של האכסניה. היא חיברה את הסכומים בראשה, הוסיפה עוד קצת מרווח נשימה לבלתי צפוי, והגיעה למספר. זה היה מספר גדול. זה היה סכום שייקח חלק ניכר מהחסכונות האישיים שלה, סכום שאם תאבד אותו, היא תישאר ללא רשת ביטחון כלל. תמר הורידה את העט אל הנייר. היא כתבה את המספר הזה

בתחתית הדף, מתחת לכל החישובים. היא הקיפה אותו בעיגול כפול בעט הכחול. היא לחצה חזק על הנייר, עד שהחוד כמעט קרע את הדף. זה הסכום שהיא מוכנה לסכן. זה התקציב שלה לעצמה. מעולם, בכל שנות נישואיה, היא לא הקצתה לעצמה סכום כזה בלי להתייעץ, בלי לבקש אישור, בלי להרגיש אשמה שהיא לוקחת מהמשפחה משהו שאולי יחסר לילדים בעתיד. אבל המשפחה כבר לא הייתה מה שהייתה. הילדים גדלו, יואב עזב את הבית, וגדי שכר דירה משלו. התפקיד שלה כאחראית על הביטחון והיציבות של כולם הסתיים. עכשיו היא אחראית על הביטחון של תמר. והביטחון הזה דרש ממנה לקחת סיכון.

היא חזרה לטלפון. היא פתחה את ההודעה של גדי והקלידה לאט, בוררת כל מילה בקפידה. "אני לא חוזרת למרכז בחדש הקרוב. לגבי הדירה והחשבון המשותף, אתה צודק. צריך להפריד כוחות ולחלק את הכול. אני עברתי על הנתונים הערב ואשלח לך דרישה מסודרת לחלוקת החסכונות עד סוף השבוע. לגבי הדירה, נצטרך להביא שמאי לפני שמחליטים. אל תעשה שום שינוי או משיכה בחשבון בינתיים." היא קראה את ההודעה פעמיים. הטון היה ענייני, שקט, לא מתנצל ולא תוקפני. זה היה טון של אישה שמנהלת משא ומתן עסקי, לא של אישה שננטשה ומחפשת רחמים. היא לחצה על כפתור השליחה וראתה את סימון הוי הכפול מופיע על המסך.

אחר כך היא פתחה את ההודעה של נועה. הבת שלה ניסתה לעזור, בדרכה המעשית, המהירה והשתלטנית. תמר ידעה שנועה דואגת, אבל היא גם ידעה שהיא חייבת להציב את הגבול עכשיו, לפני שנועה תהפוך למנהלת העיזבון של הנישואים האלה ותתחיל לנהל אותה יחד עם גדי. היא הקלידה תשובה קצרה וברורה. "נועה, הכול בסדר. אני מטפלת בחשבונות של הדירה בעצמי, אין צורך בייפוי כוח. עניתי לאבא לגבי שאר הדברים והעניינים הכספיים. אל תתערבי בינינו בזה, זה לא התפקיד שלך לתווך. תשאירו לי לנהל את

זה. נדבר מחר, אוהבת." היא שלחה גם את ההודעה הזו. היא ידעה שנועה לא תאהב את התשובה הזו, שהיא תראה בה חוסר אחריות או עקשנות, אבל לתמר כבר לא היה אכפת לרצות אותה. היא אספה את הקבלות הישנות מהשולחן והכניסה אותן בחזרה לארנק. היא סגרה את התיקייה החומה של המועצה והניחה אותה מעל המחשב הנייד. החדר חזר להיות שקט. רק צליל הרוח בחוץ נשמע דרך התריסים, מתחזק מעט ככל שהלילה העמיק. תמר קמה מהכיסא, כיבתה את האור הראשי של היחידה, ונכנסה למיטה. היא משכה את השמיכה מעל כתפיה. היא לא ידעה כמה זמן ייקח לה להירדם, והיא ידעה שמחר מחכה לה יום של התמודדות עם דפנה, עם השכנים ועם המציאות הפיזית של האגף המערבי. אבל בפעם הראשונה מזה שבועות, המחשבות שלה לא נדדו לעבר, למה שהיה ולמה שאבד. הן היו ממוקדות במספר אחד, מוקף בעיגול כפול במחברת שורות כחולה, ובמנעול חלוד אחד שחיכה לה בבוקר.

## מידות ומשקופים

סרט המידה הצהוב נמתח בנקישות קטנות לאורך משקוף העץ הרקוב של חדר הרחצה באגף המערבי. תמר החזיקה את קצה המתכת צמוד לרצפה המצוירת, מתעלמת משכבת האבק והטחב שהכתימה את אצבעותיה, ומשכה את הסרט עד למשקוף העליון. מאתיים וארבעה סנטימטרים. היא עזבה את הקצה, וסרט המידה נגלל חזרה לתוך קופסת הפלסטיק השחורה בצליל הצלפה מהיר. היא פתחה את מחברת השורות הכחולה ורשמה את המספרים בעט, מקפידה ליצור טבלה מסודרת. דלת חדר רחצה, קומת קרקע. גובה, רוחב, עומק המשקוף. היא עברה לדלת הבאה, זו שהובילה אל המרפסת הפונה לוואדי. כאן המצב היה גרוע יותר. תחתית הדלת התפוררה לחלוטין ממגע של שנים עם מי גשמים שחדרו פנימה, והצירים החלודים סירבו לזוז. תמר מדדה גם אותה, רושמת את הנתונים בדייקנות של מנהלת אדמיניסטרטיבית שמכינה דוח מלאי שבועי.

דפנה שתתה קפה במטבח של הבית המרכזי כשתמר חלפה על פניה בדרך החוצה. היא הציצה ברשימות של תמר והנהנה באישור איטי. היא אמרה לה שאמנון ברקאי הוא הנגר היחיד באזור שמבין בבתים של המושבה, אבל הזהירה אותה שהוא לא איש של שיחות חולין. הוא לא אוהב שמבזבזים לו את הזמן, והוא לא סובל אנשים שמגיעים אליו עם חלומות במקום עם מידות. תמר לקחה את ההערה הזו איתה אל תוך המכונית. היא הניחה את המחברת על מושב

הנוסע, התניעה, וכיוונה את הרכב אל אזור המלאכה שבקצה הצפוני של המושבה. הדרך לשם עברה דרך רחובות צרים שהלכו ואיבדו את הקסם התיירותי שלהם. בתי האבן המטופחים התחלפו במבני תעשייה קטנים, מוסכים לטרקטורים, וסככות פח גדולות ששימשו לאחסון ציוד חקלאי.

מחסן הנגרות של אמנון ברקאי עמד בקצה שביל כורכר כבוש, מוקף בגדר רשת ישנה. תמר כיבתה את המנוע ויצאה אל אוויר הבוקר המאובק. ריח חריף וטוב של עץ אורן מנוסר ודבק נגרים עמד באוויר, חזק מספיק כדי למסך את ריח האגוזים של המוסך הסמוך. היא הלכה לכיוון דלת הפח הפתוחה למחצה, מפלסת את דרכה בין ערימות של פלטות עץ המכוסות ביריעות פלסטיק כחולות. מתוך המבנה בקע רעש מחריש אוזניים של מסור שולחן חשמלי שניסר עץ מלא. תמר נעמדה בפתח, מחכה שהרעש ייפסק, ובוחנת את המקום. המחסן היה עצום, מואר באור פלורסנט לבן שהשתקף בחלקיקי הנסורת שריחפו באוויר. קירות המבנה היו מכוסים במדפים עמוסים בכליכות מתכת כבדות, קופסאות ברגים, וכלים ידניים שתמר לא ידעה את שמם.

אמנון עמד ליד שולחן העבודה המרכזי, דוחף פלטת עץ ארוכה אל תוך להב המסור. הוא לבש מכנסי עבודה דהויים מלאים בכיסים צדדיים וחולצת טריקו פשוטה. הוא היה מרוכז לחלוטין בפעולה, עיניו מוגנות במשקפי מגן מפלסטיק שרוט, וידיה יציבות ובטוחות. תמר המתינה בשקט. במרפאה בגבעתיים, היא הייתה רגילה שאנשים עוצרים הכול כשהיא נכנסת לחדר, ממתנים להוראות שלה או לפתרונות שלה. כאן, היא הייתה אורחת בעולם שפעל לפי חוקים פיזיים של חומר ומכונות, עולם שבו אין משמעות למי שמדבר חזק יותר אלא למי שמחזיק את העץ נכון. היא העריכה את העובדה שהוא לא עצר את העבודה לכבודה. היא חיכתה עד שהפלטה נחצתה לשניים, והמסור השתק ביבבה יורדת.

אמנון הסיר את משקפי המגן והרים את מבטו. הוא ניגב את ידיו במטלית בד ישנה שהייתה תלויה לו על החגורה. פניו היו חרושות קמטים של אדם שעובד רוב חייו בחוץ או בחדרים מלאי אבק, ומבטו היה ישיר מאוד. הוא לא שאל אותה מי היא או מה היא מחפשת. הוא פשוט חיכה שהיא תדבר. תמר צעדה פנימה, מרגישה את שכבת הנסורת הרכה נדחסת תחת סוליות נעלי הספורט שלה. היא פתחה את המחברת הכחולה והניחה אותה על שולחן העבודה, בדיוק במקום שבו לא הייתה שכבת אבק. היא אמרה לו שדפנה שלחה אותה, ושהיא צריכה הצעת מחיר להחלפת דלתות באגף המערבי של בית האבן.

אמנון רכן קדימה והביט בטבלה שתמר שרטטה. הוא קרא את המספרים בשקט, מעביר אצבע עבה ומחוספסת מתחת לכל שורה. תמר עקבה אחרי המבט שלו, בטוחה שהיא עשתה עבודה יסודית. היא מדדה הכול פעמיים, רשמה את המידות במילימטרים, וציינה איזה צד נפתח לאן. אמנון יישר את גבו והסתכל עליה. הוא אמר לה שהמידות של הדלתות עצמן לא מעניינות אותו בשלב הזה. הוא שאל אותה מה מצב המשקופים העיוורים בתוך קירות האבן, האם יש רטיבות פנימית שעולה מהרצפה, והאם הקירות שקעו מאז שהאגף נסגר. תמר עמדה מולו, מרגישה איך הביטחון המסודר שלה מתפורר. היא לא ידעה את התשובות לאף אחת מהשאלות האלה. היא אפילו לא הייתה לגמרי בטוחה מה זה משקוף עיוור.

האינסטינקט הישן שלה, זה שניהל אותה במשך עשרות שנים מול רופאים, מול נועה, ומול גדי, כמעט וגרם לה להתנצל. היא כמעט אמרה לו שהיא מצטערת, שהיא לא מבינה בזה, שהיא תלך לבדוק ותחזור כשתדע יותר. היא הרגישה את המילים עומדות לה על קצה הלשון, מוכנות להקטין את עצמה כדי לא להפריע לאיש המקצוע. אבל אז היא נזכרה בתקציב שכתבה אתמול בלילה, ובסכום שהקיפה בעיגול כפול. זה הפרויקט שלה, והכסף שישולם כאן יהיה

הכסף שלה. היא סגרה את המחברת לאט. היא הסתכלה לאמנון בעיניים ושאלה אותו בקול יציב מה בדיוק היא צריכה למדוד בקיר כדי שהוא יוכל לתת לה תשובה, או שעדיף שהוא פשוט יבוא לראות את המקום בעצמו.

אמנון שתק לרגע. הוא בחן אותה במבט שקט, בודק אם היא מתגוננת או באמת רוצה ללמוד. הוא סימן לה בראשו ללכת אחריו אל החלק האחורי של המחסן. הם עברו בין ערימות של דלתות ישנות שנשענו על הקירות, חלקן צבועות בצבע שמן מתקלף, אחרות מעץ חשוף הממתין לטיפול. אמנון עצר ליד ערימה של קורות עץ כבדות. הוא הסביר לה בקול יבש וענייני שבבתיים הישנים של המושבה, האבן סופגת מים בחורף ומשחררת אותם בקיץ. הקירות זזים, נושמים, ומשנים את המבנה הפנימי שלהם לאורך השנים. אם מתקנים דלת חדשה על תשתית רקובה, היא תתעקם ותפסיק להיסגר תוך חצי שנה. הוא הראה לה את ההבדל בין עץ אורן פשוט לעץ אלון גושני, והסביר לה שהמחיר משתנה בהתאם, אבל גם העמידות.

תמר הקשיבה בריכוז מוחלט. היא הבינה שהיא נמצאת בשיעור מבוא למציאות החדשה שלה. במרפאה, כשמשוהו התקלקל, היא הייתה מרימה טלפון לאיש תחזוקה, חותמת על חשבונות, והבעיה הייתה נעלמת. כאן, היא הייתה צריכה להבין את שורש הבעיה, את החומר, את ההשלכות לטווח ארוך. היא שאלה אותו על עלויות משוערות של פירוק המשקופים הישנים ובניית חדשים. היא לא ניסתה להישמע מבינה גדולה, אבל היא גם לא פחדה לשאול שאלות טכניות. אמנון ענה לה בסבלנות מפתיעה, מסביר את שלבי העבודה. הוא אמר לה שפירוק באגף ישן דורש זהירות כדי לא למוטט חלקי טיח היסטוריים, ושהעבודה איטית יותר משיפוץ בדירה רגילה.

המספרים שאמנון זרק לאוויר היו גבוהים יותר ממה שתמר העריכה בטבלה שלה אתמול בלילה. הרבה יותר גבוהים. היא הרגישה כיווץ קטן בבטן, תזכורת לכך שהסיכון שהיא לוקחת הוא

ממשי ומוחשי. כל דלת באגף המערבי תעלה לה כמו חופשה משפחתית שפעם הייתה מארגנת. אבל במקום להיבהל ולסגת, היא מצאה את עצמה מחשבת מסלול מחדש בתוך הראש. היא הבינה שהקוסמטיקה לא תספיק כאן. אם היא רוצה שהמקום יארח אנשים, היא חייבת תשתית חזקה. היא רשמה במחברת את סוגי העץ שאמנן ציין, את ההבדלים בעלויות, ואת הזמן המשווער שלוקח להזמין חומרים מיוחדים לבתים לשימור. היא כתבה במהירות, מתרגמת את המידע המקצועי לנתונים שאיתם תוכל לעבוד.

אמנן חזר אל שולחן העבודה המרכזי והרים שוב את משקפי המגן שלו. הוא אמר לה שהוא לא נותן הצעות מחיר על סמך רשימות במחברת. הוא הודיע לה שהוא יגיע מחר בשעה שש בבוקר לאגף המערבי, יפרק חתיכה מאחד המשקופים כדי לראות מה קורה בתוך הקיר, ורק אז יגיד לה כמה זה יעלה. הוא לא שאל אם השעה נוחה לה, והוא לא ביקש מקדמה על הביקור. הוא פשוט קבע עובדה. תמר הנהנה. היא סגרה את המחברת, הכניסה אותה לתיק, ואמרה לו שהיא תדאג שהדלת תהיה פתוחה ושהקפה יהיה מוכן. הוא רק הנהן חזרה, והפעיל את מסור השולחן. הרעש חזר למלא את החלל, חותך את השיחה באבחה אחת.

תמר יצאה ממחסן הנגרות אל השמש של שעות הבוקר המאוחרות. האוויר בחוץ הרגיש פתאום דליל וחסר משקל לעומת הדחיסות של העץ והאבק בפנים. היא הלכה אל המכונית שלה, מרגישה משהו מוזר מתחת לסוליות הנעליים. היא עצרה והביטה למטה. שכבה עבה של נסורת בהירה נדבקה לחריצים של נעלי הספורט הכהות שלה. בחיים הקודמים שלה, בדירה בגבעתיים, היא הייתה עוצרת מיד. היא הייתה מנקה את הנעליים על שפת המדרכה, דופקת אותן זו בזו כדי לוודא שאף פירור לכלוך לא ייכנס לרכב, ואחר כך שוטפת את השטיחונים. הניקיון היה הדרך שלה לשלוט בסביבה, לוודא שהכול נשאר במקום, שהכול נראה תקין כלפי חוץ.

היא עמדה שם ליד דלת הנהג והסתכלה על הנסורת. היא נזכרה בטופס הרישוי מהמועצה, בתקציב שחישבה בלילה, ובהודעה ששלחה לגדי. היא נזכרה בדרך שבה אמנן דיבר אליה, לא כאל אישה מבולבלת שצריכה עזרה, אלא כאל מישהי שמנהלת אתר בנייה. הנסורת הזו לא הייתה לכלוך שצריך להעלים. היא הייתה הוכחה פיזית לכך שהיא יצאה מהעולם התיאורטי של הרשימות והטפסים, ונכנסה לעולם המעשי של החומר. היא פתחה את דלת המכונית, התיישבה במושב הנהג, והכניסה את רגליה פנימה מבלי לנקות אותן. היא הניחה את הנעליים המאובקות ישירות על השטיחון השחור, מתניעה את הרכב ומשלבת הילוך.

הנסיעה חזרה למרכז המושבה עברה עליה בשקט מוחלט. היא לא הדליקה את הרדיו, ולא בדקה את הטלפון כדי לראות אם גדי או נועה ענו להודעות שלה מאתמול. היא הייתה מרוכזת בפרויקט. היא הבינה עכשיו שהאגף המערבי ידרוש ממנה יותר משחשבה. זה לא יהיה רק עניין של צבע טרי, ריהוט פשוט ופרסום באינטרנט. זה יהיה שיפוץ עמוק, התמודדות עם תשתיות רקובות, וקבלת החלטות שישפיעו על התקציב שלה באופן דרמטי. היא תצטרך ללמוד לנהל משא ומתן עם קבלנים, להבין בשרברבות, בחשמל, ובחוקי רישוי. היא תצטרך להיות זו שאומרת את המילה האחרונה, בלי שיהיה לה את מי להאשים אם הדברים ישתבשו. המחשבה הזו הייתה מפחידה, אבל היא גם הזרימה בה אנרגיה שלא הרגישה שנים.

כשהגיעה לבית האבן, היא חנתה בחניה הקטנה שליד שער הברזל. היא יצאה מהרכב וצעדה על שביל הכורכר לכיוון יחידת האירוח שלה. דפנה עבדה כגינה, גוזמת ענפים יבשים משיח ורדים ישן. היא הרימה את ראשה כשתמר חלפה על פניה, ושאלה איך היה אצל אמנן. תמר עצרה, מחזיקה את התיק שלה קרוב לגוף. היא אמרה לדפנה שאמנן מגיע מחר בשש בבוקר לפרק חלק מהמשקופים כדי לבדוק את הקירות, ושהמחיר יהיה גבוה יותר ממה שתכננו. היא

אמרה את זה בטון עובדתי, שקט, בלי לחפש ניחומים או אישורים. דפנה חייכה חיוך קטן, הנהנה, וחזרה לעבודתה בלי להוסיף מילה. היא הבינה שתמר כבר לא צריכה שיחזיקו לה את היד.

תמר נכנסה ליחידת האירוח וסגרה את הדלת. החדר היה קריר ומסודר, בדיוק כפי שעזבה אותו. המחברת הכחולה עדיין נחה בתוך התיק שלה, מלאה בנתונים חדשים שצריך לעבד. היא ניגשה אל שולחן העץ הקטן, הוציאה את המחברת והניחה אותה ליד התיקיה החומה מהמועצה. היא לא מיהרה לפתוח אותה. היא עמדה שם רגע, נושמת את השקט של החדר. אחר כך היא הסתכלה למטה, אל הרצפה המצוירת. סביב נעלי הספורט שלה הצטברה הילה קטנה של נסורת בהירה, סימן ברור לדרך שעשתה הבוקר. היא חלצה את הנעליים בזהירות, משאירה אותן בדיוק במקומן, יחד עם האבק שעליהן. היא לא תטאטא את הרצפה עכשיו. היא תשאיר את הנסורת שם עד הערב, כתזכורת פיזית לכך שהיא התחילה לבנות משהו אמיתי.

## לא לקשט, לשתף

ביום שישי בבוקר תמר טאטאה את הנסורת מהרצפה המצוירת של יחידת האירוח. היא אספה את הפירורים הבהירים אל תוך יעה פלסטיק קטן והשליכה אותם לפח, פעולה פשוטה ויומיומית שהרגישה עכשיו כמו סגירת מעגל קטן. הנסורת עשתה את שלה, היא הזכירה לה אתמול בלילה שהיא מתחילה לבנות משהו ממשי, אבל הבוקר היא הייתה צריכה רצפה נקייה כדי לחשוב. יום שישי תמיד היה יום של חמ"ל בדירה בגבעתיים. שעות של בישולים, רשימות קניות ארוכות שגדי היה לוקח לסופרמרקט הגדול באזור התעשייה, חלוקת משימות לילדים, וריח של חומרי ניקוי מעורבב בריח של בצל מטוגן. הבוקר, השקט ביחידת האירוח היה כמעט מוחלט, מופרע רק על ידי ציוץ ציפורים ורשרוש העלים ברוח הצפונית. היא שתתה את הקפה השחור שלה בכוס הזכוכית הקטנה, שטפה אותה בכיור, ויצאה החוצה אל החצר הקרירה.

דפנה עמדה ליד שער הברזל, לבושה במעיל פליז דק, ומיינה פקעות של פרחי חורף בתוך ארגז עץ. כשתמר התקרבה, דפנה הרימה את ראשה ומסרה לה פתק נייר קטן מקופל לשניים וכמה שטרות. היא הסבירה שיש שוק איכרים מקומי בצומת המרכזי, במרחק של רבע שעה נסיעה, וביקשה שתמר תביא לה שתי כיכרות לחם מלא ממאפיה מסוימת וצרור עשבי תיבול טריים. תמר לקחה את הפתק והכניסה אותו לכיס המעיל שלה. המשימה הייתה פשוטה,

כמעט חסרת חשיבות לעומת המספרים והתוכניות של האגף המערבי שהעסיקו את ראשה מאז הפגישה עם אמנון, אבל היא שמחה על התירוץ לצאת מהמושבה. היא נכנסה למכונית, הניעה, והתחילה לנווט את דרכה במורד הכביש המפותל, משאירה את בתי האבן מאחוריה.

הנסיעה לצומת הייתה שונה מהנסיעות שהכירה במרכז. לא היו פקקים, לא היו רמזורים בכל מאה מטר, ורדיו המכונית נשאר כבוי. תמר הביטה בנוף שחלף מבעד לחלון, שדות מעובדים, מטעי זיתים מסודרים בשורות ישרות, ורכסי הרים אפורים שנגעו בעננים נמוכים. היא חשבה על התקציב שחישבה, על העלויות של המשקופים העיוורים שאמנון עמד לפרק, ועל ההודעה ששלחה לגדי לגבי החשבון המשותף. היא עדיין לא קיבלה ממנו תשובה, והשתיקה שלו הייתה צפויה אך מעיקה. היא ידעה שהוא מנסה להרוויח זמן, למצוא דרך להשאיר את השליטה הכלכלית בידיו בלי להיכנס לעימות ישיר. אבל תמר כבר לא הייתה מוכנה לשחק את המשחק הזה. היא הייתה צריכה את הכסף כדי לשלם לקבלנים, והיא הייתה מוכנה לדרוש אותו.

שוק התוצרת המקומי לא נראה כמו שוקי האיכרים המעוצבים שתמר הכירה מתל אביב, אלה עם דוכני העץ הלבנים והמחירים המופקעים. זה היה מתחם פתוח ורחב על מגרש כורכר מהודק ליד תחנת דלק ישנה. עמדו שם טנדרים מאובקים שארגזי הפלסטיק שלהם נפרקו ישירות על שולחנות מתכת מתקפלים. האוויר היה קר ודחוס בריחות של אדמה לחה, שמרים, עשן מעץ שרוף וירקות טריים. אנשים הסתובבו בין הדוכנים, רובם מקומיים שלבשו בגדי עבודה פשוטים או מעילי חורף דהויים. הם לא באו כדי לצלם אווירה, הם באו לקנות אספקה לשבת. תמר מצאה חניה בקצה המגרש, נעלה את המכונית, והתחילה ללכת בין השולחנות, מחזיקה את הפתק של דפנה ביד.

היא מצאה את דוכן הלחם בקלות. אישה מבוגרת עם סינר מקומח מכרה שם כיכרות כבדות וכהות שסודרו בתוך סלסלות קש גדולות. תמר קנתה שתי כיכרות, שילמה במזומן, והכניסה אותן לשקית הבד שהביאה איתה. הלחם היה עדיין חמים, והריח שלו עורר בה רעב פתאומי. היא המשיכה ללכת לאורך השורה, מחפשת את עשבי התיבול. רוב הדוכנים מכרו ירקות בסיסיים בשקים גדולים, תפוחי אדמה, בצל, גזרים עם רגבי אדמה שעדיין נדבקו אליהם. תמר התבוננה בדינמיקה בין המוכרים לקונים. היו שם שיחות קצרות, הנהוני ראש, החלפת כספים מהירה בלי יותר מדי מילים. לא היה כאן הניסיון לשווק חוויה, אלא רק מסחר ישיר והוגן בחומרים בסיסיים. בקצה השורה השנייה היא ראתה דוכן שונה מעט. הוא היה מסודר יותר, עם בקבוקי זכוכית כהים שעמדו בשורה ישרה, צנצנות זיתים, וערמות ירקות וגדולות של עשבי תיבול קשורים בחוטי שמשון. מאחורי הדוכן עמד גבר בשנות החמישים לחייו, לבוש בחולצת פלנל משובצת ומעיל עבודה כהה. פניו היו חרושות קמטים של שמש, וידיו היו גדולות ומיובלות. הוא שוחח עם לקוח בערבית מהירה, שוקל עבורו שקית של זיתים שחורים. תמר נעמדה בצד, ממתינה בסבלנות שהשיחה תסתיים. היא לא נדחפה ולא ניסתה למשוך את תשומת ליבו, פשוט עמדה והתבוננה בבקבוקי השמן הכבדים. כשהלקוח הלך, הגבר הפנה את מבטו אליה, בוחן אותה במבט שקט ומעשי.

"בוקר טוב," תמר אמרה וניגשה לשולחן. "דפנה קידר שלחה אותי. היא ביקשה צרור של זעתר טרי וצרור מרווה." הגבר הנהן. "בוקר טוב. אני סלים," הוא אמר בעברית רהוטה ונקייה, עם חיתוך דיבור גלילי ברור. הוא שלח יד אל הערמה הירוקה, בחר שני צרורות עבים במיוחד, והניח אותם על המשקל הקטן. הריח החרیف והרענן של הזעתר מילא את האוויר ביניהם. "את מתארכת אצל דפנה?" הוא שאל תוך כדי שקילה.

"מתארחת, וגם שוכרת," תמר ענתה, מפתיעה את עצמה בדיוק של ההגדרה. "אנחנו הולכות לפתוח מחדש את האגף המערבי בבית שלה. לשפץ אותו ולהפוך אותו לאכסניה."

סלים הרים את עיניו מהמשקל והסתכל עליה שוב, הפעם במבט מעמיק יותר. הוא לקח שקית נייר חומה והכניס לתוכה את עשבי התיבול. "האגף המערבי סגור כבר חמש עשרה שנה," הוא אמר בקול שקט. "זה פרויקט רציני. הקירות שם צריכים הרבה עבודה." "אני יודעת," תמר אמרה. "אמנון ברקאי היה שם אתמול כדי לבדוק את המשקופים. זה ייקח זמן, וזה יעלה לא מעט, אבל אנחנו מתחילות."

סלים חיך חיוך קטן, כמעט בלתי מורגש, והניח את השקית על השולחן. הוא לא מיהר לבקש תשלום. במקום זאת, הוא לקח כוסית פלסטיק קטנה, פתח את אחד מבקבוקי הזכוכית הכהים, ומזג לתוכה מעט שמן זית. הנוזל היה סמיך, בצבע ירוק-זהוב עמוק. הוא חתך חתיכה קטנה מכיכר לחם שעמדה בצד, טבל אותה בשמן, והניח את הכוסית על השולחן מול תמר.

"טעמי," הוא אמר. "זה מהמסיק האחרון. חלקה קטנה שיש לי על הצלע של ההר, לא רחוק מהמושבה."

תמר לקחה את חתיכת הלחם הספוגה בשמן והכניסה לפה. הטעם היה חזק, פירותי בהתחלה ואז השאיר עוקץ חריף וברור בגרון. זה לא דמה בשום צורה לשמן הזית התעשייתי והחיוור שהייתה קונה בסופרמרקט בגבעתיים. זה היה טעם של אדמה, של עץ, של עבודה פיזית. היא בלעה לאט, מרגישה את החריפות הנעימה מתפשטת. "זה מצוין," היא אמרה בכנות. "זה באמת מצוין."

"זה שמן אמיתי," סלים אמר וסגר את הבקבוק. "הבעיה היא שהרבה אנשים שמגיעים לפה מהמרכז לא אוהבים טעם אמיתי. הם באים לגליל כי הם רוצים לראות ירוק בעיניים, אבל הם מתלוננים שיש בוץ בשבילים. הם רוצים שקט של כפר, אבל כועסים

כשהתרנגולות מעירות אותם בחמש בבוקר. הם חושבים שהצפון הוא תפאורה של סרט, מקום שנועד רק כדי שהם יוכלו לנוח מהחיים האמיתיים שלהם."

תמר הקשיבה בשקט. המילים שלו פגעו במקום מדויק בתוכה. היא נזכרה בערב הראשון שלה במושבה, כשהשקט הפחיד אותה, כשהרגישה שהיא נמצאת במקום שלא שייך לה. היא נזכרה איך רצתה לברוח מהרעש של הבית שלה, אבל הביאה איתה את כל המועקות והחשבונות. היא הסתכלה על סלים וראתה אדם שחי את המקום הזה, שמתפרנס מהאדמה שלו, שלא מוכן להיות ניצב בהצגה של תיירים.

"אני לא רוצה שהאכסניה תהיה תפאורה," תמר אמרה לאט, מגבשת את המחשבה תוך כדי דיבור. "אני לא רוצה להביא לשם סבונים קטנים ממפעל בסין או שמן זית זול בבקבוקי פלסטיק. אם אנשים יבואו לישון בבית אבן בן מאה שנה, הם יצטרכו לאכול את הלחם של המקום ולהרגיש את הטעם של השמן הזה. אני אצטרך אספקה קבועה כשהמקום ייפתח. לא כמויות של מלון, אבל אספקה שוטפת."

סלים נשען על השולחן, משלב את ידיו הגדולות. הוא שמע הרבה הבטחות של יזמים ותיירנים לאורך השנים, רובם חיפשו בסוף את הדרך הזולה ביותר למקסם רווחים. אבל משהו בטון הענייני של תמר, בעובדה שהיא לא ניסתה להתחנף אליו או להשתמש במילים גבוהות, גרם לו להתייחס אליה ברצינות. הוא נקב במחיר לבקבוק שמן של ליטר, ובמחיר לצרורות של עשבי תיבול טריים ומיובשים. תמר עשתה את החישוב בראש. המחיר היה גבוה משמעותית ממה שהייתה משלמת ברשתות השיווק הגדולות. בתקציב ההדוק שבנתה אתמול בלילה, כל שקל היה חשוב. האינסטינקט הישן שלה היה לחפש את הפתרון הזול והיעיל ביותר, לחסוך איפה שאפשר כדי להשאיר מרווח ביטחון.

אבל אז היא חשבה על אמנון הנגר שמפרק משקופים רקובים כדי לבנות יסודות חזקים, ועל ליאת במועצה שהסבירה לה שאי אפשר לעגל פינות ברישוי. היא הבינה שהאכסניה שלה לא יכולה להיות מקום של חיקויים. אם היא בונה לעצמה חיים חדשים, הם חייבים להיות מבוססים על חומרים אמיתיים, גם אם זה דורש מאמץ ועלות גבוהה יותר. היא לא בונה מקום מפלט מנותק, היא בונה מקום שמחובר לסביבה שלו. היא הסתכלה על סלים ושאלה אם יוכל לתת לה הנחה קטנה של עשרה אחוזים על הזמנה חודשית קבועה מראש, שתשולם במזומן ביום האספקה. היא לא ביקשה טובה, היא ניהלה משא ומתן עסקי מכבד.

סלים חשב לרגע, הנהן לאט, והסכים. "אנחנו נעשה ניסיון," הוא אמר. "כשתפתחי את האגף, תבואי לפה ונסדר את ההזמנה הראשונה. בינתיים, תקחי את הלחם ואת העשבים של דפנה." הוא נקב בסכום עבור הקנייה הנוכחית. תמר הוציאה את השטרות שדפנה נתנה לה ושלמה. לפני שהחזירה את הארנק לתיק, היא הצביעה על אחד מבקבוקי השמן הכהים שעמדו על השולחן. "אני אקח גם בקבוק אחד כזה לעצמי," היא אמרה, והוציאה שטר נוסף מהכסף הפרטי שלה. סלים עטף את הבקבוק בנייר עיתון עבה, הניח אותו בשקית נפרדת ומסר לה אותה.

הדרך חזרה למושב הרגישה קצרה יותר. המכונית התמלאה בריח החזק של הזעתר המעורבב בריח הלחם הטרי. תמר נהגה בשקט, מרגישה תחושה של יציבות מתפשטת בחזה. היא לא פתרה את הבעיות מול גדי, והיא עדיין לא ידעה איך תממן את כל השיפוץ שאמנון תכנן לה, אבל היא התחילה להבין איזה סוג של מקום היא רוצה לנהל, ואיזה סוג של אישה היא צריכה להיות כדי לנהל אותו. היא לא יכולה להמשיך להגן על כולם, לסנן עבורם את המציאות, להגיש להם גרסה מרוככת ונוחה של החיים. אם אורחים יגיעו לאכסניה שלה, הם יקבלו את המקום בדיוק כפי שהוא, עם האבן

הקרה, עם הרוח הצפונית, ועם השמן החריף.

כשהגיעה לבית האבן, היא החנתה את המכונית ולקחה את השקיות פנימה. דפנה לא הייתה בחצר, אז תמר נכנסה למטבח המשותף הקטן של יחידות האירוח והניחה את הלחם ועשבי התיבול על השיש, יחד עם העודף המדויק. את בקבוק השמן לקחה איתה ליחידה שלה. היא הניחה אותו במרכז שולחן העץ הקטן, ליד התיקיה החומה מהמועצה והמחברת הכחולה. היא חלצה את נעלי הספורט שלה, הפעם מנקה אותן היטב מבוץ הכורכר של השוק, והתיישבה על הכיסא.

היא פתחה את המחברת הכחולה. העמודים הראשונים היו מלאים ברשימות הישנות מגבעתיים, תזכורות לרופאים, מספרי טלפון של טכנאים, רשימות ציוד של יואב. בעמודים שאחריהם כבר הופיעו מידות של משקופים, תקציבים, ושמות של טפסים מהמועצה. היא העבירה דף לעמוד נקי וחדש. היא לקחה את העט השחור שלה, ובראש העמוד כתבה באותיות ברורות וגדולות: "לא לקשט, לשתף". מתחת לכותרת הזו, בשורה נפרדת, היא כתבה את השם "סלים ח'ורי" - שמן זית, עשבי תיבול, תוצרת מקומית".

היא הביטה במילים הכתובות. הן לא היו רק תזכורת לספק פוטנציאלי. הן היו עיקרון מנחה. במשך שנים היא קישטה את המציאות עבור המשפחה שלה. היא החליקה פינות, הסתירה קשיים כלכליים, בלעה כעסים כדי לשמור על תמונה של בית מתפקד ושלו. היא יצרה תפאורה מושלמת של משפחה, עד שגדי קם יום אחד ופירק אותה, משאיר אותה להתמודד עם השברים. היא לא תעשה את זה יותר. לא בחיים האישיים שלה, ולא באכסניה שהיא מקימה. היא סגרה את המחברת והעבירה יד על הכריכה הכחולה. היא קמה מהכיסא, ניגשה למטבחון של היחידה, ושטפה את ידיה במים הקרים. בחוץ, ענני החורף התחילו להתפזר, מאפשרים לקרני שמש בהירות לשטוף את החצר ואת קירות האבן הישנים. תמר ניגבה את הידיים

במגבת, מוכנה להמשך היום.

## סיר ישן ומכסה עקום

הפקק התחיל הרבה לפני מחלף קסם. שורות ארוכות של מכוניות עמדו צפופות על כביש שש, פנסי הבלימה האדומים שלהן נמתחים קדימה כמו שרשרת זוהרת ומאיימת. תמר ישבה בתוך המכונית, ידיה מונחות בקלילות על ההגה, והביטה בנוף המשתנה. הירוק הפתוח והפראי של הגליל התחלף בהדרגה בקירות בטון, במנופים גבוהים שחתכו את קו הרקיע, ובשלטי חוצות ענקיים שניסו למכור חיים טובים יותר. היא לא נסעה דרומה מאז אותו יום ראשון שבו ארזה תיק קטן והשאירה מאחוריה את הדירה בגבעתיים. עכשיו, כמעט חודש לאחר מכן, היא עשתה את הדרך חזרה לא מתוך געגוע, אלא מתוך צורך מעשי וקר. היא הייתה זקוקה למסמכים, לבגדי חורף כבדים יותר שלא העזה לארוז בפעם הקודמת, ולכמה חפצים שיאפשרו לה להפסיק להתנהל כמו אורחת זמנית בבית האבן של דפנה.

התנועה הזדחלה לאיטה. הרדיו פעל בעוצמה נמוכה, משדר מבזק חדשות שחזר על עצמו כל חצי שעה, אבל תמר בקושי הקשיבה. המחשבות שלה היו ממוקדות ברשימה שהכינה במחברת הכחולה. היא תכננה את הביקור הזה כמו מבצע צבאי קטן. להיכנס, למיין, לארוז, ולצאת לפני שעות העומס של אחר הצהריים. היא לא רצתה לפגוש שכנים בחדר המדרגות, היא לא רצתה לענות לשאלות של בעל המכולת ממול, ובעיקר היא לא רצתה לשהות בדירה הריקה

דקה אחת יותר מהנדרש. ככל שהתקרבה לגוש דן, כך הרגישה את האוויר הופך דחוס יותר, כאילו הלחות של המישור מסרבת להרפות גם ביום חורפי ובהיר.

כשהגיעה לבסוף לרחוב שלה בגבעתיים, השעה הייתה קרובה לאחת עשרה בבוקר. המדרכות היו עמוסות במכוניות שחנו חצי על הכביש וחצי על האבן המשתלבת. היא נאלצה להקיף את הבלוק פעמיים עד שמצאה חניה פנויה במרחק של שני רחובות מהבניין. היא כיבתה את המנוע, לקחה את התיק הגדול והריק שהביאה איתה, ויצאה אל הרחוב. הרעש העירוני היכה בה מיד. אוטובוס שעצר בתחנה פלט ענן עשן סמיך, פועלי בניין צעקו משהו מפיוגום סמוך, וצפצופים קצרים וחסרי סבלנות נשמעו מכל עבר. זה היה הפסקול של חייה במשך קרוב לשלושים שנה, פסקול שעד לפני חודש לא שמה לב אליו כלל, ועכשיו נשמע לה צורם ופולשני.

היא נכנסה לחדר המדרגות המוכר. האור הפלורסנטי המהבהב בקומה השנייה עדיין לא תוקן. היא עלתה במדרגות, מרגישה את כובד התיק הריק על כתפה. כשהגיעה לדלת העץ החומה של הדירה, היא עצרה לרגע. השקט מאחורי הדלת היה מוחשי. היא הכניסה את המפתח למנעול, סובבה אותו פעמיים, ודחפה את הדלת. גל של אוויר עומד קידם את פניה. זה לא היה ריח רע, אלא ריח של מקום סגור, תערוכת של מרכז כביסה ישן, אבק דק, וקירות שלא נשמו כבר שבועות. היא הניחה את התיק על הרצפה וניגשה מיד לחלון הגדול בסלון, מושכת את התריסים כלפי מעלה ופותחת את הזכוכית כדי לתת לרוח להיכנס.

האור ששטף את הסלון חשף את המציאות שהשאירה מאחור. הדירה הייתה מסודרת בדיוק כפי שעזבה אותה, אבל משהו בה היה שונה. תמר עמדה במרכז החדר והביטה סביב. העין שלה, שהתרגלה לזהות פרטים קטנים, קלטה מיד את השינויים. היא ניגשה למזנון העץ הארוך. ערימת המגזינים של גדי, שתמיד הייתה מונחת בקצה

הימני, נעלמה. היא המשיכה למטבח. הריבוע הריק על השיש, היכן שעמדה מכונת האספרסו הגדולה והיקרה שגדי קנה לעצמו ביום ההולדת החמישים שלו, בלט לעין. שכבת אבק דקה הקיפה את המקום שבו עמדה המכונה, מסמנת את גבולות ההיעדרות.

תמר עברה לחדר השינה. דלת ארון הבגדים הייתה פתוחה למחצה. היא פתחה אותה עד הסוף והביטה פנימה. החצי של גדי היה מדולל. הוא לקח את החליפות האפורות, את חולצות הכפתורים המגוהצות, את נעלי העור הטובות שלו ואת מעיל הרוח הכחול. הוא השאיר מאחור את חולצות הטריקו הישנות, את העניבות שהיא קנתה לו לאורך השנים, ואת סוודר הצמר העבה ששנא ללבוש. הוא ארז בדיוק את מה שהיה צריך כדי להמשיך את חייו המקצועיים והייצוגיים, והשאיר את כל השאר מאחור, כאילו היו פריטים בתצוגה של חיים שכבר אינם רלוונטיים עבורו.

היא סגרה את דלת הארון והתיישבה על קצה המיטה הזוגית. היא לא בכתה. לא הייתה בה עצבות עמוקה על מכונת הקפה או על החליפות החסרות. הייתה בה בעיקר תחושה של צלילות קרה. גדי נכנס לדירה בזמן שהיא לא הייתה, בחר בקפידה את מה ששירת אותו, ויצא בלי להשאיר פתק, בלי להודיע, בלי לשאול. הוא התנהל בתוך המרחב המשותף שלהם כאילו היה מחסן לוגיסטי שעומד לרשותו. ההבנה הזו חידדה אצלה את הסיבה שבגללה הגיעה. היא קמה מהמיטה, פתחה את החצי שלה בארון, והתחילה להוציא בגדים. היא בחרה סוודרים עבים, מכנסי עבודה נוחים, מעיל גשם שחור, וזוג מגפיים ישנים וחזקים. היא לא ארזה בגדים ייצוגיים. היא ארזה בגדים לאישה שהולכת לפרק משקופים רקובים ולעמוד מול רוח צפונית.

הטלפון שלה רטט בתוך הכיס. היא הוציאה אותו וראתה את השם של נועה על המסך. היא שקלה לא לענות, להמשיך בשלה, אבל ידעה שנועה תתקשר שוב ושוב עד שתענה, ואולי אפילו תשלח את

אמיר לבדוק מה קורה. היא החליקה את האצבע על המסך והצמידה את המכשיר לאוזן.

"איפה את?" הקול של נועה היה חד ומהיר, ללא הקדמות.  
 "אני בדירה בגבעתיים," תמר ענתה בשקט, מכניסה סוודר נוסף לתוך התיק.

שתיקה קצרה נשמעה מעבר לקו. "מה זאת אומרת בדירה? למה לא אמרת שאת באה? הייתי לוקחת חצי יום חופש ובאה לעזור לך. את לא צריכה להיות שם לבד."

"אני לא צריכה עזרה, נועה. באתי לקחת כמה דברים של חורף ומסמכים, ואני חוזרת צפונה עוד מעט."

"ראית שהוא היה שם?" נועה שאלה, והטון שלה השתנה, הפך כועס ודרוך. "הוא לקח את מכונת הקפה. הוא לקח את הטלוויזיה הקטנה מחדר העבודה. אמיר אמר שאנחנו חייבים להחליף את הצילינדר בדלת. הוא לא יכול פשוט להיכנס ולקחת דברים מהבית ככה."

תמר הפסיקה את פעולת האריזיה והביטה דרך החלון אל הבניין ממול. "הוא יכול, נועה. הדירה הזו רשומה גם על שמו. אלה החפצים שלו."

"אבל זה הבית שלך!" נועה הרימה את קולה. "את לא יכולה

לתת לו לרוקן את הבית בזמן שאת מסתרת באיזה חור בצפון."  
 תמר נשמה עמוק. היא שמעה את הדאגה של נועה, אבל היא שמעה גם את הצורך שלה לנהל את המשבר, למצוא אשמים, לייצר חזית משפטית וברורה. "אני לא מסתרת, נועה. ואני לא נלחמת על מכונת קפה. הבית הזה הוא כבר לא מרכז החיים שלי. הוא קירות, והוא רכוש, ואנחנו נטפל בזה בצורה מסודרת כשיגיע הזמן. אבל עכשיו, אני רק אורזת בגדים."

"את לא מבינה שאת מוותרת לו?" נועה שאלה, קולה נשבר מעט. "את פשוט נותנת לו למחוק הכול."

"אני לא מוותרת על כלום," תמר אמרה, והקול שלה היה יציב וברור. "אני פשוט בוחרת על מה להוציא את האנרגיה שלי. אני צריכה לסיים לארונו. נדבר בערב." היא ניתקה את השיחה לפני שנועה הספיקה לענות, והניחה את הטלפון על המיטה. היא ידעה שנועה תכעס, אבל היא גם ידעה שהיא לא יכולה להמשיך להרגיע את הילדים שלה על חשבון השקט הפנימי שלה.

היא יצאה מחדר השינה וניגשה למסדרון. מול חדר הרחצה עמד ארון קיר גדול, ארבע דלתות לבנות שדהו עם השנים. זה היה הארון של הבית. המקום שאליו נדחפו כל הדברים שלא היה להם מקום מוגדר, ושאיש לא רצה לזרוק. תמר פתחה את הדלת האמצעית. המדפים היו עמוסים. היא משכה החוצה קופסת פלסטיק שקופה וגדולה מהמדף התחתון והניחה אותה על הרצפה. הקופסה הייתה מלאה בפקעת סבוכה של כבלים שחורים ולבנים, מטענים ישנים, מתאמים לשקעים זרים, ואוזניות מסובכות.

היא התיישבה על הרצפה והביטה בקופסה. במשך שנים היא הייתה זו שידעה איזה מטען שייך לאיזה מכשיר. כשיואב איבד את המטען של הטלפון שלו, היא שלפה אחד מהקופסה. כשעידו חזר מהצבא עם כבל קרוע, היא מצאה לו חלופי. היא הייתה הכונן הקשיח של המשפחה, שומרת הארכיון, זו שזוכרת מה לשמור ומה לזרוק. היא הכניסה יד לתוך הקופסה ושלפה מטען ישן ורחב של טלפון שכבר לא היה קיים בשוק לפחות שמונה שנים. מתחתיו נחה קופסת מתכת קטנה של צבעי מים שיבשו מזמן, סרגל פלסטיק צהוב שבור בקצהו, ומדגש זוהר שהפקק שלו אבד.

היא הביטה בחפצים האלה, חסרי הערך וחסרי התכלית, והבינה שהם מייצגים בדיוק את מה שעשתה במשך יותר משני עשורים. היא שמרה על דברים למקרה שמישהו יצטרך אותם. היא אגרה פתרונות לבעיות שאולי יצוצו. היא מילאה את הארונות, את המגירות ואת הראש שלה בצרכים של אנשים אחרים, עד שלא נשאר מקום ריק

אחד עבודה. היא קמה, הלכה למטבח, והביאה שקית אשפה גדולה ושחורה. היא חזרה למסדרון, פתחה את השקית, ורוקנה לתוכה את כל תכולת קופסת הפלסטיק. הכבלים, המטענים, הסרגל, צבעי המים – הכול נפל פנימה ברעש עמום. היא לא מיינה, היא לא בדקה אם אולי אחד הכבלים עדיין עובד. היא פשוט זרקה הכול. התחושה של הפלסטיק הריק והנקי בידיה הייתה משחררת. היא החזירה את הקופסה הריקה לארון וסגרה את הדלת.

השלב הבא היה המסמכים. היא ניגשה לחדר העבודה הקטן, פתחה את המגירה התחתונה של שולחן הכתיבה, והוציאה את הקלסר הכחול והעבה. היו שם תעודות לידה, פוליסות ביטוח רפואי, מסמכי קרן ההשתלמות שלה, ותעודת המקצוע הישנה שלה. היא לא התעכבה לקרוא אותם, אלא הכניסה את הקלסר בשלמותו לתוך התיק. היא לקחה גם את פנקס הצ'קים שלה ואת הדרכון. היא הרגישה שהיא אוספת את הזהות שלה מתוך המגירות, מעבירה אותה ממצב של המתנה למצב של תנועה. היא לא ידעה מתי תצטרך את המסמכים האלה, אבל היא ידעה שהם צריכים להיות איתה, במקום שבו היא נמצאת באמת.

התיק כבר היה כבד ומלא, אבל תמר ידעה שיש עוד דבר אחד שהיא צריכה. היא חזרה למטבח. היא נעמדה מול ארונות הפורמייקה הבהירים והביטה בהם. היא הייתה צריכה ציוד בסיסי ליחידת האירוח שלה. כוסות, צלחות, סיר או שניים. היא פתחה את הארון העליון הכפול. שם, מסודר בערימות מופתיות, נח סט הצלחות החגיגי של המשפחה. צלחות חרסינה לבנות עם פס כסף דק ועדין בשוליהן. גדי קנה את הסט הזה לפני חמש עשרה שנה, לקראת פסח שבו אירחו את כל המשפחה המורחבת. מאז, הצלחות האלה יצאו מהארון רק בארוחות חג, בימי הולדת מיוחדים, או כשגדי הזמין קולגות מהעבודה לארוחת ערב ייצוגית.

תמר הושיטה יד והוציאה צלחת אחת. היא הייתה כבדה, חלקה,

וקרה למגע. היא זכרה את הלחץ שליווה כל ארוחה שבה הצלחות האלה הונחו על השולחן. את החשש שמהו יישבר, את הצורך שהכול ייראה מושלם, את השעות שעמדה במטבח כדי שהאוכל יתאים לאלגנטיות של הכלים. הצלחות האלה היו הסמל של המשפחה המתפקדת, המצליחה, חסרת הפגמים, שגדי אהב להציג לעולם. היא הוציאה את שאר הצלחות הגדולות, אחר כך את צלחות המרק, ולבסוף את צלחות הקינוח. היא העבירה את כל הערימות אל פינת האוכל, והניחה אותן במרכז שולחן העץ הגדול.

היא עמדה והביטה בהן. הן היו יפות, נקיות, וריקות לחלוטין. היא יכלה לקחת אותן איתה. הן היו יכולות לשמש אותה באכסניה, לתת לאורחים תחושה של יוקרה. אבל המחשבה על כך עוררה בה התנגדות פיזית. היא לא רצתה את הפס הכסוף הזה בחיים החדשים שלה. היא לא רצתה להאכיל אנשים מתוך כלים שדורשים זהירות ושמירה על פאסון. היא החליטה להשאיר אותן בדיוק שם, על השולחן. עדות שקטה לחיים שהיו ונגמרו. אם גדי יגיע לדירה שוב, הוא ימצא אותן מחכות לו.

היא חזרה למטבח ופתחה את המגירה התחתונה והעמוקה, זו שבה אוחסנו הסירים הכבדים והמחבתות. היא הזיזה הצידה סיר נירוסטה מבריק ושלפה מאחוריו סיר אלומיניום ישן ורחב. הסיר הזה היה אצלה עוד מהדירה השכורה הראשונה שלה ושל גדי. המכסה שלו קיבל מכה כשיואב הפיל אותו בטעות כשהיה בן שש, ומאז הוא מעולם לא ישב בצורה ישרה ואטומה לחלוטין. תמיד היה רווח קטן בצד, דרכו ברחו אדי הבישול. זה היה הסיר שבו הכינה מרק עוף כשהילדים היו חולים, הסיר שבו בישלה פסטה בכמויות מסחריות כשהחברים של עידו באו להתארח, הסיר שספג חריכות, שפשופים וקרצופים, ועדיין נשאר שלם ומתפקד.

תמר החזיקה את הסיר בשתי ידיה. הוא לא היה יפה, והוא בטח לא התאים לשום תמונת קטלוג של צימר בוטיק גלילי. אבל הוא היה

אמיתי. הוא ידע לעשות את העבודה שלו, והוא לא דרש שום יחס מיוחד. היא הניחה את המכסה העקום על הסיר, שמעה את צליל המתכת המוכר שלא נסגר עד הסוף, והכניסה אותו אל תוך התיק הגדול, דוחפת אותו בין הסוודרים לקלסר המסמכים.

היא סגרה את הרוכסן של התיק. הוא היה כבד, מלא במשקל של החלטות. היא העבירה מבט אחרון על המטבח. הדירה הזו לא תיעלם. היא תצטרך לחזור אליה, להתעסק במכירה שלה או בהשכרה שלה, לחתום על טפסים מול עורכי דין ולפרק את מה שנשאר. אבל הדירה הזו כבר לא הייתה המקום היחיד שהגדיר אותה. היא לא הייתה רק תמר מגבעתיים, אשתו של גדי, האימא שמחזיקה את כל הכבלים בקופסה. היא הייתה אישה שיש לה בית אבן בצפון, תוכנית עבודה, וסיר ישן שהיא בחרה לקחת איתה.

היא הרימה את התיק והעמיסה אותו על הכתף. היא כיבתה את האור במסדרון, יצאה מהדירה, ונעלה את הדלת בשתי נקישות חזקות של המפתח. היא לא הסתכלה אחורה כשירדה במדרגות. כשהגיעה למכונית, היא פתחה את תא המטען, הניחה את התיק ואת שקית האשפה השחורה בפנים, וטרקה את הדלת. היא נכנסה למושב הנהג, הניעה את הרכב, וחיכתה רגע עד שהמנוע יתייצב. הרעש של רחוב כצלסון עדיין המה סביבה, אבל הוא כבר לא חדר פנימה. היא שילבה להילוך, יצאה מהחניה, וכיוונה את ההגה צפונה.

## פלייליסט שקט

תחנת האוטובוס הקטנה בכניסה למושבה עמדה חשופה לרוח הצפונית של שעת צהריים. תמר החנתה את המכונית במפרץ העפר הסמוך והשאירה את המנוע פועל כדי לשמור על החימום. היא הביטה דרך השמשה הקדמית אל הכביש המתפתל שעלה מהוואדי. השמיים היו אפורים וגבוהים, מאיימים בגשם שלא מיהר לרדת, והאוויר בחוץ היה דחוס בקור יבש שצרב את העור. היא בדקה את השעה בטלפון הנייד. האוטובוס של יואב היה אמור להגיע לפני עשר דקות. היא לא שלחה לו הודעה לשאול איפה הוא. היא החליטה מראש שהיום היא לא מנהלת את לוח הזמנים שלו.

האוטובוס המועצתי הופיע מעבר לעיקול, מנוע הדיזל שלו נאנק תחת העלייה התלולה. הוא נעצר בחריקת בלמים ליד התחנה המקורה, והדלת הקדמית נפתחה. יואב ירד אל המדרכה. הוא לבש קפוצ'ון שחור רחב שהסתיר את רוב פלג גופו העליון, ונשא על כתפו האחת את אותו קיטבג ירוק שדחס בערב שבו עזב את הבית בגבעתיים. תמר כיבתה את המנוע, יצאה מהמכונית ועמדה מולו. הוא נראה עייף, אבל המבט שלו היה ערני וסקרן כשהוא בחן את הסביבה.

"הגעת, " היא אמרה.

"היו פקקים בצומת אלונים, " יואב אמר והעביר את הקיטבג לכתף השנייה. "נהג משאית החליט לפרוק סחורה באמצע הכביש והמשטרה

חסמה נתיב שלם. חשבתי שאני נשאר שם עד מחר."

"העיקר שאתה פה."

"כן. קר פה יותר ממה שחשבתי."

"זה קור אחר ממה שאתה מכיר," תמר אמרה ופתחה את תא המטען של הרכב. "תזרוק את התיק מאחורה. אנחנו ניסע לבית, זה מרחק של שלוש דקות נסיעה מכאן."

הם נכנסו למכונית. יואב התיישב במושב שלידה ומשך את כובע הקפוצ'ון לאחור. הוא הביט בה דרך זווית העין בזמן שהיא שילבה הילוך והשתלבה חזרה בכביש הראשי של המושבה. תמר ידעה שהוא מחפש בה סימנים. הוא רגיל לראות אותה במטבח בגבעתיים, מוקפת ברשימות, בטלפונים, בסידורים של אחרים. עכשיו היא נהגה בכביש צר בין בתי אבן ישנים, לבושה בסוודר עבה ונעלי ספורט שכבר הספיקו לצבור בוץ מקומי. היא לא שאלה אותו אם הוא רעב, והיא לא שאלה אותו איך היה השבוע שלו במסגרת. היא נתנה לשקט למלא את חלל הרכב.

"זה מקום מוזר," יואב אמר לבסוף כשהם חלפו על פני לוח המודעות המקומי ובית הקפה של מיכל. "אין פה רמזורים. אין פה אנשים ברחוב. כולם ישנים בצהריים?"

"כולם עובדים," תמר ענתה. "או שהם בתוך הבתים. החורף פה מכניס אנשים פנימה מוקדם. זה לא רחוב כצנלסון. אין פה פיצוציות שפתוחות עשרים וארבע שעות."

"שמתי לב. אפילו המכולת נראית כאילו היא נסגרת בשלוש." "בשבע," תמר תיקנה אותו. "אבל כן, צריך לתכנן מראש אם רוצים משהו."

היא סובבה את ההגה ונכנסה לשביל הכורכר שהוביל אל בית האבן של דפנה. היא החנתה את הרכב ליד שער הברזל. יואב יצא מהמכונית, הוציא את התיק שלו מתא המטען, ונעמד מול החזית הישנה של הבית. הוא בחן את קירות האבן העבים, את צמחי הבר

שצמחו מתוך החריצים, ואת תריסי העץ הדהויים. תמר עמדה לצידו וחכתה לתגובה שלו. היא ידעה שהמקום הזה רחוק שנות אור מהאסתטיקה המודרנית והמסודרת שגדי תמיד טיפח סביבם.

"זה נראה כמו תפאורה של סרט על פלמ"חניקים," יואב אמר והעביר יד על שער הברזל הקר. "את באמת גרה פה?"

"אני גרה ביחידת האירוח מאחור," תמר הצביעה לעבר השביל

הצדדי. "וזה לא תפאורה. זה בית אמיתי. בוא, אני אראה לך." הם הלכו לאורך השביל. האוויר היה מלא בריח של אדמה לחה ומחטי אורן. תמר הובילה אותו אל החצר הפנימית, עקפה את המדרגות החיצוניות, ופתחה את הדלת של יחידת האירוח. יואב נכנס פנימה והניח את הקיטבג על הרצפה המצוירת. הוא הביט בתקרה הגבוהה, במיטה הפשוטה, בשולחן העץ הקטן ובמטבחון הצנוע. הוא לא אמר מילה במשך דקה ארוכה. תמר עמדה בפתח, נותנת לו את הזמן לקלוט את המרחב. היא ראתה איך העיניים שלו סורקות את החדר, מחפשות את החפצים המוכרים מהבית, ולא מוצאות אותם.

"זה קטן," הוא פסק לבסוף.

"זה מספיק לי," תמר אמרה.

"ואין פה טלוויזיה."

"אני לא צריכה טלוויזיה. יש לי אינטרנט, ויש לי שקט. תשאר

את התיק פה. אני רוצה להראות לך משהו לפני שנשב לאכול."

היא יצאה חזרה אל החצר, ויואב הלך בעקבותיה. היא הובילה אותו אל האגף המערבי. הדלת הכבדה הייתה פתוחה למחצה, ואמנון הנגר כבר הספיק לפרק את המשקופים הרקובים סביב חלונות העץ. הרצפה הייתה מכוסה בשכבה דקה של אבק בנייה ונסורת. תמר נכנסה פנימה והדליקה את פנס הטלפון שלה כדי להאיר את הפינות החשוכות של החלל הגדול. יואב עמד במרכז החדר, מביט בקירות החשופים ובכתמי הרטיבות הישנים שהתייבשו.

"מה זה המקום הזה?" הוא שאל.

"זה האגף המערבי של הבית," תמר אמרה. "זה היה פעם פנסיון. החדרים האלה היו סגורים יותר מעשר שנים. אני משפצת אותם. אני הולכת לפתוח פה אכסניה."

יואב הסתובב אליה, הגבות שלו מכווצות בחוסר הבנה. הוא ניגש אל אחד החלונות וניסה לפתוח את תריס העץ הישן. התריס זו בקושי, משמיע חריקה צורמת וגבוהה שהדהדה בחלל הריק. יואב עזב את התריס וצחק קצרות.

"התריס הזה נשמע כמו חתול דרוס," הוא אמר. "את רצינית? אכסניה? את, ששונאת שאנשים נכנסים עם נעליים לסלון, הולכת לארח פה אנשים זרים?"

"אני רצינית מאוד," תמר ענתה והעבירה יד על קיר האבן הקר. "והם ייכנסו עם נעליים, וזה יהיה בסדר. כי זה לא הסלון שלי. זה עסק. אני לומדת איך לנהל אותו."

יואב המשיך להסתובב בחדר. הוא בחן את החיווט הישן שבלט מהקירות, את המדרגה השבורה בכניסה לחדר הרחצה העתידי, ואת המרפסת הקטנה שפנתה אל הוואדי. תמר ראתה איך המבט שלו משתנה. הוא כבר לא חיפש את האימא שלו מהמרפאה בגבעתיים. הוא ניסה להבין את האיש שעימדה מולו בתוך אתר בנייה מאובק. "נועה אמרה שאת פשוט בורחת," יואב אמר בלי להסתכל עליה. הוא המשיך להביט החוצה אל הנוף. "היא אמרה שאת מסתגרת פה כי את לא רוצה להתמודד עם אבא ועם הדירה."

"נועה אוהבת שהדברים מסודרים לפי ההיגיון שלה," תמר אמרה בשקט. "היא חושבת שהתמודדות אומרת לצעוק, לשכור עורכי דין ולריב על רכוש. אני מתמודדת בדרך שלי. אני בונה משהו. זה ההפך מלברוח."

"זה עולה הרבה כסף לשפץ דבר כזה." "נכון. ואני לוקחת את החלק שלי בחסכוניות כדי לעשות את זה."

יואב הסתובב בחזרה אליה. הוא הכניס את הידיים לכיסו הקפוצ'ון שלו. "את באמת לא חוזרת הביתה, נכון? זה לא רק לחודש. את נשארת פה."

"הבית בגבעתיים הוא כבר לא הבית שלי, יואב. הדירה שם, אבל החיים שהיו לנו בתוכה הסתיימו. אני נשארת פה. אני יוצרת לי מקום חדש."

הם יצאו מהאגף המערבי ונעלו את הדלת. הרוח בחוץ התחזקה, מעיפה עלים יבשים על פני שביל הכורכר. תמר הובילה את יואב חזרה אל יחידת האירוח. היא הפעילה את הרדיאטור הקטן בפינת החדר והעמידה קומקום למים חמים. יואב התיישב על הכיסא שליד שולחן העץ. הוא הוציא את הטלפון שלו, סובב אותו בין האצבעות, והניח אותו בחזרה על השולחן. תמר הוציאה שתי כוסות זכוכית, שמה בהן שקיקי תה, ומזגה את המים הרותחים. היא הניחה כוס אחת לפניו והתיישבה מולו.

"איך במסגרת החדשה?" היא שאלה.

"רגיל", הוא משך בכתפיו. "הרבה תורנויות, הרבה רעש. האוכל גרוע כמו שהבטיחו לי. אבל האנשים בסדר. אני מסתדר."

"אתה ישן מספיק?"

"כמו כולם. כמה שעות פה, כמה שעות שם."

הוא לקח את הכוס וחימם את כפות ידיו על הזכוכית. תמר שתתה מהתה שלה. היא זכרה את השיחות הליליות שלהם במטבח בגבעתיים. יואב היה חוזר מאוחר מיציאות עם חברים, פותח את המקרר, והיא הייתה קמה מהמיטה, מכינה לו משהו קטן לאכול, ויושבת איתו על אי המטבח. הוא היה מספר לה על החברים שלו, על הפחדים שלו מהגיוס, על דברים שלא אמר לאף אחד אחר. היא חשבה אז שהיא עושה את זה בשבילו. שהיא מקשיבה לו כי הוא צריך אותה.

"את יודעת", יואב אמר פתאום, קולו נמוך, "כשארזתי את התיק

באותו ערב, לפני שעזבתי. את עמדת בפתח של החדר שלי. הסתכלת עליי כאילו אני לוקח איתי את החמצן של הבית."

תמר החזיקה את הכוס שלה בשתי ידיים. היא לא קטעה אותו. "אני רציתי לצאת," הוא המשיך, לא מרים את העיניים מהשולחן. "רציתי כבר להתחיל את המסגרת, להיות עם החבר'ה. אבל פחדתי. פחדתי שאם אני אלך, את תישארי לבד מדי. ראיתי מה קורה עם אבא. ראיתי שהוא כבר לא באמת שם. ידעתי שאם אני עוזב, לא יישאר לך בשביל מי לקום בבוקר."

המילים שלו פגעו בה כמו אבן שנזרקה למים שקטים. היא הביטה בבוץ הצעיר שלה, בכתפיים הרחבות שלו שעדיין החזיקו מתח של ילד. היא הבינה באותו רגע עד כמה העמיסה עליו, בלי כוונה, את משקל הקיום שלה. היא השתמשה בארוחות שהכנה לו, בהסעות לתחנה, בשיחות הלילות, כדי להרגיש שיש לה תפקיד. היא הפכה את הנוכחות שלו לעוגן שלה, והוא ידע את זה. הוא ידע שהוא צריך להישאר קטן וזקוק, כדי שהיא תרגיש גדולה ונחוצה. "אתה צודק," תמר אמרה בקול צלול.

יואב הרים את עיניו, מופתע מההסכמה המהירה שלה. "אני באמת נשאיתי לבד," היא המשיכה, בוחרת כל מילה בקפידה. "ואני באמת בניתי את כל סדר היום שלי סביבך וסביב נועה ועידו. כשנסעת, הרגשתי שאין לי שום סיבה לצאת מהמיטה. אבל זו לא הייתה אשמתך. זו הייתה טעות שלי." "לא אמרתי שזו טעות," יואב התגונן מעט.

"אבל זו הייתה. אני הפכתי אותך למרכז הלוגיסטי והרגשי שלי. וזה לא התפקיד שלך, יואב. התפקיד שלך הוא לגדול, לעזוב את הבית, ולמצוא את החיים שלך. אתה לא אחראי על השקט שלי. אתה לא צריך לדאוג אם יש לי בשביל מי לקום בבוקר. אני צריכה למצוא את הסיבה הזו בעצמי. וזה בדיוק מה שאני עושה פה." היא הצביעה לעבר החלון, אל הכיוון של האגף המערבי. "אני

בונה פה משהו ששייך לי. לא לאבא שלך, לא לנועה, ולא לך. משהו שהוא רק שלי. אתה משוחרר מהתפקיד של לשמור עליי, יואב. אתה יכול פשוט להיות הבן שלי."

יואב שתק. הוא לגם מהתה שלו, והמתח בכתפיים שלו התחיל להשתחרר לאיטו. הוא נשען לאחור על משענת הכיסא ופלט אוויר דרך האף. תמר ראתה את ההקלה מתפשטת על פניו, עדינה אך ברורה. הוא לא היה צריך לשאת יותר את האשמה על כך שהתבגר. הוא לא היה צריך לדאוג שהעצמאות שלו מפרקת את אימא שלו. "אז מה אוכלים פה?" הוא שאל פתאום, משנה את הנושא בחדות של אדם שקיבל את התשובה שחיפש ולא רצה לחפור בה יותר. "אמרת שאין פה פיצוציות. אני גווע ברעב."

תמר קמה מהשולחן. "אני מכינה מרק. זה ייקח קצת זמן."  
"מרק? מאיפה יש לך סיר בכלל?"

"הבאתי מהבית," היא אמרה וניגשה למטבחון.

היא פתחה את הארון התחתון והוציאה את סיר האלומיניום הישן, זה שהביאה מגבעתיים בביקור האחרון שלה. היא הניחה אותו על הכיריים החשמליות. המכסה העקום השמיע את צליל המתכת המוכר שלו. היא הוציאה מהמקרר הקטן בצלים, גזרים, תפוחי אדמה וסלרי שקנתה בשוק של סלים. היא עמדה ליד הכיור והתחילה לקלף ולחתוך. הפעולות היו אוטומטיות, טבועות בשרירים שלה אחרי עשרות שנים של בישול למשפחה, אבל הפעם משהו הרגיש שונה. היא לא בישלה מתוך חרדה או צורך לרצות. היא בישלה כי היה קר בחוץ, כי הבן שלה בא לבקר, וכי היא רצתה להאכיל אותו. זה היה פשוט, נקי מציפיות.

יואב נשאר לשבת ליד השולחן. הוא הוציא את הטלפון שלו והתחיל לגלול במסך. תמר חתכה את הבצל לקוביות קטנות וזרקה אותן לסיר עם מעט שמן זית. ריח הטיגון התפשט בחדר, דוחק החוצה את הריח הקר של האבן והגשם הקרב. היא הוסיפה את

הגזרים, את הסלרי ואת תפוחי האדמה, ערבבה בכף עץ, ומזגה מים רותחים מהקומקום. היא סגרה את הסיר עם המכסה העקום, משאירה את הרווח הקבוע בצד כדי שהאדים יוכלו לצאת.

"אתה רוצה לעזור לי לסדר את המיטה שלך?" היא שאלה מעבר לכתף. "דפנה נתנה לי מזרן נוסף. אנחנו נשים אותו על הרצפה ליד הרדיאטור."

"סבבה," יואב קם.

הם עבדו יחד בשקט. פרסו את המזרן, מתחו סדין נקי, והניחו שמיכת פוך עבה. המרחב ביחידה היה קטן, והם נאלצו לזוז בזהירות כדי לא להיתקל זה בזה. תמר הבחינה שיואב פועל ביעילות רבה יותר ממה שהכירה. המסגרת החדשה כבר התחילה ללמד אותו לסדר אחריו, לקפל, לארגן את הציוד שלו בלי לחכות שמישהו יעשה את זה במקומו. היא הרגישה צביטה קטנה של גאווה, מעורבת בהשלמה. הוא מסתדר. הוא יסתדר.

בערב, כשהחושך ירד לחלוטין על המושבה והרוח שרקת מבעד לחרכי התריסים, הם ישבו לאכול. תמר מזגה את המרק לשתי קערות עמוקות והניחה אותן על השולחן יחד עם כיכר לחם שחור שקנתה מסלים. הם אכלו בשקט. המרק היה חם, סמיך ופשוט. לא היו בו תבלינים מיוחדים או מרכיבים יקרים. זה היה אוכל של בית, אבל הוא הוגש במקום חדש.

יואב בצע חתיכת לחם וטבל אותה במרק. הוא אכל ברעבתנות של בחור צעיר, וסיים את הקערה שלו לפני שתמר הספיקה לאכול חצי משלה. היא קמה, לקחה את הקערה שלו, ומזגה לו מנה נוספת מהסיר הישן. כשהניחה את הקערה המלאה מולו, הוא הרים אליה את עיניו.

"זה טוב," הוא אמר.

"אני שמחה."

הם סיימו לאכול. תמר אספה את הכלים והניחה אותם בכיור.

היא לא מיהרה לשטוף אותם. היא חזרה לשולחן והתיישבה מולו. יואב נשען לאחור, שבע ורגוע. העיניים שלו נעצמו מעט מהחום של הרדיאטור ומהאוכל הכבד. הוא חזר להסתכל בטלפון שלו, האצבע שלו מחליקה על המסך בתנועות מהירות. תמר פתחה את המחברת הכחולה שלה. היא רשמה לעצמה תזכורת להתקשר לאמנון מחר בבוקר כדי לוודא מתי הוא מביא את העץ למשקופים החדשים. היא רשמה גם לבדוק מול ליאת מהמועצה אם חסר טופס בתיקייה החומה. היא עבדה מולו, מנהלת את הפרויקט שלה, והוא ישב מולה, מנהל את עולמו הדיגיטלי. הם חלקו את אותו חלל, אבל כל אחד מהם עמד על קרקע משלו.

הטלפון של תמר רטט על השולחן. היא הניחה את העט והביטה במסך. זו הייתה הודעה מיואב. היא הרימה את הראש אליו. הוא לא הסתכל עליה. הוא קם מהכיסא, משך את הקיטבג שלו לכיוון המזרן שעל הרצפה, והתחיל להוציא ממנו בגדים לשינה. תמר פתחה את ההודעה. לא היו בה מילים. רק קישור לאפליקציית מוזיקה. היא לחצה על הקישור. המסך התחלף והציג רשימת השמעה חדשה. הכותרת של הפלייליסט הייתה "לנסיעות בצפון". היו שם עשרים שירים. חלקם שירים ישנים שהיא אהבה לשמוע ברדיו כשהייתה מנקה את הבית בשבתות בבוקר, חלקם שירים שקטים באנגלית שהיא לא הכירה, אבל התאימו בדיוק לקצב של נהיגה בכבישים הרריים.

היא גללה את הרשימה למטה. זו לא הייתה הודעת פרידה, וזה לא היה נאום מלא רגש על כמה הוא אוהב אותה או כמה הוא מצטער שהיא לבד. יואב לא היה טוב במילים גדולות, בדיוק כמו עידו, בדיוק כמו גדי. אבל בניגוד לגדי, השתיקה של יואב לא הייתה שתיקה של הימנעות או של נטישה. זו הייתה שתיקה של הכרה. הוא בחר את השירים האלה אחד אחד. הוא חשב עליה נוהגת לבד, בונה את המקום שלה, מקשיבה למוזיקה שהוא בחר בשבילה. הוא

נתן לה פסקול לחיים החדשים שלה.

תמר הניחה את הטלפון על השולחן. היא הביטה ביואב, שכבר הספיק להחליף לחולצת טריקו ישנה והתיישב על המזרן, וסידר את השמיכה סביבו.

"תודה על הפלייליסט", היא אמרה בשקט.

יואב משך בכתפיו, עדיין לא מסתכל עליה ישירות. "שיהיה לך מה לשמוע כשאת מודדת פה קירות כל היום. שלא תשתגע מהשקט."

"אני אשמע אותו מחר בבוקר", היא אמרה.

היא קמה, כיבתה את האור הראשי של היחידה, והשאירה רק את מנורת הקריאה הקטנה דולקת מעל המיטה שלה. היא נכנסה מתחת לשמיכה. יואב שכב על המזרן בצד השני של החדר, פניו מופנות אל הקיר. היא שמעה את הנשימות שלו הופכות לאיטיות וקצובות. הוא נרדם כמעט מיד, עייף מהנסיעה, מהקור, ומהמילים שאמרו.

תמר שכבה בחושך והקשיבה לרוח שהכתה בתריסי העץ בחוץ. היא חשבה על הסיר הישן שעמד בכיור, על הקירות החשופים באגף המערבי, ועל הבן שלה שישן כמה מטרים ממנה, משוחרר מהמשא שהניחה עליו. היא הרגישה עייפות עמוקה, אבל זו הייתה עייפות טובה. עייפות של עבודה שנעשתה, של גבול שהוצב, של אדמה שפונתה כדי שמשוהו חדש יוכל לצמוח עליה. היא עצמה את עיניה, והשקט של המושבה כבר לא הרגיש כמו ריקנות. הוא הרגיש כמו מקום פנוי.

## עוגיות חמאה וגבולות

יואב עזב בשמונה בבוקר. הוא רכס את הקיטבג הירוק שלו בתנועה חלקה, העמיס אותו על הכתף, והמתין לתמר ליד דלת יחידת האירוח. הנסיעה הקצרה לתחנת האוטובוס בכניסה למושבה עברה בשקט. הרדיו ברכב היה כבוי, ותמר לא ניסתה למלא את החלל בשאלות על המסגרת שלו או בהוראות לגבי אוכל וכביסה. היא עצרה את המכונית במפרץ העפר, ויואב פתח את הדלת. הוא עמד בחוץ רגע אחד, סידר את הרצועה של התיק, והביט בה דרך החלון הפתוח. "תשמעי את הפלייליסט", הוא אמר. "אני אשמע", היא ענתה. הוא הנהן פעם אחת, הסתובב, והלך לכיוון התחנה. תמר שילבה הילוך ונסעה משם לפני שהאוטובוס הגיע. היא לא נשארה לראות אותו עולה, לא חיכתה לנופף לו לשלום דרך הזכוכית. הוא לא היה צריך את זה, וגם היא לא.

היא חזרה לבית האבן והחנתה את המכונית בחצר. האוויר של הבוקר היה קר וצלול, נושא איתו ריח של אדמה רטובה מהלילה ושל עשן קמינים דק שעלה מאחת הארובות במעלה הרחוב. תמר לא נכנסה חזרה ליחידת האירוח. היא ניגשה ישירות לאגף המערבי, פתחה את המנעול הישן עם המפתח החלוד, ודחפה את דלת העץ הכבדה. הריח המוכר של טחב ואבק סגור קידם את פניה. היא עמדה בפתח רגע אחד, נושמת את האוויר העומד, ואז ניגשה לחלון הגדול, שפנה לוואדי ופתחה אותו לרווחה. הרוח הצפונית פרצה פנימה,

מעיפה שכבת אבק דקה מהאדן.

העבודה חिकתה לה. אמנון הנגר אמר לה אתמול שהיא חייבת לפנות את כל הפאנלים הישנים ואת שאריות הטיח המתפורר סביב המשקופים לפני שהוא יוכל להביא את העץ החדש. הוא לא הציע לעשות את זה בעצמו, והיא לא ביקשה. היא הבינה מהר מאוד שאנשי המקצוע באזור הזה מעריכים לקוחות שלא מפחדים ללכלך את הידיים, וחשוב מכך, היא רצתה לעשות את זה בעצמה. היא חזרה ליחידה, החליפה את בגדי הבוקר שלה למכנסי עבודה ישנים ולסוודר דהוי, עטתה כפפות עבודה מגומי עבה שקנתה בחנות חומרי הבניין בצומת, ולקחה פטיש קטן, שפכטל רחב ומטאטא כביש קשיח. במשך ארבע שעות היא עבדה ברציפות בתוך האגף המערבי. היא התחילה עם המשקוף של חדר הרחצה הישן. הטיח סביבו היה מנופח מרטיבות של שנים, מתפורר במגע הקל ביותר. תמר הכניסה את קצה השפכטל מתחת לשכבת הצבע המתקלפת ודחפה. גושים של טיח אפור ולבן צנחו על הרצפה המצוירת בקול חבטה עמום. היא עבדה בשיטתיות, מנקה את הקיר עד שהגיעה לאבן החשופה מתחת. התנועות שלה היו מדודות, כמעט טכניות. בכל פעם שחשפה עוד טפח מהקיר המקורי, היא הרגישה שהיא מקלפת לא רק את ההזנחה של הבית, אלא גם שכבות של זמן שעמד מלכת.

לקראת הצהריים, הגב התחתון שלה התחיל לאותת על עייפות. היא הניחה את הכלים, התיישבה על ארגז פלסטיק הפוך שהשאירה בפנינת החדר, והוציאה את המחברת הכחולה מכיס הסוודר. היא פתחה אותה בעמוד התקציב. המספרים שרשמה שם אתמול לא השתנו, אבל עכשיו, כשהיא רואה את מצב הקירות בעיניים, הם נראו לה מאיימים יותר. עלות העץ של אמנון, עבודת החשמלאי שדפנה אמרה שתצטרך להזמין, אגרות הרישוי של המועצה שהופיעו בתיקייה החומה של ליאת. הכסף בחשבון המשותף שלה ושל גדי היה שם, אבל היא עדיין לא קיבלה ממנו תשובה ברורה לגבי החלוקה.

הוא קרא את ההודעה שלה, היא ראתה את הסימון הכחול, אבל הוא בחר לשתוק. השתיקה הזו הייתה טקטיקה מוכרת שלו. בעבר היא הייתה ממהרת להתקשר, לשאול אם הכול בסדר, לרכך את הדרישה שלה כדי לא ליצור עימות. הפעם היא סגרה את המחברת והחזירה אותה לכיס. היא לא תרדוף אחריו.

היא קמה והתחילה לאסוף את פסולת הבניין לתוך שקי בד עבים. העבודה הפיזית השתיקה את המחשבות על גדי ועל החשבון בבנק. היא גררה את השקים אל מחוץ לאגף, מניחה אותם בערימה מסודרת ליד קיר האבן החיצוני, במקום שלא יפריע למעבר. השמש התחילה לרדת לכיוון מערב, צובעת את הוואדי באור זהוב ורך. תמר הורידה את הכפפות, ניצרה את האבק מהמכנסיים שלה, והחליטה לסיים את העבודה בתוך המבנה להיום. אבל היא עדיין לא רצתה לחזור ליחידת האירות. השקט שם היה מפתה, אבל היא הרגישה צורך להישאר בחוץ, בתנועה.

היא ניגשה לחלק האחורי של החצר, לאזור שגבל בחלקה השכנה. הגדר שם הייתה עשויה מרשת מתכת ישנה, מכוסה כמעט לחלוטין בשיחי פטל בר וקיסוס שהשתלטו עליה במהלך השנים. העשבייה בצד של דפנה הייתה גבוהה ופראית, מסתירה את קו הגבול המקורי. תמר מצאה מזמרה גדולה במחסן הכלים הפתוח, חזרה אל הגדר, והתחילה לגזום את הענפים הסוררים שפלשו אל תוך החצר. הפעולה דרשה כוח. היא חתכה ענף אחרי ענף, מושכת אותם החוצה מהסבך ועורמת אותם בצד.

תוך כדי עבודה, היא שמעה פתאום קולות דיבור עמומים. היא עצרה את תנועת המזמרה והקשיבה. הקול לא הגיע מהרחוב, אלא מהצד השני של הגדר. זה היה קול של קריין רדיו, מקריא חדשות בעברית רהוטה ומוכרת, מלווה ברעש סטטי קל של מקלט ישן. תמר הזיזה הצידה ענף עבה של קיסוס והציצה מבעד לרשת.

בצד השני, במרחק של מטרים ספורים ממנה, עמדה אישה

מבוגרת. היא לבשה מכנסי בד כהים ומגוהצים, חולצה לבנה מכופתרת, וקרדיגן צמר בצבע אפור בהיר רכוס עד אמצע החזה. השיער הלבן שלה היה מסודר בקפידה, אסוף לאחור בסיכה כסופה. היא עמדה ליד שולחן גינה קטן עשוי מתכת לבנה, שעליו היה מונח רדיו טרנזיסטור ישן עם אנטנה פתוחה. בידיה היא החזיקה צלחת חרסינה קטנה.

האישה לא נראתה מופתעת לראות את תמר. למעשה, היא עמדה שם והביטה בה ישירות, כאילו חיכתה שתמר תבחין בה. "את עושה הרבה רעש בשביל מישהי שרק הגיעה," האישה אמרה. הקול שלה היה צלול, נטול רעידות של גיל, עם חיתוך דיבור מדויק של מורה ותיקה. תמר הזדקפה, מעבירה את המזמרה ליד השנייה. "אני מצטערת. לא ידעתי שאני מפריעה."

"לא אמרתי שאת מפריעה. אמרתי שאת עושה הרבה רעש. יש הבדל." האישה צעדה חצי צעד קדימה לכיוון הגדר. "אני חנה. חנה פרידמן. אני גרה כאן מאז שסללו את הכביש הזה, הרבה לפני שדפנה חשבה לקנות את הבית הזה."

"אני תמר," תמר אמרה, מתקרבת גם היא אל רשת המתכת. "אני יודעת מי את," חנה אמרה בפשטות. "מיכל מבית הקפה כבר עדכנה חצי מושבה שדפנה הביאה מישהי מהמרכז שמשפצת את האגף המערבי. היא גם אמרה שאת יודעת לסדר ניירות, שזה כישרון נדיר בימינו. רוב האנשים פה יודעים רק לייצר ניירות." חנה הושיטה את ידה מעבר לגדר, מעבירה את צלחת החרסינה דרך חור גדול ברשת שנוצר משנים של חלודה. "קחי עוגייה. חמאה אמיתית, לא מרגרינה. אני לא מכניסה מרגרינה הביתה מאז שנת שמונים ושתיים."

תמר הורידה את כפפת העבודה, העבירה אותה לכיס, ולקחה עוגייה אחת. היא נגסה בה. העוגייה הייתה פריכה, מתפוררת מיד

בפה עם טעם עשיר ומדויק של חמאה ורמז של וניל. היא הייתה פשוטה ומושלמת.

"זה מצוין," תמר אמרה בכנות.

"ברור שזה מצוין," חנה ענתה ומשכה את הצלחת חזרה אליה. היא הניחה אותה על שולחן המתכת ליד הרדיו. הקריין סיים את מהדורת החדשות, ומוזיקה קלאסית שקטה התחילה להתנגן ברקע. "אז את פותחת מחדש את הפנסיון."

"אני לא בטוחה שקוראים לזה פנסיון היום," תמר אמרה, נשענת קלות על עמוד הגדר. "יותר בכיוון של אכסניה. מקום אירוח פשוט." "את יכולה לקרוא לזה איך שאת רוצה, תמר. המילים לא משנות את המהות. אנשים יבואו, ישלמו כסף, יישנו במיטות שאת תציעי להם, וילכו. זה פנסיון." חנה שילבה את זרועותיה על החזה. "את יודעת מה היה שם פעם, באגף הזה שאת דופקת בו עם פטיש כל הבוקר?"

"דפנה אמרה לי שהיא ובעלה אירחו שם."

"דפנה אומרת חצי ממה שהיא זוכרת, וזוכרת חצי ממה שהיה," חנה אמרה, לא ברוע, אלא כעובדה. "בשנות התשעים, הבית הזה היה התחנה המרכזית של המושבה. זה לא היה מלון בוטיק לתיירים שבאים לשתות יין ולהצטלם מול הוואדי. זה היה מקום לאנשים שהיו צריכים מיטה. היו פה מורים מחליפים שהמועצה הביאה מהמרכז ולא היה להם איפה לגור. היו פה קרובי משפחה של תושבים שבאו לתקופות מעבר. אני זוכרת אישה אחת, מורה למתמטיקה מחיפה, שגרה באגף המערבי חצי שנה אחרי שהתגרשה. היא הייתה מנגנת בחליל צד כל ערב בשמונה. הייתי יושבת פה, בדיוק במקום הזה, ומקשיבה לה."

תמר שתקה. התמונה שחנה ציירה הייתה שונה מאוד מהתמונות שראתה באתרי האינטרנט של צימרים בצפון. היא הייתה מציאותית יותר, מחוספסת, מלאה בחיים של אנשים אמיתיים.

"הבעיה התחילה כשהם ניסו להפוך את זה לעסק גדול," חנה המשיכה, המבט שלה נודד אל קיר האבן של האגף המערבי. "הם התחילו לפרסם בעיתונים. הגיעו אנשים שלא הכירו את המקום. אנשים שחשבו שאם הם שילמו מאתיים שקל ללילה, הם קנו את כל הרחוב. הם היו חונים מול השער שלי, חוסמים לי את היציאה. היו עושים מנגל בשבת בצהריים כשאנשים פה רצו לישון. פעם אחת, בקיץ של תשעים ושמונה, אורח שלהם חנה לי על הגינה הקדמית ורמס לי ערוגה שלמה של רקפות. אני לא דיברתי עם דפנה שנתיים אחרי זה."

תמר הרגישה כיווץ קטן בבטן. היא נזכרה בתיקיה החומה שליאת נתנה לה במועצה. טופס הסכמת שכנים לשימוש חורג. היא חשבה שזו רק דרישה בירוקרטית, עוד נייר שצריך לחתום עליו. עכשיו היא הבינה שזו לא הייתה חותמת גומי. זו הייתה ברית.

"המושבה הזאת," חנה אמרה, והפעם הטון שלה היה רך יותר, "היא לא תפאורה. אנשים באים לפה מהמרכז וחושבים שהם הגיעו לגן עדן כפרי שנוצר רק כדי שהם יוכלו להירגע מהפקקים של תל אביב. אבל אנחנו חיים פה. אנחנו קמים בבוקר, הולכים לעבודה, כועסים, מזדקנים. יש פה מערכת אקולוגית שלמה של יחסים, של טינות ישנות, של עזרה הדדית. כשאת פותחת פה מקום אירוח, את מכניסה גורם זר לתוך המערכת הזאת. האחריות שלך היא לוודא שהגורם הזר הזה לא הורס את מה שכבר קיים."

"אני לא מתכוונת להביא לפה אנשים שיעשו רעש," תמר אמרה,

מנסה להגן על החזון שלה. "אני רוצה מקום פשוט. שקט." "כולם אומרים שהם רוצים שקט," חנה נאנחה קלות. "אבל שקט זה לא רק היעדר של רעש. שקט זה מצב שצריך לתחזק אותו. זה אומר לדעת מתי להגיד לאורח שלך שהוא לא יכול להחנות את הג'יפ שלו איפה שבא לו. זה אומר לדעת מתי לכבות את האור במרפסת כדי שלא יסנוור את השכן ממול. זה אומר להבין שהגבול של החלקה

שלך הוא לא הגבול של ההשפעה שלך."

תמר הביטה בחנה. האישה המבוגרת עמדה מולה, זקופה, לא מתנצלת על הדרישות שלה. היא לא ביקשה נחמדות, היא דרשה כבוד. תמר הבינה שחנה לא מנסה להפחיד אותה או לייאש אותה. היא מנסה ללמד אותה את הכללים של המגרש החדש שהיא נכנסה אליו. בגבעתיים, תמר לא הכירה את השכנים שלה בקומה השנייה. הם היו אומרים שלום במעלית וזהו. כל אחד חי בקופסה שלו. פה, הקופסאות היו פתוחות, והגבולות היו חדירים.

"אני צריכה חתימות של השכנים בשביל המועצה," תמר אמרה פתאום, מחליטה לשים את הקלפים על השולחן. "אמרו לי שאני צריכה אישור לשימוש חורג."

חנה חייכה חיוך קטן, דק, שלא הגיע לעיניים. "אני יודעת מה את צריכה. הייתי בוועדת תכנון ובנייה של המועצה במשך שנים עשרה שנים לפני שיצאתי לפנסיה. אני מכירה את הטפסים האלה בעל פה."

"אז את תחתמי לי?"

"אני אחתום לך כשנראה איזה סוג של אנשים את מביאה לפה, ואיך את מנהלת אותם," חנה אמרה ברוגע. "אני לא חותמת על צ'קים פתוחים. קודם תסיימי את השיפוץ, תראי לי איפה את מתכוונת לעשות להם חניה, ואיך את פותרת את בעיית הניקוז של המזגנים. אחר כך נדבר על חתימות."

זה לא היה סירוב, אבל זה גם לא היה אישור. זו הייתה תקופת מבחן. תמר הנהנה באטיות. היא העריכה את הישירות הזאת. זה היה ענייני, ברור, נטול רגשנות מיותרת.

"בסדר," תמר אמרה. "אני אראה לך את התוכניות כשהן יהיו מוכנות. לפני שאני מגישה אותן למועצה."

"מצוין." חנה הסתובבה אל השולחן הקטן, לקחה משם משהו, וחזרה אל הגדר. היא הושיטה לתמר מחברת דקה. הכריכה שלה

הייתה עשויה מקרטון חום ישן, והדפים בתוכה היו מצהיבים מעט בקצוות.

"מה זה?" תמר שאלה, לוקחת את המחברת דרך החור ברשת. "אלה מתכונים," חנה אמרה. "שלי, של אמא שלי, ושל כמה נשים שכבר לא גרות פה. יש שם את המתכון לעוגיות חמאה שאכלת עכשיו. יש שם מתכון ללחם מחמצת שלא דורש מכוונות, ויש שם הוראות איך לכבוש זיתים בלי שהם יהפכו לסמרטוט." תמר פתחה את המחברת. הכתב היה עגול, מסודר, כתוב בעט נובע כחול. בכל עמוד היה מתכון אחד, מלווה בהערות קטנות בשוליים: 'לא לאפות יותר מעשר דקות', 'להשתמש רק בשמן זית של סלים', 'להגיש פושר'.

"אני לא מבינה," תמר הרימה את מבטה. "למה את נותנת לי את זה?"

"כי אם את הולכת לפתוח פה מקום, ואם את הולכת לארח אנשים במושב שלי, אני רוצה שתאכילי אותם כמו שצריך," חנה אמרה בטון פסקני. "אני לא רוצה לראות פה משאיות של קייטרינג תעשייתי פורקות קרטונים של בורקסים קפואים בשש בבוקר. אם את מארחת, תעשי את זה בידיים שלך. זה חלק מהשקט שאנחנו שומרים עליו פה. שקט של דברים שנעשים לאט."

תמר העבירה את ידה על הכריכה החומה. היא חשבה על המחברת הכחולה שלה, שמונחת עכשיו על שולחן העץ ביחידת האירוח. המחברת שלה הייתה מלאה ברשימות של מה שחסר, מה שצריך לתקן, ומה שעולה כסף. המחברת של חנה הייתה מלאה במה שיש, במה שאפשר ליצור.

"תודה," תמר אמרה. המילה יצאה לה קצת שקטה מדי, והיא כחכחה בגרונה. "אני אשמור עליה."

"תשתמשי בה, אל תשמרי עליה," חנה תיקנה אותה. היא ניגשה אל הרדיו, כיבתה אותו בנקישה קלה, ולקחה את צלחת העוגיות.

"השמש יורדת, ומתחיל להיות קר. אל תישארי בחוץ יותר מדי, תמר.

האבן פה סופגת את הקור ומעבירה אותו לעצמות."

חנה הסתובבה והלכה לכיוון הבית שלה, נבלעת לאיטה בצללים שהתארכו על הדשא. תמר נשארה לעמוד ליד הגדר עוד כמה דקות. היא החזיקה את מחברת המתכונים ביד אחת ואת המזמרה ביד השנייה. הרוח התחזקה, מביאה איתה את הצינה המוכרת של הערב הגלילי. היא הסתכלה על האגף המערבי. בבוקר הוא נראה לה כמו פרויקט בנייה, כמו רשימה של מטלות פיזיות וכלכליות. עכשיו הוא נראה לה כמו משהו אחר לגמרי. הוא היה חתיכה מתוך פאזל גדול יותר, מקום שיצטרך להשתלב בסביבה שלו, לכבד את ההיסטוריה של הקירות שלו ואת האנשים שחיים מעבר לגדר.

היא חזרה ליחידת האירוח, נעלה את הדלת מאחוריה, והדליקה את הרדיאטור. היא שטפה ידיים בכיור, מקרצפת את שאריות האבק והבוץ, ואז הכינה לעצמה כוס תה נענע. היא התיישבה ליד שולחן העץ, הניחה את מחברת המתכונים של חנה בצד אחד, ופתחה את המחברת הכחולה שלה מולה.

היא דפדפה אחורה, לעמוד שבו כתבה "לא לקשט, לשתף" אחרי הפגישה עם סלים בשוק. היא לקחה את העט וכתבה שורה חדשה מתחת: "לשמור על השקט. לא רק שלי, של המקום."

הטלפון שלה רטט. הודעה מגדי. היא הניחה את העט והסתכלה על המסך.

"דיברתי עם הבנק," הוא כתב. "אני אעביר את החלק שלך מההיסכון לחשבון נפרד מחר בבוקר. אנחנו צריכים לדבר על הדירה. אי אפשר להשאיר את זה פתוח."

היא קראה את ההודעה פעמיים. הניסוח היה קצר, ענייני, כמו הודעה של שותף עסקי שמפרק שותפות. לא הייתה שם מילה על יואב שעזב, לא שאלה על איך היא מסתדרת. רק העברת כספים וסגירת קצוות. לפני שבועיים הודעה כזו הייתה מכווצת אותה,

גורמת לה להרגיש דחויה ומיותרת. עכשיו, כשהיא קראה אותה, היא הרגישה בעיקר הקלה. הכסף ישוחרר. היא תוכל לשלם לאמנון על העץ, לליאת על האגרות, ולחשמלאי על החיווט מחדש. היא לא ענתה מיד. היא השתמשה בשיטת ההשהיה שלה. היא תענה לו מחר, כשהיה לה זמן, לפי הסדר שלה. היא סגרה את מסך הטלפון, משכה אליה את מחברת המתכונים של חנה, והתחילה לקרוא את ההוראות להכנת לחם מחמצת. המילים העגולות והמסודרות מילאו את העמוד, מסבירות איך לערבב קמח ומים, איך לתת לבצק לנוח, ואיך להקשיב לזמן שהוא צריך כדי לתפוח. תמר קראה את המתכון עד הסוף, ואז סגרה את המחברת והקשיבה לרוח בחוץ. השקט של המושבה עטף את הבית, אבל הוא כבר לא היה שקט ריק. הוא היה שקט של דברים שמתכוננים לקרות.

## שכירות מדורגת

אמנון העביר את ידו המיובלת על משקוף העץ הישן, והשאיר אחריו שובל קטן של אבק בהיר שריחף באוויר הקר של האגף המערבי. הוא לא אמר מילה במשך דקות ארוכות, רק בחן את החיבורים שבין העץ לאבן, הקיש על הקירות בעזרת מפרק אצבעו, והאזין להד שבקע מבפנים. תמר עמדה מאחוריו, כשהיא מחזיקה את המחברת הכחולה שלה פתוחה, העט מוכן בידה. ליאת בן-דוד עמדה בצד השני של החדר, מעיינת בטפסים שהוציאה מהתיקיה החומה שלה, מבטה מרפרף בין הניירות לבין התקרה הגבוהה. דפנה נשארה קרוב לדלת, זרועותיה שלובות על החזה, נמנעת מלהיכנס עמוק אל תוך החלל שהיה סגור כל כך הרבה שנים. השקט בחדר היה מתוח, מקצועי, שקט של אנשים שמחשבים עלויות וסיכונים במקום להתרשם מהנוף הירוק שנשקף מבעד לתריסים השבורים.

"העץ פה אבוד," אמנון אמר לבסוף, קולו הנמוך מהדהד בחלל הריק. הוא הסתובב אל תמר והצביע על בסיס המשקוף, קרוב לרצפה המצוירת. "יש פה ריקבון שעולה לפחות חצי מטר למעלה. המים עמדו פה חורפים שלמים בלי שאף אחד ייבש אותם. אם אני מתקין לך דלתות חדשות על התשתית הזאת, הן יתעקמו תוך חודשיים. אנחנו צריכים לפרק את כל המסגרת, לטפל באבן שמאחוריה, ולבנות משקופים עיוורים חדשים. זה אומר עבודה הרבה יותר איטית, וזה אומר הרבה יותר לכלוך. אי אפשר לעשות פה קוסמטיקה, תמר.

הבית הזה דורש טיפול מהשורש."

תמר רשמה את הדברים במחברת שלה, האותיות שלה ישרות ומסודרות. היא לא נבהלה מהמילים שלו, למרות שידעה שכל משפט כזה מתורגם לסכומי כסף משמעותיים. היא עבדה במרפאה מספיק שנים כדי לדעת שרופאים ואנשי מקצוע מעריכים מטופלים שלא קוטעים אותם באמצע האבחנה. היא המתינה שאמנון יסיים את ההסבר הטכני על סוגי העץ שיידרשו, ואז הפנתה את מבטה אל ליאת, שעדיין בחנה את ארון החשמל הישן שהיה קבוע בקיר המסדרון הקטן. הפלסטיק של הארון הצהיב והיה פריך, וכמה חוטים חשופים הציצו מתוכו.

ליאת סגרה את דלת הארון בזהירות, משתדלת לא לשבור את הצירים החלודים. "מבחינת המועצה, החשמל פה הוא סכנה ברורה," היא אמרה בטון הענייני שלה, זה שהכירה היטב מהמשרד. "את לא יכולה להפעיל פה יחידת אירוח עם לוח חשמל של שנות השמונים. ברגע שתחברי פה שני מזגנים, דוד חימום ומקרר קטן, הפקקים יקפצו, או גרוע מזה, יתחיל פה קצר. את חייבת להביא חשמלאי מוסמך שיחליף את כל הלוח לתלת-פאזי, ויעביר חיווט חדש בקירות. בלי אישור של בודק חשמל, אני לא יכולה אפילו להתחיל להסתכל על הבקשה שלך לרישוי עסק. זה תנאי סף של כיבוי אש."

"לוח תלת-פאזי, חיווט מחדש, אישור בודק," תמר חזרה על המילים בעודה כותבת אותן. הרשימה הלכה והתארכה, מרחיקה אותה מהחזון הפשוט של סידור מצעים נקיים והנחת סבונים קטנים על המיטה. היא הבינה שהיא נכנסת לפרויקט בנייה קטן, משהו שמעולם לא ניהלה בעבר. בבית בגבעתיים, כשמשהו התקלקל, גדי היה מתקשר לאיש מקצוע, ותמר הייתה זו שנשארה בבית לחכות לו ולשלם לו. היא מעולם לא הייתה זו שקיבלה את ההחלטות על התשתיות עצמן.

"ויש עוד משהו," ליאת אמרה, צעדה לעבר דלת הכניסה של

האגף ונעצרה על הסף. היא הצביעה על המדרגה הבודדת שהפרידה בין המרפסת החיצונית לבין פנים החדר. "המדרגה הזאת מסוכנת. היא גבוהה מדי, השיפוע שלה לא תקני, והאבן שחוקה. תיירות פנים דורשת עמידה בתקני נגישות ובטיחות. אורח שיגיע לפה בחושך עם מזוודה עלול למעוד, ואת תמצאי את עצמך מול תביעת נזיקין שהביטוח שלך לא יכסה, כי המבנה לא עמד בתקן. אתם צריכים לפרק את המדרגה הזאת, ליצור שיפוע מתון יותר, ולהתקין מאחז יד תקני. זה לא נתון למשא ומתן."

דפנה התנתקה מהקיר והתקדמה צעד אחד פנימה. "אבל המדרגה הזאת נמצאת פה מאז שהבית נבנה," היא אמרה, קולה מסגיר שמץ של התגוננות. "אנשים נכנסו ויצאו מפה עשרות שנים ואף אחד לא שבר את הרגל. זה חלק מהאופי של המבנה המקורי. אי אפשר פשוט לצקת פה בטון מודרני ולהרוס את המראה של האבן המקורית."

"אני מבינה את הערך ההיסטורי, דפנה," ליאת ענתה בסבלנות של פקידה שכבר ניהלה את הוויכוח הזה מאות פעמים עם תושבי המושבה. "אבל התקנות של היום הן לא התקנות של פעם. כשהבית הזה תפקד כפנסיון, לא היו דרישות נגישות מחמירות. היום, אם את רוצה רישיון עסק, את חייבת ליישר קו. המועצה לא תיקח על עצמה את האחריות למפגע בטיחותי ברור. אמנן יכול למצוא פתרון שישתלב עם האבן הישנה, אבל המפלס חייב להשתנות."

אמנן שפשף את סנטרו והביט במדרגה. "אפשר לפרק את האבנים המקוריות בזהירות," הוא הציע לאט, בוחן את השטח. "נחצוב קצת פנימה, נייצר שיפוע מתון יותר בעזרת תשתית חדשה, ואז נרכיב את האבנים הישנות בחזרה על השיפוע החדש. זה ייקח יומיים עבודה של סתת טוב, אבל זה ייראה כאילו זה תמיד היה ככה, וזה יעבור את הביקורת של ליאת."

תמר רשמה את הפתרון. היא הרגישה את המשקל של ההחלטות האלה מצטבר על כתפיה. כל משפט שנאמר בחדר הזה היה שווה

כסף, וכל תיקון דרש זמן. היא ציפתה לפתוח את המקום תוך שבועיים או שלושה, אבל המציאות שהוצגה בפניה עכשיו דיברה על חודש של עבודות תשתית לפחות. היא הביטה באנשים שעמדו סביבה. הם לא היו נגדה, הם פשוט הציגו לה את חוקי המשחק של העולם האמיתי. הם לא ניסו לרצות אותה או למכור לה אשליות.

"כמה זמן ייקח להשלים את כל זה?" תמר שאלה, והרימה את עיניה מהמחברת. קולה היה יציב, נטול רעד. "העץ, החשמל, והמדרגה. בהנחה שאנחנו מתחילים לעבוד מיד ולא מחכים."

אמנון וליאת החליפו מבט קצר של אנשי מקצוע שמכירים את הקצב של המושבה. "אם את סוגרת עם חשמלאי השבוע", אמנון אמר, "ואם אני מכניס את העבודה שלך ללוח הזמנים שלי במקום פרויקט אחר שנדחה, אנחנו מדברים על שלושה שבועות של עבודה נטו. אולי ארבעה, תלוי כמה הפתעות נמצא כשנפתח את הקירות. בתים ישנים אוהבים להחביא סודות."

"ומבחנית הרישוי", ליאת הוסיפה, "ברגע שיש לך את האישורים של החשמלאי ומהנדס הבטיחות על המדרגה, אני יכולה להריץ את הבקשה. זה ייקח עוד שבועיים בערך עד שתקבלי את הנייר הרשמי. עד אז, אסור לך להכניס לפה אורחים בתשלום. את יכולה לנקות, לסדר, להביא רהיטים, אבל העסק לא נפתח עד שהניירת חתומה."

הפגישה הסתיימה באווירה מעשית. ליאת אספה את הטפסים שלה לתוך התיקיה החומה, הבטיחה לשלוח לתמר רשימה של חשמלאים מורשים שעובדים באזור, ויצאה אל רכבה. אמנון לקח מידות אחרונות של החלונות, רשם אותן בפנקס קטן שהוציא מכיס חולצתו, ואמר שיעביר לה הצעת מחיר מסודרת עד הערב. הוא אסף את כלי העבודה שלו, הנהן לעבר שתי הנשים, והשאיר אותן לבד באגף המערבי. אבק הבנייה עדיין ריחף באוויר, מואר בקרני השמש החורפית שחדרו מבעד לתריסים.

תמר סגרה את המחברת שלה. היא הביטה בדפנה, שעמדה

עכשיו במרכז החדר, בוחנת את הקירות המתקלפים במבט עייף. הבית הזה היה שייך לה, אבל בשעה האחרונה היא כמעט ולא דיברה. היא נתנה לתמר לנהל את השיחה, לשאול את השאלות, לקחת את הפיקוד. תמר הבינה שדפנה חוששת. היא פחדה מהבלגן, מההוצאות, מכישלון נוסף של המקום שהיה פעם מרכז חייה.

"זה הרבה יותר ממה שחשבנו," דפנה אמרה בשקט, לא מסירה את עיניה מהתקרה. "חשבתי שצריך רק לצבוע, להחליף כמה דלתות ולנקות טוב. לא תיארתי לעצמי שנצטרך לפרק רצפות ולחצוב בקירות. את לא חייבת להמשיך עם זה, תמר. את יכולה להישאר ביחידת האירוח הקטנה שלך עד סוף החודש, לנוח, ואז לחזור למרכז. אף אחד לא בא אלייך בטענות. עדיין לא שילמת לאף אחד, ואת יכולה לעצור את זה עכשיו לפני שאת שוקעת בבוץ."

תמר לא ענתה מיד. היא הכניסה את המחברת לכיס הסוודר שלה והוציאה את הטלפון הנייד. היא פתחה את האפליקציה של הבנק. המסך נטען במשך כמה שניות ארוכות בגלל הקליטה החלשה בתוך קירות האבן, ואז הציג את יתרת העובר ושב של החשבון הפרטי שלה, זה שפתחה לפני שנים ומעולם לא השתמשה בו באמת. השורה העליונה הציגה העברה בנקאית חדשה מהבוקר. השולח: גדי אלדר. הסכום היה מדויק, בדיוק חצי מקרן ההשתלמות המשותפת שלהם שהשתחררה לאחרונה.

היא בהתה במספרים שעל המסך. הכסף הזה היה אמור להיות כרית הביטחון שלהם. הם דיברו פעם על האפשרות להשתמש בו כדי לעזור לנועה ואמיר לקנות דירה גדולה יותר, או אולי לנסוע לטיול ארוך באיטליה אחרי שיואב יתגייס. עכשיו, הכסף הזה שכב בחשבון שלה, מנותק מהעבר, מחכה להוראות חדשות. גדי העביר אותו בלי מאבק, כנראה כדי להשקיט את מצפונו או כדי לזרוז את תהליך הפרידה הרשמי. המספרים על המסך היו ההוכחה הסופית לכך שהחיים הקודמים שלה הסתיימו. אין יותר קופה משותפת, אין

יותר החלטות שמתקבלות יחד בסלון. יש רק אותה, ואת החשבון הזה.

"אני לא חוזרת למרכז," תמר אמרה, והכניסה את הטלפון בחזרה לכיס. היא הרימה את מבטה אל דפנה, וקולה היה צלול וברור. "ואני לא עוצרת את הפרויקט הזה. אנחנו נחליף את החשמל, אנחנו נתקן את המדרגה, ואנחנו נבנה את המשקופים מחדש. יש לי את הכסף הדרוש לזה, ואני מוכנה להשקיע אותו. אבל אם אני עושה את זה, אנחנו צריכות להסדיר את הדברים בינינו בצורה רשמית. אני לא יכולה לשפוך את החסכונות שלי לתוך הבית שלך על בסיס לחיצת יד והבנה בעל-פה."

דפנה הסתובבה אליה, מופתעת מהטון העסקי. "מה את מציעה?"  
 "בואי נשב במטבח שלך," תמר אמרה, וסימנה לעבר הדלת. "קח פה, ואנחנו צריכות שולחן כדי לכתוב."

הן חצו את החצר הפנימית ונכנסו אל החלק המרכזי של בית האבן. המטבח של דפנה היה חמים, מלא בריחות של קפה קלוי ועשבי תיבול שיובשו בצנצנות זכוכית. דפנה העמידה קומקום מים על הגז, בעוד תמר התיישבה ליד שולחן העץ הכבד, והוציאה שוב את המחברת הכחולה שלה ואת העט. היא הרגישה את הריכוז המוכר שמילא אותה תמיד כשהייתה צריכה לארגן את לוח התורנויות המסובך של המרפאה, אבל הפעם לא היה שם דוקטור שיינר שייקח את הקרדיט. הפעם היא ניהלה את העתיד שלה.

"אני רוצה לשכור ממך את האגף המערבי לשנה שלמה, מראש," תמר פתחה ברגע שדפנה הניחה את כוסות התה על השולחן והתיישבה מולה. "אבל אני לא יכולה לשלם לך שכר דירה מסחרי מלא בזמן שאני מממנת את כל עבודות התשתית של המבנה. העבודות האלה יישארו בבית שלך גם אם אני אעזוב בעוד שנה. החשמל החדש והדלתות החדשות יעלו את הערך של הנכס שלך."  
 דפנה לגמה מהתה שלה בשקט. "זה נכון. אבל הבית עמד סגור,

לא התכוונתי להוציא עליו כסף. את זו שרוצה לפתוח אותו. "ולכן אני אשלם על השיפוץ," תמר הבהירה, ושרטטה קו ישר על הדף במחברת. "אבל אני מציעה שנעשה הסכם שכירות מדורג. בשלושת החודשים הראשונים, בזמן שאנחנו משפצים ומחכים לאישורים של המועצה, אני אשלם לך סכום סמלי בלבד על האגף. רק כדי לעגן את הזכות שלי בנכס. ברגע שאנחנו מקבלות את רישיון העסק ואני מתחילה לארח אנשים בתשלום, שכר הדירה יעלה למחיר מסחרי מלא שנסכים עליו מראש. ככה אני יכולה להפנות את התקציב שלי לשיפוץ עכשיו, ואת תקבלי נכס משודרג והכנסה קבועה בהמשך."

דפנה הביטה בה בהערכה זהירה. היא לא ציפתה לאישה עם יכולת ניהול משא ומתן כזו. תמר שנחתה פה לפני שבועיים הייתה שקטה, מהוססת, נראתה כמו מישהי שמחפשת מחסה מהגשם. האישה שישבה מולה עכשיו דיברה במספרים, בתקופות זמן, ובחלוקת סיכונים.

"שכירות מדורגת," דפנה גלגלה את המושג על לשונה. "זה הגיוני. אבל אני צריכה שיהיו תנאים ברורים לגבי סוג האירוח. אני גרה פה, תמר. אני לא רוצה מסיבות רווקים, אני לא רוצה מוזיקה בלילות, ואני לא רוצה אנשים שישאירו לי שקיות זבל מחוץ לשער. אנחנו צריכות להכניס את זה לחוזה. אם את מפרה את כללי השקט של המקום, החוזה בטל."

"מקובל עליי לחלוטין," תמר הסכימה מיד. היא נזכרה בשיחה עם חנה פרידמן אתמול ליד הגדר. שקט הוא מצב שצריך לתחזק אותו. "אני אוסיף סעיף שמגדיר את אופי האירוח. זוגות, משפחות קטנות, בלי אירועים, בלי רמקולים בחצר. אנחנו נגדיר שעות שקט מחמירות. אני אהיה זו שאחראית לאכוף אותו."

דפנה קמה מהשולחן, ניגשה למגירה קטנה בארון המטבח, והוציאה משם קלסר ישן. היא דפדפה בו עד שמצאה חוזה שכירות

סטנדרטי, מודפס על דפים דהויים מעט, שנשאר לה מהימים שעוד ניסתה להשכיר את החדרים הבודדים בבית. היא הניחה אותו על השולחן בין שתיקן.

"אנחנו יכולות להשתמש בזה כבסיס," דפנה אמרה, והגישה לתמר עט שחור שמצאה על השיש. "תוסיפי את הסעיפים שדיברנו עליהם בכתב יד בתחתית העמוד. נחתום שתינו, ונצלם את זה בטלפון כדי שיהיה עותק לכל אחת. זה מספיק טוב בשבילי, אם זה מספיק טוב בשבילך."

תמר משכה אליה את הדפים. היא קראה את הסעיפים המשפטיים הסטנדרטיים, מילים שהכירה היטב מחוזים שחתמה עליהם עם גדי במהלך השנים – משכנתא, קניית רכב, ביטוחים. אבל תמיד הייתה שם חתימה נוספת ליד החתימה שלה. תמיד היה מישו שחלק איתה את האחריות, או לפחות יצר את האשליה של ביטחון משותף. עכשיו, השורה התחתונה של החוזה חיכתה רק לה. היא כתבה בכתב יד ברור את סעיף השכירות המדורגת, פירטה את הסכומים המדויקים לחודשי השיפוץ ולחודשי ההפעלה, והוסיפה את סעיף השקט ואופי האירוח כפי שדפנה ביקשה.

היא עברה על הכתוב פעם נוספת, ווידאה שאין טעויות. הלב שלה פעם בקצב מהיר, פעימות חזקות שהרגישה עד קצות האצבעות. זו לא הייתה החלטה של מה בכך. זו הייתה התחייבות לשנה שלמה, במקום זר, בעסק שהיא לא ידעה בוודאות שתצליח לנהל. היא לקחה את העט השחור, הניחה את ידה על הדף, וחתמה את שמה המלא בתחתית העמוד האחרון. תמר אלדר. בלי תוספות, בלי הסתייגויות. דפנה לקחה את העט וחתמה לידה. היא קיפלה את הדפים והעבירה עליהם את ידה בתנועה חלקה. "זהו," היא אמרה, וחיוך קטן הופיע בזווית פיה. "את כבר לא אורחת שלי, תמר. את שותפה לדרך."

תמר יצאה מהמטבח של דפנה וחזרה אל יחידת האירוח שלה.

השמש כבר התחילה לשקוע מאחורי הרכסים המערביים, וצבעה את השמיים בגוונים של סגול ואפור קרים. היא נכנסה לחדר, סגרה את הדלת, והניחה את המחברת הכחולה על השולחן. היא הרגישה תשישות עמוקה, עייפות של שרירים שלא עבדו היום פיזית, אלא נמתחו מול משא ההחלטות. היא התיישבה על קצה המיטה, הוציאה את הטלפון שלה, וחיפשה ברשימת אנשי הקשר. היא לא רצתה להתקשר לנועה, שתתחיל לשאול שאלות על ביטוחים ורישוי. היא לא רצתה להתקשר לגדי כדי לאשר את קבלת הכסף. היא לחצה על השם של רבקי.

השיחה נענתה אחרי שלושה צלצולים, מלווה ברעש הרקע המוכר של פן עובד בעוצמה גבוהה.

"תמר? חכי שנייה, אני מכבה את המכשיר," קולה של רבקי נשמע חזק וברור, ואחריו השתרר שקט פתאומי. "מה קרה? את בסדר? הוא עשה משהו?"

"אני בסדר, רבקי," תמר אמרה, והופתעה לגלות עד כמה הקול שלה נשמע רגוע. "גדי לא עשה כלום. הוא העביר לי את החצי שלי מההיסכון הבוקר."

"נו, ברוך השם. לפחות משהו אחד הוא עושה כמו בן אדם ולא כמו גנב בלילה," רבקי נחרה בבוז מבעד לשפופרת. "אז מה, את חוזרת? את מתחילה לחפש דירה פה באזור? שמעתי שיש משהו נחמד ברחוב כצנלסון, קומה שנייה עם מעלית."

"אני לא חוזרת, רבקי," תמר אמרה, והסתכלה על החלון החשוך. "חתמתי היום על חוזה שכירות לשנה. אני נשארת פה במושב. אני משפצת את האגף המערבי של הבית ואני פותחת בו אכסניה."

השתררה שתיקה ארוכה על הקו. תמר יכלה כמעט לשמוע את רבקי מעכלת את המידע, מעבירה אותו דרך המסננים המעשיים שלה, מחשבת את הסיכונים.

"אכסניה," רבקי אמרה לבסוף, הטון שלה זהיר. "עם אורחים,

ומצעים, וקבלנים. תמר, את יודעת מה זה אומר לשפץ מבנה ישן? קבלנים יאכלו אותך בלי מלח. הם יראו אישה לבד ויכפילו את המחיר. את רוצה שאני אדבר עם אח שלי? הוא קבלן שיפוצים, הוא יכול לתת לך עצות, להגיד לך ממה להיזהר."

"לא," תמר אמרה מיד, וקטעה את שטף הדיבור. היא לא כעסה, היא ידעה שרבקי פועלת מתוך דאגה ואהבה אמיתית. אבל היא לא הייתה זקוקה למושיעים יותר. היא כבר דיברה עם אמנון, היא כבר הבינה את המחיר, והיא כבר לקחה את הסיכון. "אני לא צריכה קבלן מהמרכז, ואני לא צריכה עצות איך להיזהר. אני מסתדרת עם האנשים פה."

"אז למה התקשרת?" רבקי שאלה, קולה רך יותר, נטול העלבון שתמר חששה ממנו.

תמר נשמה נשימה עמוקה. היא חשבה על המדרגה המסוכנת, על לוח החשמל הישן, על הכסף שעבר מחשבון לחשבון, ועל החתימה שלה בתחתית הדף הדהוי. היא חשבה על כל השנים שבהן ההחלטות שלה תמיד היו תגובה למשהו שמישהו אחר עשה או היה צריך.

"התקשרתי כי אני לא צריכה עצה," תמר אמרה בשקט, והצמידה את הטלפון לאוזנה. "תגידי לי ששמעת אותי בוחרת."

הייתה עוד שתיקה קצרה, ואז רבקי נאנחה, אנחה של השלמה ושל גאווה. "שמעתי אותך, תמר. שמעתי אותך בוחרת."

תמר ניתקה את השיחה. היא הניחה את הטלפון על השולחן, ליד המחברת הכחולה. החדר היה קריר, אבל היא לא מיהרה להדליק את הרדיאטור. היא ישבה שם בחושך החלקי, והקשיבה לרוח הצפונית שהתחזקה בחוץ, וידעה שמחר בבוקר, כשאמנון יגיע לפרק את המשקופים, היא תהיה מוכנה לעמוד בתוך האבק.

## לוח גיר קטן

מכונת האספרסו נשפה אדים בלחץ גבוה, ממלאת את החלל של בית הקפה הקטן בריח חרוך ומתוק של פולי קפה טחונים. תמר יושבה ליד השולחן הפינתי הקבוע שלה, זה שמיקל שמרה לה גם בלי לומר מילה, והביטה במסך המחשב הנייד הפתוח. סביבה התנהלה המולת הבוקר של המושבה. חקלאים בבגדי עבודה שנכנסו לקחת קפה בטייק אוויי, אימהות צעירות שדחפו עגלות בין כיסאות העץ הלא תואמים, ותיירים מזדמנים ששאלו על מסלולי הליכה. תמר למדה לסנן את הרעש הזה במהלך השבועיים האחרונים. היא מצאה בו סוג של נחמה, קצב חיים של מקום שעובד ומתפקד בלי לבקש ממנה לנהל אותו. אבל הבוקר, הרעש החיצוני רק הדגיש את השקט המתוח שהצטבר אצלה בבטן, שקט של אדם שעומד על קצה של מקפצה ולא בטוח אם יש מים בבריכה למטה.

על המסך הבהיקו תמונות של האגף המערבי. היא צילמה אותן אתמול אחר הצהריים בעזרת הטלפון הנייד שלה, מנסה לתפוס את האור הרך שנכנס דרך חלונות העץ המשופצים. התוצאה הייתה רחוקה מלהיות מקצועית. באחת התמונות נראתה זווית חדה מדי של המיטה, באחרת הצללים על רצפת האריחים המצוירים היו כהים מדי, ובתמונה שנועדה להציג את חדר הרחצה החדש אפשר היה לראות את ההשתקפות המטושטשת שלה במראה, מחזיקה את הטלפון בשתי ידיים. היא פתחה את האתר של פלטפורמת ההזמנות, עברה

על עשרות מודעות של צימרים באזור, וראתה תמונות מלוטשות, בהירות, מעובדות עד לרמת השלמות. חדרים שנראו כאילו נגזרו ממגזין עיצוב, עם סלסלות פירות מונחות בזווית מדויקת על מצעים צחורים. האגף המערבי שלה נראה לידם כמו מה שהוא היה באמת, בית אבן ישן שעבר שיפוץ בסיסי, נקי, יציב, אבל חסר את הברק המלאכותי שהשוק דרש.

היא הסיטה את מבטה מהמסך אל המחברת הכחולה שהייתה פתוחה ליד המקלדת. רשימת המשימות שלה לא התקצרה, היא רק שינתה צורה. בכל פעם שסימנה קו על סעיף אחד, כמו סיום התקנת לוח החשמל או אישור בודק הבטיחות, צצו תחתיו שלושה סעיפים חדשים. ביטוח צד ג' לעסק, רכישת מגבות נוספות, בדיקת לחץ מים בדוד, ניסוח מדיניות ביטולים. במרפאה בגבעתיים היא שלטה ברשימות דומות ביד רמה, אבל שם תמיד הייתה רשת ביטחון. תמיד היה את דוקטור שיינר שאפשר היה להפנות אליו את ההחלטות הסופיות, או את חברת הניהול של הבניין שטיפלה בתקלות הגדולות. כאן, כל סעיף ברשימה התחיל והסתיים בה. אם לא יהיו מים חמים באגף המערבי, זו תהיה תקלה שלה. אם ביטוח המבנה לא יכסה נזק, העלות תרד מהחשבון הפרטי שלה. המשקל של האחריות הזו ישב לה על הכתפיים, גורם לה למחוק ולכתוב מחדש את אותו משפט. בתיאור הנכס כבר חצי שעה.

מיכל הגיעה לשולחן עם כוס זכוכית קטנה של קפה שחור חלש, בדיוק כמו שתמר אהבה. היא הניחה את הכוס על השולחן בלי לשאול, העבירה סמרטוט לח על פינה פנויה של העץ, והציצה מעבר לכתפה של תמר אל עבר המסך. מיכל הייתה אישה של תנועה מתמדת, בעלת עסק שידעה לזהות תקיעות אצל אחרים מקילומטרים. היא ראתה את סמן העכבר המהבהב בסוף משפט לא גמור, את התמונות הלא מלוטשות, ואת הקמט הקטן שהופיע בין הגבות של תמר כשהתרכזה יותר מדי. מיכל משכה כיסא פנוי מהשולחן הסמוך

והתיישבה, מתעלמת לרגע משני לקוחות שעמדו ליד הקופה וחיפשו תפריט.

"את חושבת על זה יותר מדי," מיכל אמרה ישירות, מצביעה על המסך שבו תמר ניסתה לנסח משפט על היעדר טלוויזיה בחדרים. "אנשים לא קוראים את הפסקאות הארוכות האלה. הם מסתכלים על התמונות, בודקים את המחיר, וקוראים את השורה הראשונה. את מנסה להתנצל על מה שאין במקום להציע את מה שיש."

"התמונות לא מספיק טובות," תמר ענתה, מעבירה אצבע על שפת כוס הקפה. "הן חשוכות. רואים את הפגמים בטיח ליד החלון. נכנסתי לראות מה מקומות אחרים מפרסמים, הכול נראה אצלם כמו מלון יוקרה. אני לא יכולה להעלות את זה ככה, אנשים יחשבו שזה מקום מוזנח. אולי אני צריכה לחכות, להביא צלם מקצועי מהעיר, לסדר את הגינה האחורית לפני שאני בכלל פותחת את היומן."

"ואז תדחי את הפתיחה בעוד חודש," מיכל קטעה אותה, נשענת קדימה על השולחן. "ואז תגלי שחסר לך שטיחון באמבטיה ותדחי בעוד שבוע. תמר, אין דבר כזה מושלם בעסק הזה. אני פתחתי את בית הקפה הזה עם מכונת אספרסו יד שנייה שחלטה קפה בטעם של מתכת במשך חודשיים עד שהיה לי כסף להביא טכנאי. אנשים באו כי היה פה מקום לשבת וכי חייכתי אליהם. את מוכרת מיטה נקייה, מים חמים, ונוף לוואדי. אל תנסי להיות מלון בוטיק, תהיי בית אבן. יש לזה קהל משלו."

תמר הביטה בתמונות שוב. היא זכרה את ההחלטה שלה בשוק, כשדיברה עם סלים. לא לקשט, לשתף. היא לא רצתה למכור אשליה של יוקרה שהיא לא יכולה ולא רוצה לתחזק. היא רצתה להציע מקום פשוט, אמיתי, מקום שבו האבן היא אבן והעץ הוא עץ. "אני מפחדת שאני אבטיח משהו שאני לא אוכל לעמוד בו," היא הודתה בקול שקט, מילים שמעולם לא הרשתה לעצמה לומר מול גדי או נועה. "שאנשים יגיעו, ישלמו כסף, ויתאכזבו. שאני לא אדע איך

לנהל את התקלות בזמן אמת בלי הגיבוי של צוות שלם.  
 "אז אל תפתחי את היוםן לשנה קדימה," מיכל הציעה פתרון מעשי, האצבע שלה מקישה קלות על קצה המקלדת. "בואי נעשה פיילוט. תפתחי את המערכת לשני סופי שבוע בלבד. ארבעה לילות בסך הכול. תשימי מחיר הרצה, קצת יותר נמוך מהממוצע באזור, ותכתבי בפירוט שזה מקום חדש בהרצה. זה מוריד את רף הציפיות של הלקוחות, וזה נותן לך חלון זמן לבדוק את עצמך. אם משהו קורס, אם הדוד לא מספיק, אם המצעים לא נוחים, את מגלה את זה על כמות קטנה של אנשים ומתקנת. בלי התחייבויות ארוכות טווח."  
 הרעיון של פיילוט מצומצם הפיג מעט מהמועקה בחזה של תמר. זה היה משהו שהיא יכלה לנהל. שני סופי שבוע. היא יכולה להתמודד עם שני סופי שבוע גם אם הכול ישתבש. היא פתחה את לוח הבקרה של האתר, בחרה את התאריכים של סוף השבוע הקרוב וזה שאחריה, וחסמה את שאר החודש. לאחר מכן עברה לטקסט התיאור. היא מחקה את הפסקאות הארוכות והמתנצלות שניסתה לכתוב קודם, והתחילה לכתוב מחדש, הפעם במשפטים קצרים, ענייניים, כמו שהייתה מדברת.

"אגף משופץ בבית אבן היסטורי במושבה. קירות אבן עבים, רצפה מצוירת מקורית, ומרפסת שפונה לוואדי. אין טלוויזיה, אין רמקולים, יש שקט צפוני אמיתי. המקום נמצא בתקופת הרצה לחודש הקרוב, ולכן מוצע במחיר מיוחד. מתאים למי שמחפש פשטות, ניקיון, וקרבה לטבע."

היא קראה את הטקסט פעמיים. הוא היה מדויק. הוא לא הבטיח פינוק, הוא הבטיח נוכחות. היא עברה לתמונות, בחרה את החמש הטובות ביותר למרות הפגמים הקטנים, והעלתה אותן למערכת. מיכל עמדה מאחוריה, עוקבת אחרי הפעולות שלה, ואז הניחה יד קלה על כתפה. "עכשיו פשוט תלחצי על הכפתור הירוק למטה," מיכל אמרה, וחזרה אל הקופה לפני שתמר תספיק להתחרט. תמר נשמה עמוק,

הזיוה את העכבר אל הכפתור שכתוב עליו פרסם מודעה, ולחצה. המסך התרענן, הציג אנימציה קצרה של טעינה, ואז הופיעה הודעה שהנכס שלה באוויר וזמין להזמנות.

היא נשענה לאחור בכיסא. הפעולה הפיזית של הלחיצה לא דרשה מאמץ, אבל היא הרגישה כאילו סיימה ריצה ארוכה. המודעה הייתה בחוץ. כל אדם עם חיבור לאינטרנט יכול היה עכשיו לראות את האגף המערבי, לשפוט אותו, ולבחור אם לשלם כדי לישון בו. זו כבר לא הייתה תוכנית במחברת הכחולה או שיחה פנימית בינה לבין דפנה. זה היה עסק חי. היא לקחה לגימה מהקפה השחור, שהספיק להתקרר מעט, והתחילה לעבור על רשימת המשימות במחברת, מסמנת קו ברור וחזק על הסעיף פרסום האכסניה.

השעה הבאה בבית הקפה עברה במערבולת של פעילות. תמר עזרה למיכל לארגן כמה חשבונות ספק שהגיעו בבוקר, פעולה טכנית שהרגיעה אותה תמיד. היא לא בדקה את הטלפון שלה כל חמש דקות, מנסה לשמור על פאסון של משהי שלא מחכה בדריכות לאישור מהעולם. היא אמרה לעצמה שייקח ימים, אולי שבועות, עד שמישהו יבחין במודעה החדשה ללא ביקורות קודמות. היא כבר התחילה לתכנן בראשה איך תנצל את סוף השבוע הפנוי כדי לצבוע את המשקופים הפנימיים בעצמה, כשהטלפון הנייד שלה רטט על השולחן.

זו לא הייתה הודעה מנועה או מגדי. זו הייתה התראה קצרה מהאפליקציה של פלטפורמת ההזמנות. תמר הניחה את העט, כשידיה רועדות קלות, והחליקה את האצבע על המסך כדי לפתוח את ההודעה. הופיע שם אישור הזמנה. סוף השבוע הקרוב, חמישי עד שבת. המזמינה הייתה אישה בשם קרן מראשון לציון. תמר פתחה את פרטי ההזמנה וקראה את ההודעה המצורפת שקרן כתבה. "שלוש תמר, אנחנו זוג עם ילד בן שלוש. חיפשנו מקום פשוט ולא יקר לברוח אליו מהמרכז לסוף השבוע. ראינו שאתם בהרצה

והמחיר מתאים לנו מאוד. רצינו לשאול אם יש אפשרות לשים מזרן קטן על הרצפה עבור הילד, או שאנחנו צריכים להביא איתנו לול קמפינג? תודה, קרן ורועי."

תמר קראה את ההודעה שוב ושוב. משפחה קטנה. זוג וילד. הם לא חיפשו יוקרה, הם חיפשו מקום פשוט. הם בחרו באגף המערבי לא למרות שהוא בהרצה, אלא בדיוק בגלל זה. ההבנה הזו חלחלה אליה לאט, מחליפה את החרדה בתחושה של אחריות כבדה ומוחשית. הם מגיעים ביום חמישי. זה אומר שמחר בערב. היא צריכה לוודא שיש מים חמים ברצף, שהרצפה נקייה מאבק השיפוצים, שיש מצעים נוספים, ושהיא מוצאת מזרן קטן שמתאים לילד בן שלוש. זו כבר לא הייתה תיאוריה על עצמאות ועל בניית חיים חדשים. אלה היו אנשים אמיתיים שיפקידו בידיה את שנת הלילה שלהם, את החופשה הקצרה שלהם, את תחושת הביטחון של הילד שלהם.

היא הקלידה תשובה מהירה ועניינית. "שלום קרן, נשמח לארח אתכם. יש לנו מזרן קטן שנוכל להציע לכם, אין צורך להביא לול. נדאג שיהיה מוכן בחדר עם מצעים מתאימים. מחכים לכם ביום חמישי." היא לחצה על שליחה, ומיד קמה מהכיסא, אוספת את המחברת והמחשב לתוך התיק שלה. היא לא יכלה לשבת יותר בבית הקפה. היא הייתה צריכה לחזור לאגף, לגעת בקירות, לוודא שהכול עומד במקום. מיכל, שראתה אותה מתארגנת במהירות, הרימה גבה ושאלת מעמדת הקופה.

"יש לי הזמנה," תמר אמרה, קולה יציב וברור מעל רעש המכונה. "למחר. משפחה עם ילד קטן."

מיכל חייכה חיוך רחב, חיוך של מישהי שידעת שההימור שלה הצליח. "אמרת לי. אנשים מחפשים אמת, לא רק פילטרים. לכי תכניי להם את החדר. ואל תשכחי להשאיר להם קצת עוגיות מקומיות או משהו, זה תמיד קונה אותם."

תמר יצאה מבית הקפה והלכה לאורך הרחוב הראשי של המושבה

לכיוון בית האבן. האוויר של שעות הצהריים המאוחרות היה קריר וצלול. היא הרגישה את המשקל של התיק על הכתף, אבל הצעידה שלה הייתה מהירה ונמרצת. היא חשבה על ההבטחה שהרגע נתנה. היא הבטיחה מזרן קטן. היא תצטרך לבקש מדפנה לבדוק במחסן העליון אם נשאר משהו מתקופת הפנסיון, או לנסוע לצומת ולקנות אחד פשוט. כל הבטחה שהיא כתבה בהודעה הפכה עכשיו למשימה מעשית, לאחריות ממשית. במרפאה, כשהבטיחה למטופל שהרופא יקבל אותו, היא רק תיווכה את הזמן של מישוהו אחר. כאן, היא תיווכה את המרחב שהיא עצמה יצרה.

כשהגיעה לשער הברזל של הבית, היא פתחה אותו בשקט ונכנסה לחצר הפנימית. הבית נראה לה פתאום שונה. הוא כבר לא היה רק פרויקט שיפוץ, או מקלט זמני מהחיים שהשאירה מאחור. הוא היה יעד. מישוהו הכניס את הכתובת הזו לתוכנית הנסיעה שלו. היא ניגשה אל האגף המערבי ופתחה את הדלת הכבדה שהותקנה מחדש לפני יומיים. ריח של צבע טרי, עץ מנוסר וחומרי ניקוי עמד באוויר. היא עברה בין שני החדרים, בודקת את תקינות הברזים, מעבירה יד על המצעים המתוחים שסידרה בבוקר, מוודאת שחלונות העץ נסגרים היטב ומונעים מהרוח להיכנס. הכול היה פשוט, נקי, ומוכן.

היא יצאה חזרה למרפסת הקטנה שפנתה לוואדי. בפינת המרפסת, נשען על קיר האבן, עמד לוח גיר קטן במסגרת עץ ישנה שדפנה מצאה באחד המחסנים והניחה שם ללא מטרה מוגדרת. על הלוח הייתה כתובה המילה 'יחידה' באותיות גיר לבנות ודהויות, שריד לניסיון קודם וחסר השראה להגדיר את המקום. תמר ניגשה אל הלוח. היא הסתכלה על המילה הסתמית, מילה של קבלנים, מילה של טפסים במועצה. המקום הזה לא היה יחידה. הוא היה חלק מבית, חלק מהיסטוריה, וחלק מהבחירה שלה.

היא לקחה סמרטוט לח שהיה מונח על מעקה המרפסת, והעבירה אותו על לוח הגיר. המילה 'יחידה' נמחקה מיד, משאירה אחריה

משטח שחור, לח וריק. היא חיכתה דקה עד שהמים יתייבשו ולוח הגיר יחזור לצבעו המקורי, ואז הוציאה מהתיק שלה עט שחור עבה, מאלה שמשמשים לסימון ארגזים. היא לא רצתה גיר שיימחק בגשם הראשון או ברוח חזקה. היא רצתה משהו שיישאר.

היא עמדה מול הלוח הריק וחשבה על שם. היא לא רצתה שמות פומפוזיים או רומנטיים מדי. היא לא רצתה לקרוא למקום על שמה, כי המקום היה פה הרבה לפני ויישאר פה הרבה אחריה. היא חשבה על חנה פרידמן, על ההיסטוריה של הפנסיון, ועל העובדה שאנשים תמיד קראו לחלק הזה של הבית בשם הפשוט והמדויק ביותר שלו. היא הסירה את הפקק של העט השחור, וכתבה באותיות מרובעות וברורות בחלק העליון של הלוח: האגף המערבי.

מתחת לזה, באותיות קטנות יותר, היא הוסיפה: אירוח בבית אבן.

היא סגרה את העט והלכה צעד אחד אחורה כדי להביט בתוצאה. הכתב לא היה מושלם, והלוח היה מעט עקום בתוך המסגרת שלו, אבל זה היה אמיתי. זה היה שלה. בערב, כשתשב לעשות את החישובים האחרונים לקראת מחר, היא תדע שהיא לא סתם מנהלת פרויקט שיפוץ. היא מנהלת את האגף המערבי. היא סובבה את הלוח כך שיפנה אל השביל המוביל לשער, כדי שמשפחת לוי מראשון לציון תדע בדיוק לאן הגיעה כשתחנה את הרכב מחר אחר הצהריים. לאחר מכן, היא נכנסה פנימה כדי לחפש את המזרן הקטן. השקט של המושבה עטף את הבית, אבל תמר כבר לא פחדה ממנו. היא ידעה שמחר, השקט הזה יתמלא בקולות של חיים חדשים.

## הנורה השרופה

ריח חריף של חומר ניקוי בניחוח אורנים עמד באוויר הקר של האגף המערבי. תמר העבירה את הסמרטוט הלח על רצפת האריחים המצוירת בפעם האחרונה, נסוגה לאחור לכיוון הדלת כדי לא להשאיר עקבות נעליים. השעה הייתה שלוש ורבע בצהריים. משפחת לוי מראשון לציון הייתה אמורה להגיע בארבע. היא סחטה את הסמרטוט לתוך דלי הפלסטיק, הניחה אותו בצד, ונעמדה במרכז החדר המרכזי. השקט של המושבה חדר פנימה דרך קירות האבן העבים, אבל בתוך הראש שלה הכול פעם בקצב מהיר. היא העבירה מבט על המיטה הזוגית, על המצעים הלבנים שמתחה בבוקר, על שתי כוסות הזכוכית שהניחה ליד הקומקום החשמלי הקטן. הכול היה במקום.

היא נכנסה לחדר הרחצה כדי לבדוק שוב את מגבות הגוף. היא ספרה אותן. אחת, שתיים, שלוש. הילד בן שלוש, הוא יצטרך מגבת נוספת. היא שלחה יד אל מדף העץ הקטן מעל הכיור, ואז הבחינה שהאור מעל המראה חלש מדי. היא לחצה על המתג הראשי. נורת התקרה נדלקה, אבל נורת הקיר הקטנה מעל הכיור השמיעה קליק חרישי ודאכה מיד. חוט הלהט בתוכה נשרף. תמר הרגישה את הדופק שלה מאיץ. היא עמדה מול המראה, מביטה בנורה השרופה, והרגישה איך החרדה המוכרת מטפסת במעלה הגרון. חצי שעה לפני שאורחים ראשונים נכנסים למקום שהיא בנתה, והאור בחדר הרחצה לא עובד.

היא לא הרשתה לעצמה לקפוא. היא יצאה מהאגף המערבי בהליכה מהירה, חצתה את החצר אל עבר יחידת האירוח שלה, ופתחה את ארון השירות הקטן במסדרון. היא זכרה שראתה שם קופסת קרטון עם נורות להט ישנות כשעזרה לדפנה לסדר את המחסן. היא מצאה את הקופסה, שלפה נורה אחת, לקחה מגבת פנים נוספת מהארון שלה, וחזרה בריצה קלה אל האגף. בחדר הרחצה היא הביאה את שרפרף העץ הקטן מהפינה, טיפסה עליו בזהירות, והוציאה את הנורה השרופה. הזכוכית הייתה עדיין חמה למגע. היא הניחה אותה על הכיור, הבריגה את הנורה החדשה, ולחצה על המתג. אור צהוב וחם שטף את חדר הרחצה. היא ירדה מהשרפרף, הניחה את המגבת הנוספת על המדף, ונשפה אוויר בכוח. היא פתרה את זה. לבד. בלי לבקש מגדי שיביא סולם, בלי לחכות שעידו יגיע בסוף השבוע ויסדר את המגעים.

רעש של צמיגים על חצץ נשמע מכיוון שער הברזל. תמר יצאה אל המרפסת הקטנה שפנתה לוואדי, הציצה מעבר לפינת הבית, וראתה רכב פנאי לבן עוצר במפרץ החניה. דלת הנהג נפתחה וגבר צעיר יחסית, לבוש בחולצת טריקו כחולה, יצא החוצה והתמתח. מהדלת השנייה יצאה אישה שאספה את שיערה לקוקו מרושל, וניגשה מיד לפתוח את הדלת האחורית. קול בכי חרישי של ילד עייף מנסיעה בקע מתוך הרכב. תמר החליקה את ידיה על מכנסיה, יישרה את החולצה, והלכה לקראתם.

"קרן?" תמר שאלה כשהתקרבה לשער. האישה הסתובבה אליה, מעלה על פניה חיוך עייף של סוף שבוע.

"כן, תמר? היי. סליחה על הרעש, איתי קצת איבד סבלנות בפקקים של כביש שש."

"הכול בסדר, הגעתם," תמר אמרה. היא פנתה לגבר. "רועי?"

נעים מאוד. האגף המערבי נמצא ממש כאן, מעבר לחצר."

היא הובילה אותם פנימה. רועי משך אחריהם מזוודה שחורה עם

גלגלים שהרעישו על שביל האבן. קרן נשאה את הילד על מותנה. כשתמר פתחה את דלת העץ הכבדה של האגף המערבי, היא זוהה הצידה כדי לתת להם להיכנס ראשונים. היא עקבה אחרי המבטים שלהם. קרן סרקה את רצפת האריחים, את קירות האבן החשופים בחלקם, ואז את המזון הקטן שתמר הניחה בפינת החדר, מוצע בסדין כותנה צבעוני.

"זה מקסים," קרן אמרה, והורידה את הילד לרצפה. "ממש כמו בתמונות. אפילו יותר מרווח."

"דוד החשמל דולק כרגע," תמר הסבירה, מצביעה על המתג האדום ליד הדלת. "המים מתחממים מהר. יש לכם קפה, תה וסוכר בארון מעל הקומקום. המספר שלי אצלכם בטלפון. אם תצטרכו משהו, אני ביחידה ממול."

רועי הניח את המזוודה ליד הקיר והוציא את הטלפון שלו. "תגידי, מה הסיסמה של האינטרנט האלחוטי? לא ראיתי שכתוב בשום מקום."

תמר עמדה בפתח. היא זכרה את הניסוח המדויק של המודעה שלה. "אין כאן אינטרנט אלחוטי," היא אמרה בקול יציב. "כמו שכתבתי בתיאור המקום. הקירות עבים מאוד, הקליטה הסלולרית עובדת בעיקר ליד החלון או במרפסת. הרעיון הוא להתנתק קצת." רועי הביט בה, אחר כך בקרן. לרגע היה נדמה שהוא עומד להתווכח, אבל קרן הנהנה. "זה בסדר גמור. באנו לנוח, לא לעבוד. תודה תמר."

תמר סגרה אחריה את הדלת וחזרה ליחידה שלה. היא הכינה לעצמה כוס תה נענע, התיישבה ליד השולחן הקטן, והקשיבה. קולות עמומים של פריקת מזוודות, צעדים על רצפת האבן, וקולו של הילד הסתננו מבעד לקירות האגף המערבי. היא הרגישה מוזר. שנים היא חיה בבית שבו כל רחש דרש ממנה פעולה. כשיואב היה בוכה בלילה, היא הייתה קמה. כשגדי היה טורק מגירה במטבח, היא הייתה

הולכת לבדוק מה חסר לו. עכשיו, אנשים אחרים התנהלו בתוך מרחב שהיא אחראית עליו, אבל היא לא הייתה צריכה לעשות שום דבר. היא סיפקה להם את הקירות, את המצעים, את המים החמים. מכאן והלאה, הזמן שלהם היה שלהם, והזמן שלה היה שלה.

ביום שישי בבוקר, קצת לפני שמונה, נשמעה נקישה קלה על דלת יחידת האירוח של תמר. היא פתחה את הדלת ומצאה שם את קרן, לבושה בסוודר גדול, משלבת ידיים מול הקור של הבוקר. "בוקר טוב תמר, סליחה שאני מפריעה מוקדם," קרן אמרה, קולה מהוסס מעט. "רציתי לשאול... ראינו שאין ארוחת בוקר בהזמנה, אבל איתי קם רעב, ולא הספקנו לעצור בסופר אתמול. יש סיכוי שתוכלי לארגן לנו איזה שתי ביצים וקצת לחם? רק בשבילנו. נשלם על זה כמובן."

תמר הביטה בקרן. האינסטינקט הישן, זה שנבנה במשך שלושה עשורים של אימהות וניהול בית, זינק מיד קדימה. היה לה לחם במטבחון. היו לה ביצים. היא יכלה לטגן חביתה בשתי דקות, לפרוס עגבנייה, להגיש להם את זה על צלחת יפה ולפתור את הבעיה. זה היה קל. זה היה אוטומטי. אבל היא נזכרה בשיחה עם מיכל, ובמה שכתבה במחברת הכחולה. היא לא פתחה את האגף המערבי כדי להמשיך להיות המטבח של כולם. היא קבעה גבולות ברורים למקום הזה, והיא הייתה צריכה לעמוד בהם, גם מול בקשה פשוטה.

"בוקר טוב קרן," תמר אמרה, שומרת על חיוך נעים אך ענייני. "אני מבינה לגמרי. אני לא מגישה כאן אוכל, אבל המכולת של המושבה נמצאת במרחק שלוש דקות הליכה מכאן, בקצה הרחוב הראשי. היא נפתחה בשבע וחצי ויש שם לחם טרי וגבינות. חוץ מזה, בית הקפה של מיכל נמצא ממש ליד המכולת, והם מגישים ארוחות בוקר מצוינות אם מתחשק לכם לשבת שם."

קרן מצמצה, מעבדת את התשובה. היא ציפתה שהמארחת תתגמש, שתעשה את המאמץ הקטן. אבל הטון של תמר לא השאיר

מקום למשא ומתן, והוא גם לא היה תוקפני. הוא היה פשוט עובדתי. "הבנתי", קרן אמרה לבסוף. "שלוש דקות הליכה למכולת?" "בדיוק. יוצאים מהשער, פונים ימינה, והולכים ישר עד שרואים שלט עץ קטן." "תודה תמר. נלך לשם."

תמר סגרה את הדלת וחזרה אל כוס הקפה השחור שלה. היא הרגישה התכווצות קטנה בבטן, סוג של אשמה על כך שלא האכילה ילד רעב. אבל מיד אחר כך הגיעה תחושה אחרת, נקייה וחדה יותר. היא שמרה על הכללים של עצמה. היא לא התנצלה, והיא לא נשאבה לתוך הצורך של מישו אחר לסדר את הבוקר שלו. היא סיפקה פתרון, אבל לא סיפקה את עצמה כפתרון. היא לגמה מהקפה, והמים הרתוחים חיממו את גרונה.

שעות הצהריים של יום שישי עברו בשקט. תמר ראתה את המשפחה יוצאת לטיול רגלי לכיוון הוואדי, חוזרת אחר הצהריים עם שקיות קטנות מהשוק המקומי, ונכנסת לאגף המערבי. היא ניצלה את הזמן כדי לנקות את החצר המשותפת, לאסוף עלים יבשים שנשרו מעץ התאנה, ולסדר את כלי העבודה שאמנון השאיר ליד המחסן. העבודה הפיזית עשתה לה טוב. היא אהבה את התחושה של תחזוקת מקום שיש לו מטרה.

בשעה שבע בערב, כשהחושך כבר ירד על המושבה והאוויר התקרר משמעותית, הטלפון של תמר צלצל. זה היה רועי. "תמר? תשמעי, אנחנו מנסים לקלח את הילד, והמים בקושי פושרים. הדלקנו את הדוד לפני שעה כמו שאמרת, אבל זה לא מתחמם."

תמר קמה מיד מהכיסא. "אני באה לבדוק." היא יצאה החוצה עם פנס קטן. היא לא נכנסה לאגף המערבי. היא הלכה ישירות אל ארון החשמל החיצוני שהותקן מאחורי הבית, זה שליאת דרשה להחליף. היא פתחה את דלת הפלסטיק האפורה

והאירה פנימה. אחד הפקקים של מעגל הכוח קפץ למטה. היא הבינה מיד מה קרה. הם הדליקו את הדוד, וכנראה גם את הרדיאטור הגדול בחדר השינה ואת הקומקום החשמלי באותו זמן. המערכת החדשה הייתה בטוחה, אבל היא עדיין הייתה רגישה לעומס פתאומי. היא הרימה את הפקק חזרה למעלה, סגרה את הארון, ושלחה הודעה לרועי. "הייתה קפיצה קטנה בלוח החשמל בגלל עומס. סידרתי את זה. הדוד חזר לעבוד, תנו לו עשרים דקות והמים יהיו רותחים. ממליצה לא להפעיל את הקומקום והרדיאטור ביחד עם הדוד."

היא לא חיכתה לתשובה, ולא הלכה לדפוק להם על הדלת כדי לוודא שהם מרוצים. היא טיפלה בבעיה התשתית וחזרה לענייניה. חצי שעה מאוחר יותר, רועי שלח הודעה קצרה: "יש מים חמים, הכול מעולה. תודה." תמר רשמה לעצמה במחברת הכחולה להוסיף פתק קטן ליד מתג הדוד באגף, שמסביר על עומס חשמל. היא למדה את המקום תוך כדי תנועה.

שבת בבוקר הגיעה עם שמש חורפית בהירה. תמר התעוררה בשש וחצי לקול צעדים כבדים ומהירים מעבר לקיר. איתי התעורר מוקדם, והוא התרוצץ על רצפת האבן המצוירת, גורר אחריו צעצוע פלסטיק שהשמיע נקישות קצובות. תמר שכבה במיטה והקשיבה. בעבר, רעש כזה בבוקר שבת היה מקפיץ אותה מהמיטה. היא הייתה ממחרת לחדר של הילדים, מנסה להשקיט אותם, סוגרת דלתות, מכינה להם שוקו, הכול כדי שגדי יוכל להמשיך לישון, הכול כדי שהבית יישאר רגוע.

אבל עכשיו, הרעש הזה לא דרש ממנה שום תגובה. הילד רץ באגף המערבי. ההורים שלו היו אחראים עליו. הקירות ספגו את הרעש, ותמר פשוט הקשיבה לו כאל עובדה קיימת. היא לא הייתה צריכה לנהל את הסיטואציה. היא שכבה שם עוד חצי שעה, נהנית מהיכולת לבחור מתי לקום, ואז קמה להכין לעצמה קפה. היא עמדה

ליד החלון, הביטה אל הוואדי הירוק, והבינה משהו עמוק על עצמה. היכולת שלה לייצר ביתיות, לדאוג לפרטים הקטנים, לסדר מצעים נקיים ולדאוג למים חמים – זו לא הייתה חולשה. זו לא הייתה מחיקה עצמית. זו הייתה מיומנות. מקצוע. הבעיה לא הייתה בפעולות עצמן, אלא בעובדה שבמשך שנים היא ביצעה אותן בחינם, כמוכן מאליו, ללא גבולות, עד שהן הפכו לזהות היחידה שלה. כאן, היא עשתה את אותן פעולות, אבל תחת השם שלה, בתנאים שלה, ובתמורה להכרה ולתשלום. היא הייתה מנהלת האגף המערבי.

לקראת השעה חמש בערב, משפחת לוי התחילה לארוז. תמר יצאה לחצר כשהם העמיסו את המזוודה השחורה לתא המטען של הרכב. קרן החזיקה את איתי, שנראה עייף אך רגוע.

"היה לנו סוף שבוע נהדר, תמר," קרן אמרה, ניגשת אליה. "השקט פה באמת מיוחד. לא חשבתי שאני אצליח להסתדר יומיים בלי מסכים, אבל זה עשה לנו טוב."

"אני שמחה לשמוע," תמר אמרה. "נסיעה טובה הביתה."

רועי ניגש אליה, מוציא מכיסו מעטפה לבנה קטנה. הם סיכמו מראש על תשלום במזומן בגלל תקופת ההרצה והיעדר מערכת סליקה מסודרת עדיין. "הנה, כמו שקבענו," הוא אמר, והושיט לה את המעטפה. "תודה על האירוח. נמליץ לחברים."

תמר לקחה את המעטפה. היא לא פתחה אותה מולם. היא הנהנה, נפרדה מהם לשלום, ועמדה ליד שער הברזל עד שהרכב הלבן השתלב בכביש הראשי של המושבה ונעלם מעבר לסיבוב.

היא חזרה אל האגף המערבי. הדלת הייתה פתוחה, ואוויר ערב נכנס פנימה. החדר היה מבולגן מעט. מגבות משומשות היו מונחות על רצפת חדר הרחצה, המצעים היו הפוכים, ופירורי לחם היו פזורים ליד השולחן הקטן. תמר ניגשה מיד לעבודה. היא אספה את המגבות, לתוך סל הכביסה, הסירה את המצעים מהמיטה הזוגית ומהמזרן הקטן, ופתחה את החלונות כדי לאוורר את החלל. היא עבדה ביעילות,

בתנועות מדויקות. הריח של אנשים זרים בתוך המרחב שלה לא הרתיע אותה; הוא היה ההוכחה לכך שהעסק שלה עובד. כעבור שעה, האגף המערבי חזר להיות נקי, מסודר, וממתין. תמר כיבתה את האורות, נעלה את הדלת, וחזרה ליחידה שלה. היא התיישבה ליד שולחן המטבח, הדליקה את המנורה הקטנה, והוציאה את המעטפה הלבנה מכיס המכנסיים שלה. היא פתחה אותה והוציאה את שטרות הכסף. היא פרסה אותם על השולחן. מאתיים, ארבע מאות, שש מאות, שמונה מאות, אלף, אלף ומאתיים שקלים. היא העבירה את הצבעותיה על הנייר המודפס. זה לא היה סכום שישנה את חייה הכלכליים. זה לא כיסה אפילו עשירית מעלות החלפת משקופי העץ שאמנון ביצע. אבל זה היה הכסף הראשון שהיא הרוויחה מיוזמה שהיא עצמה הקימה. זו לא הייתה משכורת מהמרפאה על סידור יומנים של רופאים, וזה לא היה כסף מהחשבון המשותף עם גדי. זה היה כסף ששולם לה עבור ערך שהיא ייצרה מאפס.

היא פתחה את המחברת הכחולה, דפדפה לעמוד התקציב, ורשמה בעט שחור: "הכנסות הרצה - סוף"ש 1: 1200 ש"ח". היא מתחה קו תחתון מתחת למספר. היא הרגישה עייפות עמוקה בשרירי הרגליים והגב, אבל זו הייתה עייפות טובה. עייפות של עשייה, לא עייפות של שחיקה. היא קמה להכין לעצמה תה נענע אחרון לפני השינה, כשהמסך של הטלפון הנייד שלה נדלק על השולחן. היא ניגשה אל המכשיר. הודעה חדשה מגדי. תמר הביטה בשם שלו על המסך. במשך השבועות האחרונים, מאז שעזבה את הדירה בגבעתיים, התקשורת ביניהם הייתה קורקטית, מוגבלת לענייני כספים, משכנתה, והעברות בנקאיות. הוא לא ניסה להחזיר אותה, והיא לא ניסתה לדרוש הסברים. כל אחד מהם התבצר בעמדה שלו, בונה את המציאות הנפרדת שלו.

היא החליקה את האצבע על המסך ופתחה את ההודעה.

"תמר, אנחנו צריכים לדבר. לא על המשכנתה. אני רוצה לבוא מחר בבוקר לצפון. תגידי לי אם את שם."

תמר קראה את המילים שלוש פעמים. "אני רוצה לבוא". לא שאלה אם זה מתאים לה, אלא קביעת עובדה, מלווה בציפייה שהיא תתייצב. המרחק שהוא עצמו דרש בבוקר ההוא במטבח, כשהשאר את המפתח על השיש, כבר לא הספיק לו. עכשיו הוא רצה לסגור את המרחק הזה בתנאים שלו.

היא הסתכלה על השטרות הפרוסים על השולחן. היא הסתכלה על המחברת הכחולה. היא חשבה על הנורה שהחליפה בעצמה, על הגבול שהציבה בבוקר מול בקשת ארוחת הבוקר, ועל האגף המערבי שעמד עכשיו נקי ומוכן לאורחים הבאים. היא כבר לא הייתה האישה שחיכתה בדירה הריקה בגבעתיים להוראות הפעלה.

היא הקלידה תשובה קצרה.

"אני כאן. אתה יכול לבוא מחר בעשר."

היא לחצה על שליחה, הניחה את הטלפון הפוך על השולחן, ולקחה את כוס התה שלה. מחר היא תפגוש אותו. לא כאשתו שמחכה שיחזור, אלא כבעלת הבית שפותחת את השער.

## שער הברזל

הבוקר עלה בהיר וקר מעל המושבה, שוטף את צלע ההר באור חורפי חד שהבליט כל סדק באבני החומה הישנות. תמר התעוררה בשש, הרבה לפני שהשעון המעורר בטלפון הנייד שלה היה אמור לצלצל. היא שכבה במיטה כמה דקות, מקשיבה לשקט של הרחוב בחוץ, שקט שהופר רק על ידי נביחה רחוקה של כלב וציוץ ציפורים בענפי התאנה. היא לא הרגישה את המועקה שהייתה מלווה את הבקרים שלה בחודש הראשון אחרי העזיבה של יואב, וגם לא את הכיווץ בבטן שהגיע אחרי הבוקר שבו גדי השאיר את המפתח על השיש. במקום אלה, הייתה בה דריכות שקטה, סוג של מוכנות פיזית לקראת היום שלפניה.

היא קמה, לבשה מכנסי ג'ינס נוחים וסוודר כחול עבה, ויצאה אל המטבחון. היא הרתיחה מים, שמה כפית גדושה של קפה שחור בכוס הזכוכית הקטנה שלה, ומזגה. הריח המוכר והמריר מילא את החלל הקטן. היא לקחה את הכוס ויצאה אל החצר הקדמית. האוויר בחוץ היה צלול ודוקר. היא צעדה על שביל החצץ הקטן שהוביל אל שער הברזל הישן. השער הזה, שבימים הראשונים שלה כאן היה חורק בקול צורם בכל פעם שמישהו נגע בו, עמד עכשיו ישר על ציריו. אמנון הנגר העביר עליו סמרטוט ספוג בשמן מכוונות לפני כמה ימים, כבדרך אגב, בזמן שחיכה שהדבק של המשקופים יתייבש. תמר הניחה יד על מתכת השער ודחפה אותו קלות. הוא נפתח בתנועה

חלקה, כמעט חרישית, חושף את הרחוב הראשי הריק של המושבה. היא חזרה אל שולחן העץ שבמרכז החצר והתיישיבה. השעה הייתה שבע. גדי אמר שיגיע בעשר. היו לה שלוש שעות שלמות שהיו שייכות רק לה, זמן שלא הייתה צריכה להקדיש להכנות קדחתניות או לניקוי פאנלים מתוך לחץ שמא משהו לא ייראה מושלם. האגף המערבי היה נקי, יחידת האירוח שלה הייתה מסודרת, והחצר נראתה בדיוק כפי שהיא רצתה שתיראה – מקום שחיים בו, עובדים בו, ומכבדים את החומרים שמהם הוא עשוי. היא פתחה את המחברת הכחולה שלה, עברה על רשימת המשימות למחר, וסגרה אותה. היא לא הייתה צריכה לכתוב שום דבר חדש הבוקר.

לקראת השעה עשר, תמר נכנסה פנימה והכינה מגש קטן עם שתי כוסות, קנקן מים, וצלחת קטנה עם עוגיות החמאה שחנה פרידמן הביאה לה אתמול בערב. היא הניחה את המגש על שולחן העץ בחוץ בדיוק כשהשקט של הרחוב הופר על ידי צליל של מנוע מתקרב. היא זיהתה את צליל הצמיגים על הכביש המשובש. מכונית המאזדה הלבנה של גדי הופיעה מעבר לסיבוב, האטה, ונעצרה במפרץ החניה הקטן שליד גדר האבן.

תמר נשארה לשבת במקומה וצפתה בו מכבה את המנוע. דלת הנהג נפתחה, וגדי יצא החוצה. הוא לבש מכנסי צ'ינו כהים, חולצה מכופתרת משובצת שנראתה מגוהצת למשעי, ונעלי עור חצאיות. הוא נראה בדיוק כמו שהוא נראה תמיד בבקרים של ימי חול בגבעתיים – מסודר, ממוקד, איש שמנהל אזור מכירות ויודע בדיוק לאן הוא הולך. אבל כאן, על רקע אבני הבזלת, עשבי הבר והבוץ שהתייבש בשולי הדרך, הוא נראה מנותק לחלוטין מהסביבה. הוא סגר את דלת המכונית, יישר את צווארון החולצה שלו, וניגש אל השער.

הוא דחף את שער הברזל, וניכר על פניו שהוא ציפה להתנגדות או לחריקה, אך השער נפתח בקלות והוא נכנס פנימה. הוא עצר במרחק של כמה צעדים מהשולחן והביט בה.

"בוקר טוב, תמר," הוא אמר. הקול שלו היה יציב, אבל היה בו גוון קל של היסוס, כאילו הוא מנסה לאמוד את הטמפרטורה בחדר לפני שהוא נכנס אליו.

"בוקר טוב, גדי," תמר ענתה. היא לא קמה מהכיסא, ולא עשתה תנועה כדי ללחוץ את ידו. היא פשוט הצביעה על הכיסא הפנוי מולה. "שב. הדרך הייתה בסדר?"

"כן, יצאתי מוקדם כדי לא להיתקע בפקקים של כביש שש," הוא אמר והתיישב. הוא הניח את המפתחות של הרכב ואת הטלפון הנייד שלו על השולחן, פעולה שתמיד עשה כשהתיישב לפגישה. הוא העביר את מבטו על פני החצר, בוחן את קירות האבן, את חלונות האגף המערבי שבהם הותקנו תריסי עץ חדשים, ואת עץ התאנה הגדול. "עשית פה עבודה. נועה אמרה לי שאת משפצת, אבל לא תיארתי לעצמי שזה כזה פרויקט."

"זה דרש לא מעט התאמות," תמר אמרה בשקט. היא לא התכוונה לפרט בפניו על המשקופים הרקובים, על לוח החשמל שהוחלף, או על המשא ומתן עם חנה פרידמן. כל אלה היו דברים שהיא פתרה בעצמה, ולא היה לה שום צורך להגיש לו דין וחשבון על ההצלחות שלה. "אתה רוצה קפה? או מים?"

"מים זה מצוין, תודה," הוא אמר. תמר מזגה לו כוס מים והניחה אותה קרוב אליו. הוא לקח לגימה קצרה, הניח את הכוס בחזרה, ושילב את אצבעותיו על השולחן. התנוחה הזו הייתה מוכרת לה כל כך. זו הייתה התנוחה שבה השתמש כשהיה צריך להעביר מסר למנהלי סניפים מתחתיו, או כשהיה צריך להסביר לילדים למה אי אפשר לנסוע לחופשה מסוימת.

"תראי, תמר," הוא התחיל, והטון שלו הפך לענייני, רך אבל מכון מטרה. "אני יודע שהחודש האחרון היה קשה. לשנינו. העזיבה שלי הייתה פתאומית, ואני מודה שלא ניהלתי את זה נכון. הייתי צריך אוויר, הייתי צריך להתרחק מהשגרה שלנו, מהלחץ של הבית,

מהעובדה שיואב עזב ושפתאום נשארנו רק שנינו בדירה הגדולה הזאת."

תמר הקשיבה. היא לא קטעה אותו. היא שמה לב שהוא משתמש במילה "ניהלתי". הוא לא דיבר על פגיעה, או על נטישה, אלא על ניהול לא נכון של אירוע.

"המרחק הזה בפתח תקווה הבהיר לי דברים," גדי המשיך, מישר אליה מבט. "הוא גרם לי להבין שברחתי מהבעיה במקום לפתור אותה. אנחנו נשואים כמעט שלושים שנה. בנינו משפחה, גידלנו שלושה ילדים טובים, יש לנו רכוש משותף, היסטוריה. זה לא משהו שזורקים לפח בגלל משבר של אמצע החיים או שחיקה של שגרה." הוא עצר לרגע, כאילו חיכה שהיא תהנהן או תסכים איתו, אבל תמר נשארה דוממת. היא הביטה בפניו, בקמטים הקטנים סביב העיניים שלו, בשיער שהאפיר בצדדים. היא זכרה איך הוא נראה כשהכירו, איך הוא נראה כשנועה נולדה. היא לא שנאה אותו. היא אפילו לא כעסה עליו באותו רגע. היא פשוט ראתה אותו בבידור מוחלט, ללא המסננים של ההרגל והחובה.

"אז מה אתה אומר, גדי?" היא שאלה בקול רגוע, שטוח.

"אני אומר שאנחנו צריכים לחזור למרכז ולהתחיל מסודר," הוא אמר, והקול שלו קיבל גוון מעשי, כמעט נלהב. "אני אעזוב את הדירה השכורה. אנחנו יכולים לחזור לדירה בגבעתיים, או אפילו למכור אותה ולקנות משהו קצת יותר קטן, משהו שיתאים לנו עכשיו כשהילדים בחוץ. נוכל לסדר את החשבונות מחדש, למצוא איוון טוב יותר. אני יודע שהיית צריכה את הזמן הזה כאן בצפון כדי להתנקות, וזה בסדר גמור. אבל אל תהפכי חודש קשה להחלטה לכל החיים. העסק הזה שאת מנסה להקים פה... זה נחמד בתור פרויקט צדדי, אבל החיים האמיתיים שלנו, הבסיס שלנו, נמצאים שם."

המילים שלו ריחפו באוויר הקר של החצר. תמר הביטה בכוס המים שלו, ואז במחברת הכחולה שהייתה מונחת בקצה השולחן. היא

הבינה בדיוק מה הוא מציע לה. הוא מציע לה לחזור להיות מנהלת האדמיניסטרציה של חייו. הוא הבין שהחיים שלו בפתח תקווה, לבד, בלי מישהי שתדאג לכל הפרטים הקטנים, לתיאומים מול הילדים, לקניות, לארגון הבית, הם חיים הרבה פחות נוחים ממה שדמיין. הוא רצה להחזיר את הסדר הישן, עם שינויים קוסמטיים קלים, כדי שהוא יוכל להמשיך להרגיש שהוא שולט במצב.

"אתה חושב שהחודש הזה היה לי קשה," תמר אמרה לאט, שוקלת כל מילה. "אתה חושב שברחתי לפה בגלל שהייתי צריכה להתנקות מהמשבר."

"זה טבעי, תמר. כל אחד מגיב אחרת לזעזוע," הוא אמר, מנסה להישמע מכיל.

"החודש הזה לא היה קשה, גדי," היא אמרה, והרימה את עיניה אליו. "הוא היה החודש הראשון שבו חייתי את החיים שלי. הקושי לא היה להיות פה לבד. הקושי היה להבין כמה שנים חייתי בתוך מסגרת שלא השאירה לי שום מקום."

גדי זז בכיסאו, חוסר נוחות קל ניכר בתנועותיו. "תמר, בואי לא ניכנס להאשמות עכשיו. אני לקחתי אחריות על זה שעזבתי לא נכון. אני מציע שנתקן."

"אני לא מאשימה אותך," היא אמרה, וזו הייתה האמת. היא באמת לא חיפשה אשמים יותר. "אני יודעת מי אתה, גדי. אני יודעת מה אתה צריך. אתה צריך בית שמתפקד סביבך. אתה צריך שקט תעשייתי כדי שתוכל לצאת לעבוד ולחזור למקום מסודר. במשך עשרים ושמונה שנים אני סיפקתי לך את זה. עשיתי את זה טוב מאוד. עשיתי את זה כל כך טוב, שאפילו נועה ועידו ויואב התרגלו לחשוב שזה התפקיד היחיד שלי בעולם."

"אנחנו בנינו את המשפחה הזאת ביחד," הוא התגונן, קולו עולה מעט. "אל תמחקי את כל מה שהיה לנו. היו לנו שנים טובות. נסענו, בנינו, גידלנו ילדים. זה לא היה כלא."

"אתה צודק. זה לא היה כלא, והיו לנו שנים טובות," תמר הסכימה בשקט. היא נזכרה בנסיעות לאילת כשהילדים היו קטנים, בשבתות שבהן ישבו במרפסת בגבעתיים וקראו עיתון, בתחושת הביטחון הכלכלי שגדי תמיד ידע לייצר. היא לא התכוונה לשכתב את ההיסטוריה שלהם או להפוך אותו למפלצת. "אני זוכרת את הדברים הטובים. אני עדיין יכולה להצטער על זה שזה נגמר. מותר לי לכאוב את הפירוק של מה שהיה לנו. אבל הזיכרון של השנים הטובות לא אומר שאני צריכה להסכים לחזור לאותו סדר בדיוק. העזיבה שלך, הדרך שבה עשית את זה... היא פשוט פתחה לי דלת שלא העזתי לפתוח בעצמי."

גדי שתק. הוא הביט בה, מנסה למצוא סדק בחומה שלה, מנסה לזהות את תמר הישנה, זו שתמיד הייתה מוכנה להתפשר כדי לשמור על שלום בית. אבל האישה שישבה מולו, עם הסוודר הכחול והידיים המונחות בשלווה על שולחן העץ, שידרה משהו שהוא לא הכיר. היא לא הייתה נסערת, היא לא בכתה, והיא לא דרשה התנצלויות.

"אז מה את אומרת בעצם?" הוא שאל לבסוף, והפעם הטון העסקי שלו נעלם, מוחלף בהבנה איטית ומכבידה. "שאת לא חוזרת? שאת נשארת פה במושבה הזאת, בבית הישן הזה, כדי לנהל איזה צימר?" "אני אומרת שהבית שלי עכשיו נבנה כאן," תמר אמרה בקול ברור וצלול. "הוא לא נבנה נגדך, גדי. הוא נבנה בעדי. אני לא חוזרת למרכז, ואני לא חוזרת לנהל את החיים שלנו. אני הקמתי פה משהו שהוא שלי. אני משלמת עליו, אני מתחזקת אותו, ואני אחראית עליו. אני לא צריכה שתסדר לי את החשבונות, ואני לא צריכה שנמכור את הדירה כדי לקנות משהו קטן יותר שיתאים לצרכים שלך."

"ומה עם הדירה בגבעתיים? מה עם כל הדברים המשותפים שלנו?" הוא שאל, נאחז בפרטים הטכניים, במקום שבו תמיד הרגיש בטוח.

"אנחנו נטפל בהם," תמר ענתה. "אנחנו נשכור עורכי דין, או

מגשר, ונעשה את זה בצורה מסודרת והוגנת. אתה יכול להישאר בפתח תקווה, או לחזור לגבעתיים אם תקנה את החלק שלי, או שנמכור ונחלוק. זה כבר עניין טכני. אבל ההחלטה על החיים שלי כבר התקבלה."

גדי הביט בה ארוכות. הוא לקח נשימה עמוקה, הוציא אותה לאט, והעביר יד על פניו. הוא לא היה אדם שנוטה להתפרצויות רגשיות, והוא ידע לזהות מתי משא ומתן הגיע למבוי סתום. הוא הבין שאין לו שום קלף מיקוח מולה. היא לא הייתה תלויה בו כלכלית, היא לא חיפשה את האישור שלו, והיא כבר לא פחדה מהבדירות שהוא חשב שתשבור אותה.

"אני חושב שעשית טעות," הוא אמר לבסוף, קולו יבש. "אני חושב שאת מסתנוורת מהשקט של המקום הזה, ושעוד חצי שנה, כשיגיע החורף האמיתי ויהיו פה תקלות ובעיות ולא יהיו לך אורחים, את תביני שזרקת חיים יציבים בשביל פנטזיה."

"אולי," תמר אמרה, ולא ניסתה להתווכח. "אבל אם אני אכשל, זה יהיה הכישלון שלי. ואם אני אצליח, זו תהיה ההצלחה שלי. אני כבר לא עובדת אצלך, גדי. ואני לא עובדת אצל הילדים."

גדי הנהן לאט. הוא לקח את המפתחות של הרכב ואת הטלפון הנייד שלו מהשולחן, והכניס אותם לכיסו. הוא קם מהכיסא, מסדר שוב את צווארון החולצה שלו. הוא נראה פתאום מבוגר יותר, קצת פחות בטוח בעצמו מכפי שנכנס.

"אני אבקש מעורך הדין שלי ליצור איתך קשר בשבוע הבא כדי להתחיל לסדר את הניירת של הדירה והחשבונות," הוא אמר, שומר על הטון הענייני.

"בסדר גמור," תמר אמרה. היא קמה גם היא, עומדת מולו במרחק של מטר. "נסיעה טובה חזרה, גדי."

"תשמרי על עצמך, תמר," הוא אמר. הוא לא ניסה להתקרב, לא ניסה לומר מילת פרידה דרמטית. הוא הסתובב וצעד בחזרה

אל שער הברזל. הוא פתח אותו, יצא החוצה, וסגר אותו מאחוריו. תמר עמדה במקומה והקשיבה לצליל המנוע של המאזדה שמתעורר לחיים, לרעש הצמיגים על החצץ, ואז להתרחקות ההדרגתית של הרכב במורד הכביש הראשי של המושבה, עד שהשקט חזר לעטוף את החצר.

היא נשמה עמוק את אוויר הבוקר הקר. היא הרגישה הקלה עצומה, אבל גם צביטה קטנה של עצב. פרק שלם בחייה, פרק שהכיל כמעט שלושה עשורים, הסתיים כרגע באופן סופי ומוחלט. לא בפיצוץ גדול, לא בדרמה קולנועית, אלא בשיחה שקטה ליד שולחן עץ בחצר של בית אבן ישן. היא נתנה לעצמה רגע אחד כדי להרגיש את העצב הזה, כדי לכבד את מה שהיה, ואז ניצרה את ראשה קלות. היה לה יום עבודה לפניה.

תמר אספה את הכוסות ואת צלחת העוגיות מהשולחן ולקחה אותן למטבחון. היא שטפה אותן בכיור, מנגבת את הזכוכית ביסודיות, ואז ניגשה אל ארון השירות והוציאה משם סט של מצעים נקיים, מגבות רחצה לבנות, ובקבוק קטן של חומר ניקוי. אורחת חדשה הייתה אמורה להגיע באוטובוס של השעה אחת בצהריים. אישה מבוגרת מחיפה שחיפשה מקום שקט לכתוב בו במשך כמה ימים. תמר רצתה שהכל יהיה מוכן עבורה.

היא חצתה את החצר ונכנסה אל האגף המערבי. הריח של עץ חדש ואבן נקייה קיבל את פניה. החלל היה מואר היטב מאור השמש שנכנס דרך החלונות הגדולים הפונים לוואדי. תמר ניגשה אל המיטה הזוגית והתחילה במלאכת הצעת המצעים. היא פרסה את הסדין הלבן, מותחת את הפינות שלו במדויק סביב המזרן הכבד. היא השחילה את הכריות לתוך הציפיות התואמות, טופחת עליהן קלות כדי להעניק להן נפח, והניחה אותן בצורה מסודרת בראש המיטה. היא פרסה את שמיכת החורף העבה ויישרה את הקפלים. כל תנועה שלה הייתה מדודה, שקטה, מלאת כוונה. בעבר, הצעת מיטות הייתה

מטלה שוחקת, עוד משימה ברשימה ארוכה של דברים שהייתה צריכה לעשות עבור אחרים לפני שהיא מתפנה לעצמה. עכשיו, זו הייתה יצירה. זה היה המקצוע שלה. היא יצרה מרחב של שקט עבור אנשים שזקוקים לו, והיא עשתה את זה בסטנדרטים שהיא עצמה קבעה.

לאחר שסיימה עם המיטה, היא נכנסה לחדר הרחצה. היא בדקה שהברזים מבריקים, שהמגבות הלבנות מקופלות בצורה מושלמת על המדף, ושהנורה החדשה שהתקינה עובדת כראוי. היא חזרה לחדר המרכזי, העבירה מטלית לחה על שולחן העץ הקטן שליד החלון, וידידה שקומקום החשמל נקי ושקופסת התה והקפה מלאה.

היא ניגשה אל ארון האספקה הקטן שלה והוציאה ממנו סבון רחצה מוצק, עטוף בנייר חום פשוט שקנתה מסלים בשוק המקומי, לצד צרור קטן של זעתר מיובש. היא הניחה את הסבון במרכז הכרית הימנית של המיטה. לידו, היא הניחה את המפתח של האגף המערבי. המפתח הישן, זה שדפנה נתנה לה באותו בוקר גשום במחסן, היה מחובר עכשיו למחזיק עץ קטן שעליו נחרט השם "האגף המערבי". היא הביטה בסידור הזה – המצעים הלבנים, הסבון המקומי, המפתח. זה היה פשוט, נקי, ואמיתי. לא היה כאן שום ניסיון לקשט או לזייף חוויה. זה היה אירוח של השתתפות במקום.

תמר סרקה את החדר במבט אחרון. הכל היה מוכן. היא כיבתה את האור הראשי, משאירה רק את מנורת הקריאה הקטנה דולקת כדי לייצר אווירה מזמינה. היא יצאה מהאגף המערבי, אבל לא טרקה את הדלת אחריה. היא השאירה אותה פתוחה לרווחה.

הרוח הצפונית של שעות הצהריים המוקדמות החלה לנשב, נכנסת אל תוך החצר, מרשרשת בעלי התאנה, ועוברת דרך הדלת הפתוחה אל תוך האגף המערבי, מביאה איתה ריח של אדמה, של אורנים, ושל מרחבים פתוחים. תמר עמדה שם רגע נוסף, נושמת את האוויר הקר. היא חשבה על יואב שנמצא אי שם במסגרת החדשה שלו, על עידו בבאר שבע, על נועה במשרד שלה בתל אביב, ועל גדי

שעושה עכשיו את דרכו חזרה למרכז, אל החיים שהוא בחר לעצמו. היא אהבה את הילדים שלה, והיא תמיד תהיה אמא שלהם, אבל היא כבר לא הייתה המרכז הלוגיסטי של חייהם. היא הייתה תמר אלדר, בעלת אכסניה במושבה צפונית, אישה שיודעת לתקן קפיצות בחשמל, למדוד משקופים, ולנהל משא ומתן על שמן זית. היא חצתה את החצר ונכנסה ליחידה שלה. היא התיישבה ליד השולחן, פתחה את המחברת הכחולה, ורשמה בעמוד חדש, בכתב יד עגול וברור, את תאריך היום ואת שמה של האורחת שאמורה להגיע. היא השאירה את המחברת פתוחה, קמה, והלכה להכין לעצמה ארוחת צהריים קטנה. השקט בבית האבן לא היה שקט של ריקנות יותר. הוא היה שקט של חיים שלמים שרק התחילו.